

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

**Αθήνα, 29.05.2026
Α. Π. : 10388
(Βαθμός Προτεραιότητας)**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
Ταχ. Δ/ση: Λεωφ. Αμαλίας 12-14, 105 57 Αθήνα
Πληροφορίες: Γ. Ράπτης
Τηλ.: 210373-6021
Email: raptis_i@mintour.gr**

ΘΕΜΑ: 3^η ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΜΕ ΤΙΤΛΟ «ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ Η΄ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ» (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ).

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Έχοντας υπόψη:

Α. Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. τον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθορίζονται, με Απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια,
2. τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1),
3. τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (L 193/1),
4. τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός

- Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) OJL 119, 5. τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης» (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός – εφεξής «ΓΑΚ») (O.J EE L 187 της 26.6.2014) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα το:

Άρθρο 14 «Περιφερειακές Επενδυτικές ενισχύσεις

Άρθρο 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»

Άρθρο 38 «Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια»

6. την από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως τροποποιήθηκε με την από 7 Δεκεμβρίου 2023 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ST 15831/1/23 REV 1, ST 15831/23 ADD 1 REV 1),
7. την με αριθμό 2021/C 58/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο *“Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας”*,
8. την υπ' αριθ. 2021/0159/17.06.2021 Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας,
9. την υπ' αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση όσον αφορά τον έλεγχο βιωσιμότητας για το Ταμείο InvestEU,
10. την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01),

Β. Τις εθνικές διατάξεις:

1. τον ν. 5121/2024 «Ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και της τουριστικής εκπαίδευσης, επικαιροποίηση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος των ξεναγών και των χρονομεριστικών μισθώσεων, ρυθμίσεις τουριστικών φορέων και άλλες διατάξεις για την ενίσχυση του τουρισμού» (Α' 106) και ειδικότερα το άρθρο 4 περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης τουριστικών καταλυμάτων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής,
2. τον ν. 5101/2024 «Κύρωση του Προσαρτήματος στη Σύμβαση Χρηματοδότησης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και του παραρτήματός του και του Προσαρτήματος στη Δανειακή Σύμβαση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των παραρτημάτων του» (Α' 53),
3. τον ν. 4915/2022 “Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς, διατάξεις για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», Εθνική Σύμβαση Ομογενών και άλλες επείγουσες διατάξεις” και ειδικότερα το άρθρο 58 (Α' 63),
4. τον ν. 4875/2021 «Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας και άλλες ρυθμίσεις για την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης.» (Α' 250) και ειδικότερα τα άρθρα 14, 15, 17 και 25 και 25 Α, όπως προστέθηκε με τον ν. 5061/2023 «Διατάξεις για την ενίσχυση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης». (Α' 179),
5. τον ν. 4822/2021 «Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και

- Ανθεκτικότητας» (Α' 135),
6. τον ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» και ιδίως τα άρθρα 189 έως 204 (Α' 130),
  7. τον ν. 4772/2021 και ειδικότερα το άρθρο 42 «Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Α' 17),
  8. τον ν. 4738/2020 «Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις» (Α' 207) και ειδικότερα τα άρθρα 270 έως και 281 του Κεφαλαίου Ε' (Διατάξεις για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης) του 2ου Μέρους του 5ου Βιβλίου, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν,
  9. τον ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το Κεφάλαιο ΙΑ' «Ψηφιακή διαφάνεια- Πρόγραμμα Διαύγεια»,
  10. τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137),
  11. τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),
  12. τον ν. 4602/2019 «Έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της Χώρας, σύσταση Ελληνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, ιδιοκτησιακός διαχωρισμός δικτύων διανομής φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (Α' 45),
  13. τον ν. 4442/2016 «Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το Κεφάλαιο ΛΖ' «Απλούστευση πλαισίου έναρξης και λειτουργίας μονάδων ιαματικής θεραπείας» (Α' 230), όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4811/2021 (Α' 108),
  14. τον ν. 4276/2014 «Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις» (Α' 155),
  15. τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
  16. τον ν. 4179/2013 «Απλούστευση διαδικασιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, αναδιάρθρωση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (Α' 175),
  17. τον ν. 4049/2012 «Αντιμετώπιση της βίας στα γήπεδα, του Ντόπινγκ, των προσυνεννοημένων αγώνων και λοιπές διατάξεις» (Α' 35) και ειδικότερα το άρθρο 39, περί ρύθμισης θεμάτων ιαματικών πηγών,
  18. τον ν. 4002/2011 «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου» (Α' 180) και ειδικότερα το άρθρο 12 αυτού περί σύστασης Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων (Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε.),
  19. τον ν. 3498/2006 «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (Α' 230), όπως ισχύει,
  20. τον ν. 3419/2005 «Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» (Α' 297),
  21. τον ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 5 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5143/2024 (Α' 161),
  22. το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,
  23. το Π.Δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),

24. το Π.Δ. 127/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Τουρισμού» (Α' 157),
25. την υπ' αριθ. 11508/2024 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Ειδικότεροι όροι και διαδικασίες ανοίγματος και κίνησης των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63) για τη Δράση 16931: "Τουριστική Ανάπτυξη" του Υπουργείου Τουρισμού που περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας "Ελλάδα 2.0"»(Β' 3561),
26. την υπ' αριθ. 35259/24.03.2021 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197),
27. την υπ' αριθ. 11541/16.07.2018 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Ένταξη της διαδικασίας χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας σε μονάδες ιαματικής θεραπείας και κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού στο σύστημα διεκπεραίωσης μέσω των κέντρων εξυπηρέτησης πολιτών (Κ.Ε.Π.) που λειτουργούν ως ενιαία κέντρα εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Β'2833),
28. την υπ' αριθ. 2287/13.06.2025 (ΑΔΑ: 6Σ3ΓΗ-ΓΑΗ) Απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί ένταξης του έργου «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), στη ΣΑΤΑ 011 (2021ΤΑ011000035153454),
29. την υπ' αριθ. 26476 ΕΞ 2024/19.02.2024 Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «Συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών» (Β' 1250),
30. την υπ' αριθ. 157087 ΕΞ 2021/08.12.2021 (ΑΔΑ: 6Φ3ΡΗ-4ΦΜ) Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί ένταξης του υποέργου «SUB3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5153454) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 74455 ΕΞ 2023/12-05-2023 (ΑΔΑ: 6ΛΘΥΗ-ΞΑΠ), 63322 ΕΞ 2024/01-05-2024 (ΑΔΑ: 6ΥΖΓΗ-ΥΟ2), 176104 ΕΞ 2024/25.11.2024 (ΑΔΑ: 6ΑΥΣΗ-ΟΥ9) και 195612 ΕΞ 2025/11.11.2025 (Ρ6ΚΖΗ-ΗΗΤ) όμοιες Αποφάσεις,
31. την υπ' αριθ. 120536 ΕΞ 2021/30.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών «Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμότητων των επενδυτικών σχεδίων» (Β' 4522),
32. την υπ' αριθ. 119138 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών (Β' 4499),
33. την υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Β' 4498), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αριθ. 52415 ΕΞ 2022/15.04.2022 (ΦΕΚ Β' 1927), 188159 ΕΞ 2022/21.12.2022 (ΦΕΚ Β' 6973), 66734 ΕΞ 2024/14.05.2024 (ΦΕΚ Β' 2786), 108657 ΕΞ 2025/20.06.2025 (ΦΕΚ Β' 3275) και 68104 ΕΞ 2026/30.04.2026 (Β' 2498) όμοιες Αποφάσεις,
34. την υπ' αριθ. 836/17.01.2025 (ΑΔΑ: 6Κ13465ΧΘΟ-30Υ) Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αρ. 625/14.01.2022 (ΑΔΑ: 9Χ5Γ465ΧΘΟ-ΝΜΔ), Απόφασης Υπουργού Τουρισμού με τίτλο «Ορισμός αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Τουρισμού για την υλοποίηση και παρακολούθηση των έργων που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (τομέα Τουρισμού)»,
35. την υπ' αριθ. 22542/23.12.2024 Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών ανέγερσης κέντρων αναζωογόνησης (spa) όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή σε Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης» (Β' 7090),

36. την υπ' αριθ. 22447/20.12.2024 (ΑΔΑ: 6ΔΥΔ465ΧΘΟ-Ε66) Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Καθορισμός του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας των Μονάδων Ιαματικής Θεραπείας, των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού – Θερμαλισμού, των Κέντρων Θαλασσοθεραπείας και των Κέντρων Αναζωογόνησης (spa)» (Β' 7496),
37. την υπ' αριθ. 14020/26.07.2024 (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ) Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», υποέργο «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών», Δράση 16931: «Τουριστική Ανάπτυξη»,
38. την υπ' αριθ. 26558/24.12.2025 (ΑΔΑ: 9ΩΣΞ465ΧΘΟ-10Κ) 1^η τροποποίηση της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ),
39. την υπ' αριθ. 8157/30.04.2026 (ΑΔΑ: 6Χ7Β465ΧΘΟ-Φ6Ρ) 2^η τροποποίηση της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ),
40. την υπ' αριθ. 2704/22.2.2018 Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με τίτλο «Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών ανέγερσης, μετατροπής και επέκτασης Μονάδων Ιαματικής Θεραπείας και Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού - Θερμαλισμού και διαδικασία χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Β' 603),
41. την υπ' αριθ. 222458 ΕΞ 2025 /19.12.2025 Θετική Γνώμη του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση τροποποίησης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για το Υποέργο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» με α/α 2 του Έργου «SUB3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153454)»,
42. την υπ' αριθ. 103513 ΕΞ 2024/16.07.2024 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για το Υποέργο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» με α/α 2 του Έργου «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5153454)»,
43. την υπ' αριθ. 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘΟ) Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί της έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης δυνάμει της υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αριθ. 154839 ΕΞ 2021/06.12.2021 (ΑΔΑ: ΩΗΠΟΗ-Υ3Μ), 49994 ΕΞ 2022/12.04.2022 (ΑΔΑ: 6Ρ94Η-ΕΟΟ), 74791 ΕΞ 2022/31.05.2022 (ΑΔΑ: 9Η10Η-606) και 138991 ΕΞ 2022/27.09.2022 (ΑΔΑ: Ψ1ΕΝΗ-ΖΔΒ) Αποφάσεις.

Γ. Τα κάτωθι έγγραφα:

1. την έγκριση της ΚΕΜΚΕ επί της Πρόσκλησης του Υποέργου 7 και της επεκτασιμότητας και στα άλλα Υποέργα της Δράσης 16931, όπως αυτό προκύπτει από το σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα της 29/05/2026, τις υπ' αριθ. ΓΝ 104/2025 και τις διευκρινίσεις επ' αυτής με τα από 11/12/2025, 26/03/2026, 16/04/2026 και 22/04/2026 ηλεκτρονικά μηνύματα, ΓΝ144/2023, ΓΝ119/2023, ΓΝ104/2023 και γνωμοδοτήσεις της ΚΕΜΚΕ,
2. το υπ' αριθ. 42649/ΕΥΚΕ 5351/13.05.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα

- εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής»,*
3. το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 και ειδικότερα της Δράσης με κωδικό 16931 «*Τουριστική Ανάπτυξη*» και
  4. την υπ' αριθ. 84852 ΕΞ 2026/28.05.2026 Θετική Γνώμη του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση τροποποίησης προσκλήσεων για τα προγράμματα κρατικών ενισχύσεων: «Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων χιονοδρομικών κέντρων» (Υποέργο με α/α 1) του Έργου «SUB2: Τουριστική ανάπτυξη Ορεινός Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153455), «Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων ορειβατικών καταφυγίων» (Υποέργο με α/α 2) του Έργου «SUB2: Τουριστική ανάπτυξη Ορεινός Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153455), «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (Υποέργο με α/α 2) του Έργου «Sub3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153454), «Αναβάθμιση Τουριστικών Λιμένων» (Υποέργο με α/α 5) του Έργου «SUB5: Αναβάθμιση Τουριστικών Λιμένων» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5155005), «Βελτίωση και τροποποίηση της προσβασιμότητας στις ελληνικές παραλίες» (Υποέργο με α/α 1) του Έργου «SUB6: Προσβάσιμες παραλίες» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5157146) και «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» (Υποέργο με α/α 3) του Έργου «SUB7: Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5155126).».

ΑΠΟΦΑΣΙΖΟΥΜΕ

την 3^η τροποποίηση της υπ' αριθ. 14020/26.07.2024 (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ) Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», υποέργο «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών», Δράση 16931: «Τουριστική Ανάπτυξη» του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με την υπ' αριθ. 26558/24.12.2025 (ΑΔΑ: 9ΩΣΞ465ΧΘΟ-10Κ) 1^η τροποποίηση και την υπ' αριθ. 8157/30.04.2026 (ΑΔΑ: 6Χ7Β465ΧΘΟ-Φ6Ρ) 2^η τροποποίηση, ως εξής:

1. συμπληρώνεται και επικαιροποιείται το θεσμικό πλαίσιο του προοιμίου, και ειδικότερα της ενότητας «Έχοντας υπόψη», με την προσθήκη και επικαιροποίηση των διατάξεων α/α 33 και 39 στο σημείο Β. «Τις εθνικές διατάξεις»,
2. στην παράγραφο 1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ συμπληρώνονται και επικαιροποιούνται οι διατάξεις α/α 33 και 35,
3. στην παράγραφο 3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ, η υποπαράγραφος 3.2 «Χρονοδιάγραμμα της Πρόσκλησης» τροποποιείται ως εξής:
«Η παρούσα πρόσκληση θα εκκινήσει με τη δημοσίευσή της, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Ιουνίου του 2026. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης ορίζεται η 30^η/06/2026.»
4. στην παράγραφο 11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ, στην υποπαράγραφο 11.1. «Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης», το σημείο 2. τροποποιείται ως εξής:
«Το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης υποβάλλεται έως τις 31/01/2026. Αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας εξετάζεται ειδικά και ανά περίπτωση. Εφόσον δεν υποβληθεί το πρώτο αίτημα

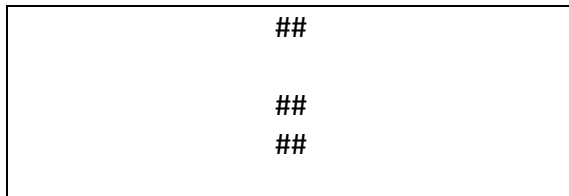
καταβολής ενίσχυσης έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης/01/2026 τότε ο δικαιούχος έχει την δυνατότητα υποβολής ενός και μοναδικού αιτήματος καταβολής ενίσχυσης (τελικό αίτημα καταβολής) έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης της δράσης (30/06/2026) στο οποίο υποχρεωτικά υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ.»

5. στην παράγραφο 11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ, στην υποπαράγραφο 11.6. «Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης» το σημείο 4. τροποποιείται ως εξής:
 «Για την εξέταση του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης ο Φορέας Υλοποίησης διενεργεί, με την υποστήριξη της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου, διοικητική επαλήθευση του αιτήματος και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων. Στο πλαίσιο του ελέγχου, η ανωτέρω Επιτροπή ελέγχει εκ νέου σε τυχαίο δείγμα τη νομιμότητα και ορθότητα των δικαιολογητικών καταβολής της ενίσχυσης προηγούμενων αιτημάτων. Στο πλαίσιο της επιτόπιας επίσκεψης από μέλη της Επιτροπής ή/ και του Φορέα Υλοποίησης, ταυτοποιούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο υλοποίησης με εκείνες που παραλήφθηκαν με τις εκθέσεις επαλήθευσης και πιστοποιείται η λειτουργία τους. Τις εργασίες της επιτόπιας επίσκεψης δύναται να συνδράμει ο ελεγκτής της παρ. 11.5. Το έργο της Επιτροπής ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση της έκθεσης πιστοποίησης. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης οι Δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της.» και
6. στην παράγραφο 14. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ, στην υποπαράγραφο 14.1 «Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων υποχρεώσεων», το σημείο 2 τροποποιείται ως εξής:
 «Το αργότερο έως και την 31η/01/2026 οι Δικαιούχοι προβαίνουν σε έναρξη εργασιών και υποβάλουν στον Φορέα Υλοποίησης αίτηση καταβολής της ενίσχυσης. Εφόσον δεν υποβληθεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης/01/2026 τότε ο δικαιούχος έχει την δυνατότητα υποβολής ενός και μοναδικού αιτήματος καταβολής ενίσχυσης (τελικό αίτημα καταβολής) έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης της δράσης (30/06/2026) στο οποίο υποχρεωτικά υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ. Σε αντίθετη περίπτωση οφείλουν να παραιτηθούν από την υλοποίηση της επένδυσης, διαφορετικά η εγκριτική Απόφαση ανακαλείται»

Η τροποποίηση της Πρόσκλησης και το σύνολο των Παραρτημάτων της αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της παρούσας, όπως αυτό παρατίθεται στη συνέχεια ως συνημμένο. Κατά τα λοιπά ισχύει η υπ' αριθ. 14020/26.07.2024 (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», υποέργο «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών», Δράση 16931: «Τουριστική Ανάπτυξη» του

Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΕΣΑΑ), όπως αυτή έχει τροποποιηθεί με την υπ' αριθ. 26558/24.12.2025 (ΑΔΑ: 9ΩΣΞ465ΧΘΟ-10Κ) 1^η Τροποποίηση και την υπ' αριθ. 8157/30.04.2026 (ΑΔΑ: 6Χ7Β465ΧΘΟ-Φ6Ρ) 2^η τροποποίηση της Πρόσκλησης.

Η Απόφαση αυτή ισχύει από τη δημοσίευσή της στο www.diavgeia.gov.gr.

Η ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΟΛΓΑ ΚΕΦΑΛΟΓΙΑΝΝΗ

ΣΥΝΗΜΜΕΝΟ: Η Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής, όπως τροποποιείται με την παρούσα.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Γρ. Υπουργού
2. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Γρ. Αν. Υπουργού
3. Γενική Γραμματεία Συντονισμού της Προεδρίας της Κυβέρνησης
4. Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Γενική Γραμματεία Δημοσίων Επενδύσεων και ΕΣΠΑ
5. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης
6. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου
7. Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας & Οικονομικών, Κεντρική Μονάδα Κρατικών Ενισχύσεων
8. Εθνική Αρχή Διαφάνειας

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Γραμματεία Γραφείου Υφυπουργού

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Γραμματεία Γραφείου Υπουργού
2. Γραμματεία Γραφείου Γεν. Γραμματέα Τουριστικής Πολιτικής και Ανάπτυξης
3. Γραμματεία Γενικής Διεύθυνσης Τουριστικής Πολιτικής
4. Γραμματεία Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων
5. Γραμματεία Διεύθυνσης Στρατηγικού Σχεδιασμού

ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΚΑΜΨΗΣ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΔΡΑΣΗ 16931

«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ

**4.6 ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΥΡΙΩΝ ΚΛΑΔΩΝ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

**ΥΠΟΕΡΓΟ 3: «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΥΕΞΙΑΣ
ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ»**

**ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΑΙΤΗΣΕΩΝ
ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΟΔΗΓΟΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ**

**«ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ή ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΑΜΑΤΙΚΟΥ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ»**

ΜΑΙΟΣ 2026

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ	13
2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	19
3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ.....	20
3.1. Προϋπολογισμός της Πρόσκλησης.....	20
3.2. Χρονοδιάγραμμα της Πρόσκλησης	20
4. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ	20
5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ	20
6. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ «ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ»	22
7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	23
7.1 Καθεστώτα ενίσχυσης – Συμβατότητα με κρατικές ενισχύσεις Κανονισμός ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ)...	23
7.1.1. Υποχρεώσεις Γενικού μέρους (Κεφαλαίου Ι) του ΓΑΚ.....	24
7.1.2 Ειδικοί Όροι Εφαρμογής των Επιμέρους Εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ	27
7.2 Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	32
7.3 Προσβασιμότητα.....	35
7.4 Προϋπολογισμός πράξεων	36
7.5 Ένταση ενίσχυσης.....	36
7.6 Χρηματοδοτικό σχήμα.....	38
8. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	39
Κανόνες δημοσιότητας	40
9. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	43
9.1 Δικαιολογητικά Φακέλου Χρηματοδότησης.....	43
9.1.1 Επενδυτικό Σχέδιο και δικαιολογητικά τεκμηρίωσης επιλεξιμότητας επένδυσης.....	43
10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ	46
10.1 Κριτήρια Επιλεξιμότητας.....	46
10.2 Κριτήρια αποκλεισμού.....	47
10.3. Διαδικασία Αξιολόγησης – Κριτήρια Αξιολόγησης	47
10.3.1 Έλεγχος δικαιολογητικών - αξιολόγηση	48
10.3.2. Έλεγχος Πληρότητας.....	49
10.3.3. Αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης	49
10.4. Έκδοση Απόφασης Έγκρισης ή Απορριπτικής Απόφασης	51
10.5. Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων	52
11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	53
11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης	53

11.2	Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής.....	53
11.3	Διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης.....	54
11.4	Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός - Escrow Account.....	54
11.5	Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων χρηματοδότησης.....	54
11.6	Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης.....	55
11.7	Αντιρρήσεις κατά της Έκθεσης Επαλήθευσης / Πιστοποίησης.....	56
11.8	Ανάκληση ένταξης επενδύσεων.....	56
11.9	Καταβολή Ενίσχυσης.....	57
11.10	Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.....	58
11.11	Εξακρίβωση αντιγράφων – Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων.....	58
11.12	Διαδικασία υλοποίησης - χρηματοδότησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού.....	59
12.	ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ.....	59
12.1	Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου.....	59
12.2	Εξέταση – Έγκριση τροποποιήσεων.....	60
13.	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ.....	61
14.	ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ.....	62
14.1	Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων υποχρεώσεων.....	63
14.2	Υποχρεώσεις τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων.....	64
14.3	Υποχρεώσεις αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και ενωσιακά όργανα.....	64
14.4	Υποχρεώσεις εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας.....	64
14.5	Εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση ενίσχυσης.....	65
14.6	Διαφάνεια των ενισχύσεων.....	65
14.7	Προσωπικά Δεδομένα.....	66
15.	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ.....	66
16.	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	67
	Παράρτημα I Έντυπο Αίτησης Χρηματοδότησης.....	67
	Παράρτημα II. Πρότυπο Οικονομοτεχνικής μελέτης.....	72
	Παράρτημα III. Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης.....	74
	ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_1: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ.....	75
o	Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης/συμμετοχής για Επιχειρήσεις, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ.....	75
o	Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης/συμμετοχής για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.....	83

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ.....	89
Παράρτημα V. Ορισμοί.....	93
Προβληματική Επιχείρηση & ΜΜΕ.....	93
Παράρτημα VI. Έντυπο Δήλωσης Μεγέθους Επιχείρησης.....	97
Παράρτημα VII. Υπεύθυνη Δήλωση Δικαιούχου	108
Παράρτημα VIII. Υπόδειγμα Δήλωσης συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)	115
Υπόδειγμα τεκμηρίωσης εφαρμογής της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)	117
Παράρτημα IX. Υπόδειγμα Διαχειριστικής Ικανότητας.....	121
Παράρτημα X. Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων.....	135
Παράρτημα XI: Υπεύθυνη Δήλωση Λογιστή περί ΜΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ.....	137
(Αφορά αιτήσεις υποβληθείσες βάσει Καν. ΕΕ 651/2014)	137
Παράρτημα XII. Εξόφληση δαπανών Επενδυτικού Σχεδίου	138
Παράρτημα XIII. Πίνακας Κυρώσεων.....	143
Παράρτημα XIV Λίστα Κρατικών Ενισχύσεων	145
Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2017/1084 και 2023/4278) — έγγραφο εργασίας	150
Περιφερειακές ενισχύσεις	150
Α. Γενικοί όροι εφαρμογής.....	150
Β. Ειδικοί όροι όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις	162
Β. Ειδικοί όροι για τις ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ.....	179
Β. Ειδικοί όροι όσον αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια.....	191

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δράση «**Τουριστική Ανάπτυξη**» (“**Tourism Development**”) εντάσσεται στο Εθνικό Σχέδιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στον Πυλώνα 4. «Ιδιωτικές Επενδύσεις και Μετασχηματισμός της Οικονομίας» και ειδικότερα στον Άξονα 4.6. «Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας» (εφεξής η «Δράση»).

Η υλοποίηση της Δράσης εμπίπτει στο πλαίσιο των αρχών της Πράσινης Ανάπτυξης και έχει ως στόχο τη διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος, την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου, την ενθάρρυνση ανάπτυξης νέων, ενεργειακά αποδοτικών, υποδομών, τον εξορθολογισμό του κανονιστικού και λειτουργικού πλαισίου, αλλά και την εισαγωγή νέων προτύπων και σχημάτων διακυβέρνησης για τον τουρισμό.

Οι επιμέρους χρηματοδοτήσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης αφορούν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου - αλλά και στην υποστήριξη θεματικών μορφών τουρισμού - και μέσω προσαρμογής των υποδομών σύμφωνα με τα νέα πράσινα και έξυπνα πρότυπα.

1. ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ – ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Το βασικό νομοθετικό πλαίσιο βάσει του οποίου θα υλοποιηθεί η Δράση έχει ως κάτωθι:

Α. Τις ενωσιακές διατάξεις:

1. τον Κανονισμό (ΕΕ) 241/2021 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, καθορίζονται, με Απόφαση του αρμόδιου για την Ειδική Υπηρεσία του Ταμείου Ανάκαμψης Υπουργού, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου των δράσεων και έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια,
2. τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/240 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 10ης Φεβρουαρίου 2021 για τη θέσπιση Μέσου Τεχνικής Υποστήριξης (L 57/1),
3. τον Κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 2018 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) αριθ. 1296/2013, (ΕΕ) αριθ. 1301/2013, (ΕΕ) αριθ. 1303/2013, (ΕΕ) αριθ. 1304/2013, (ΕΕ) αριθ. 1309/2013, (ΕΕ) αριθ. 1316/2013, (ΕΕ) αριθ. 223/2014, (ΕΕ) αριθ. 283/2014 και της απόφασης αριθ. 541/2014/ΕΕ και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 (L 193/1),
4. τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) OJL 119,
5. τον Κανονισμό (ΕΕ) 2014/651 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ’ εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης» (Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός – εφεξής «ΓΑΚ») (Ο.Υ ΕΕ L 187 της 26.6.2014) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει και ειδικότερα το:

Άρθρο 14 «Περιφερειακές Επενδυτικές ενισχύσεις

Άρθρο 18 «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»

Άρθρο 38^α «Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια»

6. την από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την έγκριση

της αξιολόγησης του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας για την Ελλάδα (ST 10152/21, ST 10152/21 ADD 1), όπως τροποποιήθηκε με την από 7 Δεκεμβρίου 2023 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ST 15831/1/23 REV 1, ST 15831/23 ADD 1 REV 1),

7. την με αριθμό 2021/C 58/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο *“Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας”*,
8. την υπ’ αριθ. 2021/0159/17.06.2021 Πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου για την έγκριση της αξιολόγησης του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ελλάδας,
9. την υπ’ αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την τεχνική καθοδήγηση όσον αφορά τον έλεγχο βιωσιμότητας για το Ταμείο InvestEU,
10. την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01),

B. Τις εθνικές διατάξεις:

1. τον ν. 5121/2024 *«Ενίσχυση των τουριστικών υποδομών και της τουριστικής εκπαίδευσης, επικαιροποίηση του πλαισίου άσκησης του επαγγέλματος των ξεναγών και των χρονομεριστικών μισθώσεων, ρυθμίσεις τουριστικών φορέων και άλλες διατάξεις για την ενίσχυση του τουρισμού»* (Α’ 106) και ειδικότερα το άρθρο 4 περί περιβαλλοντικής αδειοδότησης τουριστικών καταλυμάτων και εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής,
2. τον ν. 5101/2024 *«Κύρωση του Προσαρτήματος στη Σύμβαση Χρηματοδότησης του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και του παραρτήματός του και του Προσαρτήματος στη Δανειακή Σύμβαση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενης από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των παραρτημάτων του»* (Α’ 53),
3. τον ν. 4915/2022 *“Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Καταπολέμησης της Διαφθοράς, διατάξεις για την εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0», Εθνική Σύμβαση Ομογενών και άλλες επείγουσες διατάξεις”* και ειδικότερα το άρθρο 58 (Α’ 63),
4. τον ν. 4875/2021 *«Πρότυποι Τουριστικοί Προορισμοί Ολοκληρωμένης Διαχείρισης, Οργανισμοί Διαχείρισης και Προώθησης Προορισμού, Ιαματικές Πηγές Ελλάδας και άλλες ρυθμίσεις για την ενίσχυση της τουριστικής ανάπτυξης.»* (Α’ 250) και ειδικότερα τα άρθρα 14, 15, 17 και 25 και 25 Α, όπως προστέθηκε με τον ν. 5061/2023 *«Διατάξεις για την ενίσχυση της βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης»*. (Α’ 179),
5. τον ν. 4822/2021 *«Κύρωση της Σύμβασης Χρηματοδότησης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δανειακής Σύμβασης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Ελληνικής Δημοκρατίας και των Παραρτημάτων τους και άλλες διατάξεις για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας»* (Α’ 135),
6. τον ν. 4820/2021 *«Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις»* και ιδίως τα άρθρα 189 έως 204 (Α’ 130),
7. τον ν. 4772/2021 και ειδικότερα το άρθρο 42 *«Διαδικασία ένταξης και χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων έργων και προγραμμάτων χρηματοδοτούμενων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης»* (Α’ 17),
8. τον ν. 4738/2020 *«Ρύθμιση οφειλών και παροχή δεύτερης ευκαιρίας και άλλες διατάξεις»* (Α’ 207) και ειδικότερα τα άρθρα 270 έως και 281 του Κεφαλαίου Ε’ (Διατάξεις για την αποτελεσματική αξιοποίηση των πόρων του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης) του 2ου Μέρους του 5ου Βιβλίου, όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν,

9. τον ν. 4727/2020 (Α' 184) «Ψηφιακή Διακυβέρνηση (Ενσωμάτωση στην Ελληνική Νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/2102 και της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024) Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες (Ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/1972) και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το Κεφάλαιο ΙΑ' «Ψηφιακή διαφάνεια- Πρόγραμμα Διαύγεια»,
10. τον ν. 4624/2019 «Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, μέτρα εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2016/680 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 και άλλες διατάξεις» (Α' 137),
11. τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό κράτος: Οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133),
12. τον ν. 4602/2019 «Έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της Χώρας, σύσταση Ελληνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, ιδιοκτησιακός διαχωρισμός δικτύων διανομής φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις» (Α' 45),
13. τον ν. 4442/2016 «Νέο θεσμικό πλαίσιο για την άσκηση οικονομικής δραστηριότητας και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το Κεφάλαιο ΛΖ' «Απλούστευση πλαισίου έναρξης και λειτουργίας μονάδων ιαματικής θεραπείας» (Α'230), όπως προστέθηκε με το άρθρο 10 του ν. 4811/2021 (Α' 108),
14. τον ν. 4276/2014 «Απλούστευση διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις» (Α' 155),
15. τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
16. τον ν. 4179/2013 «Απλούστευση διαδικασιών για την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό, αναδιάρθρωση του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (Α' 175),
17. τον ν. 4049/2012 «Αντιμετώπιση της βίας στα γήπεδα, του Ντόπινγκ, των προσυνηνομένων αγώνων και λοιπές διατάξεις» (Α' 35) και ειδικότερα το άρθρο 39, περί ρύθμισης θεμάτων ιαματικών πηγών»,
18. τον ν. 4002/2011 «Τροποποίηση της συνταξιοδοτικής νομοθεσίας του Δημοσίου» (Α' 180) και ειδικότερα το άρθρο 12 αυτού περί σύστασης Ειδικής Υπηρεσίας Προώθησης και Αδειοδότησης Τουριστικών Επενδύσεων (Ε.Υ.Π.Α.Τ.Ε.)»,
19. τον ν. 3498/2006 «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λοιπές διατάξεις» (Α'230), όπως ισχύει,
20. τον ν. 3419/2005 «Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και Εκσυγχρονισμός της Επιμελητηριακής Νομοθεσίας» (Α' 297),
21. τον ν. 2690/1999 «Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» και ειδικότερα το άρθρο 5 αυτού, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 59 του ν. 5143/2024 (Α'161),
22. το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά Όργανα, όπως κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του Π.Δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα Κυβερνητικά όργανα» (Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019,
23. το Π.Δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131),
24. το Π.Δ. 127/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Τουρισμού» (Α' 157),
25. την υπ' αριθ. 11508/2024 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Ειδικότεροι όροι και διαδικασίες ανοίγματος και κίνησης των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών του άρθρου 58 του ν. 4915/2022 (Α' 63) για τη Δράση 16931: "Τουριστική Ανάπτυξη" του Υπουργείου Τουρισμού που περιλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας "Ελλάδα 2.0"»(Β' 3561),
26. την υπ' αρ. 35259/24.03.2021 Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και

Επενδύσεων «Σύσταση και Λειτουργία Λογαριασμού για την εθνική χρηματοδότηση των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης» (Β' 1197),

27. την υπ' αριθ. 11541/16.07.2018 Κοινή Υπουργική Απόφαση «Ένταξη της διαδικασίας χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας σε μονάδες ιαματικής θεραπείας και κέντρα ιαματικού τουρισμού - θερμαλισμού στο σύστημα διεκπεραίωσης μέσω των κέντρων εξυπηρέτησης πολιτών (Κ.Ε.Π.) που λειτουργούν ως ενιαία κέντρα εξυπηρέτησης (Ε.Κ.Ε.)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Β' 2833),
28. την υπ' αριθ. 2287/13.06.2025 (ΑΔΑ: 6Σ3ΓΗ-ΓΑΗ) Απόφαση Αναπληρωτή Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί ένταξης του έργου «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), στη ΣΑΤΑ 011 (2021ΤΑ011000035153454),
29. την υπ' αριθ. 26476 ΕΞ 2024/19.02.2024 Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών με θέμα «Συμπλήρωση των αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών» (Β' 1250),
30. την υπ' αριθ. 157087 ΕΞ 2021/08.12.2021 (ΑΔΑ: 6Φ3ΡΗ-4ΦΜ) Απόφαση του Αν. Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί ένταξης του υποέργου «SUB3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (με κωδικό ΟΠΣ ΤΑ 5153454) στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, όπως τροποποιήθηκε με τις υπ' αρ. 74455 ΕΞ 2023/12-05-2023 (ΑΔΑ: 6ΛΘΥΗ-ΞΑΠ), 63322 ΕΞ 2024/01-05-2024 (ΑΔΑ: 6ΥΖΓΗ-ΥΟ2), 176104 ΕΞ 2024/25.11.2024 (ΑΔΑ: 6ΑΥΣΗ-0Υ9) και 195612 ΕΞ 2025/11.11.2025 (Ρ6ΚΖΗ-ΗΗΤ) όμοιες Αποφάσεις,
31. την υπ' αριθ. 120536 ΕΞ 2021/30.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών «Καθορισμός της διαδικασίας διάθεσης κεφαλαίων στα πιστωτικά ιδρύματα, των όρων και προϋποθέσεων της διαδικασίας χορήγησης των δανείων στις επιχειρήσεις, εξειδίκευση των κριτηρίων και του τρόπου ελέγχου της επιλεξιμότητας των επενδύσεων που χρηματοδοτούνται με πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και ορισμός της διαδικασίας, των όρων και των κριτηρίων ανάθεσης σε αξιολογητές των επιλεξιμοτήτων των επενδυτικών σχεδίων» (Β' 4522),
32. την υπ' αριθ. 119138 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών περί συμπλήρωσης και εξειδίκευσης των αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Οικονομικών (Β' 4499),
33. την υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 Απόφαση του Αν. Υπουργού Οικονομικών περί καθορισμού του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου των Δράσεων και των Έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Β' 4498), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αριθ. 52415 ΕΞ 2022/15.04.2022 (ΦΕΚ Β' 1927), 188159 ΕΞ 2022/21.12.2022 (ΦΕΚ Β' 6973), 66734 ΕΞ 2024/14.05.2024 (ΦΕΚ Β' 2786), 108657 ΕΞ 2025/20.06.2025 (ΦΕΚ Β' 3275) και 68104 ΕΞ 2026/30.04.2026 (Β' 2498) όμοιες Αποφάσεις,
34. την υπ' αριθ. 26558/24.12.2025 (ΑΔΑ: 9ΩΣΞ465ΧΘΟ-10Κ) 1^η τροποποίηση της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ),
35. την υπ' αριθ. 8157/30.04.2026 (ΑΔΑ: 6Χ7Β465ΧΘΟ-Φ6Ρ) 2^η τροποποίηση της Πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ),
36. την υπ' αριθ. 836/17.01.2025 (ΑΔΑ: 6Κ13465ΧΘΟ-30Υ) Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Τροποποίηση της υπ' αρ. 625/14.01.2022 (ΑΔΑ: 9Χ5Γ465ΧΘΟ-ΝΜΔ), Απόφασης Υπουργού Τουρισμού με τίτλο «Ορισμός αρμοδίων υπηρεσιών του Υπουργείου Τουρισμού για την υλοποίηση και παρακολούθηση των έργων που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (τομέα Τουρισμού)»,
37. την υπ' αριθ. 22542/23.12.2024 Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών ανέγερσης κέντρων αναζωογόνησης (spa) όταν λειτουργούν σε συνδυασμό με κύρια τουριστικά καταλύματα ή με εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού ή με σύνθετα τουριστικά καταλύματα ή σε

Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης» (Β' 7090),

38. την υπ' αριθ. 22447/20.12.2024 (ΑΔΑ: 6ΔΥΔ465ΧΘΟ-Ε66) Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με θέμα «Καθορισμός του Γενικού Κανονισμού Λειτουργίας των Μονάδων Ιαματικής Θεραπείας, των Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού – Θερμαλισμού, των Κέντρων Θαλασσοθεραπείας και των Κέντρων Αναζωογόνησης (spa)» (Β' 7496),
39. την υπ' αριθ. 14020/26.07.2024 (ΑΔΑ: 6ΗΠΘ465ΧΘΟ-ΣΦΠ) Πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης – Οδηγός Εφαρμογής για το Πρόγραμμα κρατικής ενίσχυσης με τίτλο «Αναβάθμιση υφιστάμενων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», υποέργο «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών», Δράση 16931: «Τουριστική Ανάπτυξη»,
40. την υπ' αριθ. 2704/22.2.2018 Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού με τίτλο «Καθορισμός τεχνικών και λειτουργικών προδιαγραφών ανέγερσης, μετατροπής και επέκτασης Μονάδων Ιαματικής Θεραπείας και Κέντρων Ιαματικού Τουρισμού - Θερμαλισμού και διαδικασία χορήγησης ειδικού σήματος λειτουργίας (Ε.Σ.Λ.)», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Β' 603),
41. την υπ' αριθ. 222458 ΕΞ 2025 / 19.12.2025 Θετική Γνώμη του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση τροποποίησης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για το Υποέργο «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» με α/α 2 του Έργου «SUB3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153454)»,
42. την υπ' αριθ. 103513 ΕΞ /16.07.2024 Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης για το Υποέργο «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» με α/α 2 του Έργου «SUB 3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών»» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ: 5153454) και
43. την υπ' αριθ. 120141 ΕΞ 2021/30.09.2021 (ΑΔΑ: 6ΝΞ3Η-ΨΘ0) Απόφαση του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης περί της έγκρισης του Εγχειριδίου Διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης, δυνάμει της υπ' αριθ. 119126 ΕΞ 2021/28.09.2021 (Β' 4498) Απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομικών όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με τις υπ' αριθ. 154839 ΕΞ 2021/06.12.2021 (ΑΔΑ: ΩΗΠΟΗ-Υ3Μ), 49994 ΕΞ 2022/12.04.2022 (ΑΔΑ: 6Ρ94Η-ΕΟΟ), 74791 ΕΞ 2022/31.05.2022 (ΑΔΑ: 9Η10Η-606) και 138991 ΕΞ 2022/27.09.2022 (ΑΔΑ: Ψ1ΕΝΗ-ΖΔΒ) Αποφάσεις.

Γ. Τα κάτωθι έγγραφα:

1. το υπ' αριθ. 42649/ΕΥΚΕ 5351/13.05.2017 έγγραφο της ΕΥΚΕ με θέμα: «Διευκρινήσεις σχετικά με ζητήματα εφαρμογής του Καν. Ε.Ε. 651/2014, ως προς τον χαρακτηρισμό μιας επιχείρησης ως προβληματικής» και
2. την έγκριση της ΚΕΜΚΕ επί της Πρόσκλησης του Υποέργου 7 και της επεκτασιμότητας και στα άλλα Υποέργα της Δράσης 16931, όπως αυτό προκύπτει από το σχετικό ηλεκτρονικό μήνυμα της 29/05/2026, τις υπ' αριθ. ΓΝ 104/2025 και τις διευκρινίσεις επ' αυτής με τα από 11/12/2025, 26/03/2026, 16/04/2026 και 22/04/2026 ηλεκτρονικά μηνύματα, ΓΝ144/2023, ΓΝ119/2023, ΓΝ104/2023 και γνωμοδοτήσεις της ΚΕΜΚΕ,
3. το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0 και ειδικότερα της Δράσης με κωδικό 16931 «Τουριστική Ανάπτυξη» και
4. την υπ' αριθ. 84852 ΕΞ 2026/28.05.2026 Θετική Γνώμη του Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης με θέμα «Έγκριση τροποποίησης προσκλήσεων για τα προγράμματα κρατικών ενισχύσεων: «Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων χιονοδρομικών κέντρων» (Υποέργο με α/α 1) του Έργου «SUB2: Τουριστική ανάπτυξη Ορεινός Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153455), «Αναβάθμιση των εγκαταστάσεων ορειβατικών καταφυγίων» (Υποέργο με α/α 2) του Έργου «SUB2: Τουριστική ανάπτυξη Ορεινός Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153455), «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (Υποέργο με

α/α 2) του Έργου «Sub3: Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5153454), «Αναβάθμιση Τουριστικών Λιμένων» (Υποέργο με α/α 5) του Έργου «SUB5: Αναβάθμιση Τουριστικών Λιμένων» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5155005), «Βελτίωση και τροποποίηση της προσβασιμότητας στις ελληνικές παραλίες» (Υποέργο με α/α 1) του Έργου «SUB6: Προσβάσιμες παραλίες» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5157146) και «Ενισχύσεις Καταδυτικού Τουρισμού» (Υποέργο με α/α 3) του Έργου «SUB7: Καταδυτικός και Υποβρύχιος Τουρισμός» (Κωδικός ΟΠΣ ΤΑ 5155126).».

2. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ

Ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας) θεσπίστηκε με σκοπό την τόνωση της οικονομίας και την ανάκαμψη από τις επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19. Ο σκοπός αυτός επιδιώκεται μέσω της υλοποίησης συγκεκριμένων έργων και μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο τεσσάρων πυλώνων που έχουν ως στόχο την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση, την ενίσχυση της απασχόλησης, την κοινωνική συνοχή καθώς και την προώθηση των ιδιωτικών επενδύσεων και του μετασχηματισμού της οικονομίας.

Η Δράση «Τουριστική Ανάπτυξη» (“**Tourism Development**”) με **κωδικό 16931** του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η οποία εντάσσεται στον Πυλώνα 4 «Ιδιωτικές Επενδύσεις και Μετασχηματισμός της Οικονομίας» και ειδικότερα στον Άξονα 4.6 του σχεδίου «Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας» (εφεξής η «Δράση»). Οι δράσεις του προγράμματος ενίσχυσης για το «Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» που εντάσσονται στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης, αφορούν στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου αλλά και στη διασύνδεση με τοπικούς υλικούς και άυλους πόρους με ιαματικό ενδιαφέρον, όπως αρχαίες ή παραδοσιακές πρακτικές, φυτά και δάση της περιοχής, ειδικά χαρακτηριστικά ύδατος και μεταλλικών στοιχείων κ.λπ., καθώς και στην ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης.

Συγκεκριμένα, η Δράση περιλαμβάνει το Υποέργο 3 με τίτλο «Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών», το οποίο και περιλαμβάνει τη σύμβαση με α/α 2 «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» (εφεξής «Πρόσκληση»), μέσω του οποίου παρέχεται κρατική ενίσχυση ως χρηματοδότηση στην παρούσα Πρόσκληση.

Ειδικότερα, η Πρόσκληση επικεντρώνεται στη χρηματοδότηση επενδύσεων βάσει των ακόλουθων κατηγοριών επιλέξιμων δαπανών ή σε συνδυασμό αυτών, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις προϋποθέσεις, όπως προσδιορίζονται αναλυτικά στα άρθρα 14, 18 και 38α του ΓΑΚ αλλά και στο υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο.

1. Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτηριακών εγκαταστάσεων και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτηρίων, **εφόσον είναι σύμφωνη με το περιβαλλοντικό, πολεοδομικό και τουριστικό νομοθετικό πλαίσιο.**
2. Αγορά, μεταφορά, επισκευή και εγκατάσταση εξοπλισμού στον βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της υποδομής ιαματικού τουρισμού.
3. Προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία.
4. Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης.
5. Άυλα στοιχεία ενεργητικού ή το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών ή συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού και του εκτιμώμενου μισθολογικού κόστους, αρκεί να μην υπερβαίνει το σύνολο των δαπανών κάποιας από εκ των δύο κατηγοριών (όποιας είναι μεγαλύτερης).
6. Δαπάνες που συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.
7. Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης.

3. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ & ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

3.1. Προϋπολογισμός της Πρόσκλησης

Η συνολική δημόσια δαπάνη της παρούσας Πρόσκλησης για τη χρηματοδότηση επενδυτικών σχεδίων είναι τέσσερα εκατομμύρια, οκτακόσιες τριάντα οκτώ χιλιάδες, εξακόσια σαράντα ένα ευρώ και εξήντα οκτώ λεπτά (4.838.641,68 €) και αναλύεται ως εξής: σε τρία εκατομμύρια εννιακόσιες δύο χιλιάδες εκατόν τριάντα ευρώ και τριάντα εννέα λεπτά (3.902.130,39 €), τα οποία θα καταβληθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Facility – RRF) με τη μορφή επιχορήγησης και σε εννιακόσιες τριάντα έξι χιλιάδες πεντακόσια έντεκα ευρώ και είκοσι εννέα λεπτά (936.511,29 €), τα οποία θα καταβληθούν από το Εθνικό ΠΔΕ για το ΦΠΑ.

3.2. Χρονοδιάγραμμα της Πρόσκλησης

Η παρούσα πρόσκληση θα εκκινήσει με τη δημοσίευσή της, ενώ η ολοκλήρωσή της δεν δύναται να υπερβεί την 30η Ιουνίου του 2026. Η καταληκτική ημερομηνία υποβολής της τελευταίας αίτησης καταβολής της ενίσχυσης ορίζεται η 30^η/06/2026.

4. ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ

Φορέας Υλοποίησης της Πρόσκλησης θα είναι το Υπουργείο Τουρισμού / Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού, το οποίο αναλαμβάνει τη συνολική διαχείριση της Πρόσκλησης του Υποέργου SUB3 με τίτλο «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού» της Δράσης 16931, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης (ν. 4270/2014), διασφαλίζοντας τον αναγκαίο διαχωρισμό αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο εγχειρίδιο Δ1_Οδ.2 Οδηγίες Υλοποίησης Δράσεων Ενισχύσεων του Σχεδίου Δράσης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ειδικότερα, το Υπουργείο Τουρισμού αναλαμβάνει την προετοιμασία και έκδοση της Πρόσκλησης, την ευθύνη για την αξιολόγηση και ένταξη των Επενδυτικών Σχεδίων, την παρακολούθηση της προόδου τους και την πιστοποίηση και καταβολή της ενίσχυσης στους Δικαιούχους μέχρι την ολοκλήρωσή τους, τον έλεγχο τους και την παρακολούθηση των μακροχρονίων υποχρεώσεών τους. Το Υπουργείο Τουρισμού έχει την ευθύνη και ασκεί τις αποφασιστικές αρμοδιότητες για την υλοποίηση της Πρόσκλησης και ενεργεί ως σύμβουλος αξιολόγησης και παρακολούθησής της, από τη δημοσίευσή της, έως και την αξιολόγηση, ένταξη και ολοκλήρωση των Επενδυτικών Σχεδίων.

5. ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ – ΟΡΟΙ & ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Δικαιούχοι για συμμετοχή στην Πρόσκληση με τίτλο «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», του Υποέργου SUB3 με τίτλο «Τουρισμός υγείας και ευεξίας με την αξιοποίηση ιαματικών πηγών» της Δράσης 16931 «Τουριστική Ανάπτυξη», κατόπιν αίτησής τους και σχετικής αξιολόγησης που θα ακολουθήσει, δύνανται να είναι (εφεξής «**Δικαιούχοι**»):

- ✓ Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού,
- ✓ ΕΤΑΔ Α.Ε. και ΤΑΙΠΕΔ Α.Ε.
- ✓ Επιχειρήσεις.

Διευκρινίζεται ότι:

- οι αιτήσεις των ανωτέρω δυνητικών Δικαιούχων **αφορούν σε υφιστάμενες και νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού**, στις οποίες γίνεται οπωσδήποτε χρήση ιαματικών φυσικών πόρων, όπως καθορίζονται στον ν. 3498/2006 και τον ν. 4276/2014 και αρ. 39 Ν. 4049/2012 και αρ. 15, 17, 25Α Ν. 4875/2021, όπως ισχύουν, και οι οποίες λειτουργούν/θα λειτουργήσουν ανεξάρτητα ή σε συνδυασμό με τουριστικά καταλύματα.
- για τις ανάγκες της παρούσης ως ιαματικός φυσικός πόρος νοείται ο φυσικός πόρος που έχει ήδη αναγνωρισθεί ως ιαματικός με σχετική Υπουργική Απόφαση (ή Κοινή Υπουργική Απόφαση).
- Υφιστάμενες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού νοούνται αυτές που λειτουργούν νόμιμα βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.
- Οι νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού θα πρέπει να έχουν λάβει τις εκ του νόμου απαραίτητες αδειοδοτήσεις λειτουργίας σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο μέχρι και την υποβολή του τελευταίου αιτήματος καταβολής ενίσχυσης. Η μη εμπρόθεσμη υποβολή των απαραίτητων αδειοδοτήσεων συνεπάγεται την ανάκτηση του ποσού της ενίσχυσης.¹
- Η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου είναι σύμφωνη με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για την περιβαλλοντική προστασία. Όταν για μια επενδυτική δαπάνη απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, η ενίσχυση καταβάλλεται μόνο εφόσον με την αίτηση πληρωμής προσκομίζεται και η περιβαλλοντική αδειοδότηση. **Επομένως, στις περιπτώσεις που στο Επενδυτικό Σχέδιο προβλέπονται κατασκευαστικές εργασίες για την υλοποίηση των οποίων είναι απαραίτητη η έκδοση νέας οικοδομικής άδειας ή αναθεώρηση υφιστάμενης, σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική, τουριστική και περιβαλλοντική νομοθεσία, απαιτείται προηγουμένως η έκδοση νέας Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή τροποποίησης τυχόν υπάρχουσας.**
- το καθεστώς του φορέα διαχείρισης της υποδομής δεν επηρεάζει/διαφοροποιεί τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, στους οποίους υπάγεται ο φορέας, ούτε το ποσοστό ενίσχυσης των επενδυτικών σχεδίων αλλά ούτε και την επιλεξιμότητα των δαπανών, η οποία κρίνεται/αξιολογείται, στην παρούσα, από τη νομική βάση χορήγησης της χρηματοδότησης (εν προκειμένω από τα άρθρα του ΓΑΚ και τις προϋποθέσεις που θέτει έκαστο αυτών). Εάν π.χ. ένας Δήμος διαχειρίζεται μία υποδομή (απευθείας με υπαλλήλους του) και λαμβάνει χρηματοδότηση για αυτή, θεωρείται ότι λαμβάνει κρατική ενίσχυση εφόσον εκμεταλλεύεται οικονομικά την υποδομή.
- Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της ΕΕ για την έννοια της κρατικής ενίσχυσης (2016/C 262/01/παρ. 89), η αγορά και πώληση περιουσιακών στοιχείων, αγαθών και υπηρεσιών (και ομοίως και η εκμίσθωση) θεωρείται ότι διενεργείται με όρους αγοράς όταν πραγματοποιείται μέσω ανοικτής, διαφανούς, αμερόληπτης και άνευ όρων διαδικασίας υποβολής προσφορών σύμφωνα με τις αρχές της ΣΛΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Συνεπώς, εάν η υποδομή παραχωρηθεί/εκμισθωθεί προς εκμετάλλευση σε ιδιώτη αυτό θα πρέπει να γίνει κατόπιν σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας και εφόσον πρόκειται για ανταγωνιστική, διαφανή, αμερόληπτη και άνευ όρων διαδικασία, σύμφωνα με τις αρχές της ΣΛΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις/ή σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4412/2016.

Τόπος υλοποίησης: Η επένδυση υλοποιείται είτε σε ιδιόκτητο χώρο είτε σε χώρο για τον οποίο υφίσταται σύμβαση παραχώρησης ή μίσθωσης για τον σκοπό της επένδυσης. Οι υφιστάμενες συμβάσεις παραχώρησης/μίσθωσης των

¹ Στην περίπτωση που έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού εντόκως από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του δικαιούχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται για την ανάκτηση της ενίσχυσης, είναι το επιτόκιο αναφοράς που ορίζεται, για κάθε ημερολογιακό έτος, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008/C 14/06).

υποδομών πρέπει να έχουν διάρκεια τουλάχιστον ίση με τη διάρκεια απόσβεσης των προς χρηματοδότηση επενδύσεων χωρίς να συντελεστεί αύξηση στο μίσθωμα/τέλος παραχώρησης.

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, επιλέξιμοι είναι οι ακόλουθοι ΚΑΔ:

- ΚΑΔ 91.03   Λειτουργία ιστορικών χώρων και κτηρίων και παρομοίων πόλων έλξης επισκεπτών
- ΚΑΔ 93   Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας
- ΚΑΔ 96.02.19.00   Άλλες υπηρεσίες καλλωπισμού
- ΚΑΔ 96.04   Δραστηριότητες σχετικές με την φυσική ευεξία
- ΚΑΔ 55   Καταλύματα

Οι Δικαιούχοι απαιτείται να έχουν ενεργό οποιονδήποτε από τους επιλέξιμους ΚΑΔ, όπως αυτό πιστοποιείται από πρόσφατη κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων της ΑΑΔΕ, κατά την υποβολή του τελευταίου αιτήματος καταβολής ενίσχυσης. Στις περιπτώσεις ιδρύσεως ή διαφοροποίησης, ο Δικαιούχος δύναται να μην έχει ενεργό τον ΚΑΔ κατά το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης.

6. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΜΕ ΤΗΝ «ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΜΗ ΠΡΟΚΛΗΣΗΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗΣ ΒΛΑΒΗΣ»

Ο Κανονισμός για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021/241 προβλέπει στο Παράρτημα V (2.4.) ότι κανένα μέτρο που περιλαμβάνεται σε Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν θα πρέπει να προκαλεί σημαντική επιβάρυνση για τους περιβαλλοντικούς στόχους κατά την έννοια του άρθρου 17 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2020 / 852 για την ταξινόμηση, δηλαδή να διασφαλίζει ότι κάθε μέτρο (κάθε επένδυση) στο πλαίσιο του σχεδίου συμμορφώνεται με την αρχή της «Μη Πρόκλησης Σημαντικής Βλάβης».

Στο πλαίσιο υλοποίησης της παρούσας Δράσης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η Δράση συμμορφώνεται με την «Τεχνική καθοδήγηση σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» στο πλαίσιο του Κανονισμού για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας 2021/C 58/01», αποκλείονται οι εξής δραστηριότητες:

Οι δράσεις που σχετίζονται με τον ιαματικό τουρισμό θα πληρούν τα κριτήρια της παρέμβασης 50 "Nature and biodiversity protection, natural heritage and resources, green and blue infrastructure" και της παρέμβασης 141 "Preparation, implementation , monitoring and control".

- i. Δραστηριότητες που σχετίζονται με τα ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένης της μεταγενέστερης χρήσης²
- ii. Δραστηριότητες στο πλαίσιο του Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΔΕ) για την επίτευξη προβλεπόμενων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς³

² Εξαιρουμένων των έργων στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και/ή θερμότητας, καθώς και των σχετικών υποδομών μεταφοράς και διανομής, με χρήση φυσικού αερίου, τα οποία πληρούν τους όρους που καθορίζονται στο Παράρτημα ΙΙΙ της τεχνικής καθοδήγησης σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (2021/C58/01).

³ Όταν η υποστηριζόμενη δραστηριότητα επιτυγχάνει προβλεπόμενες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου που δεν είναι σημαντικά χαμηλότερες από τους σχετικούς δείκτες αναφοράς, θα πρέπει να παρέχεται εξήγηση των λόγων για τους οποίους αυτό δεν είναι εφικτό. Δείκτες αναφοράς που καθορίζονται για τη δωρεάν κατανομή όσον αφορά δραστηριότητες που εμπύπτουν στο πεδίο εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής, όπως ορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) 2021/447 της Επιτροπής.

- iii. Δραστηριότητες που σχετίζονται με χώρους υγειονομικής ταφής αποβλήτων, αποτεφρωτήρες⁴ και μονάδες μηχανικής – βιολογικής επεξεργασίας⁵
- iv. Δραστηριότητες κατά τις οποίες η μακροπρόθεσμη διάθεση αποβλήτων μπορεί να βλάψει το περιβάλλον

Βάσει των κριτηρίων επιλογής θα πρέπει επιπλέον να επιλέγονται μόνο οι δραστηριότητες που συμμορφώνονται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

7. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ

Για την αξιολόγηση της επιλεξιμότητας των προτάσεων της παρούσας Πρόσκλησης λαμβάνονται υπόψη συνδυαστικά οι περιορισμοί και οι προϋποθέσεις που προκύπτουν από:

- Τον **Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 (ΓΑΚ)**, ως ισχύει.

Οι χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης θα διατεθούν κατ' εφαρμογή του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 και ειδικώς κατ' εφαρμογή των άρθρων 14, 18 και 38^α αυτού σχετικά με την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.

Καθώς και:

- Τον Ν. 3498/2006 «Ανάπτυξη ιαματικού τουρισμού και λουπές διατάξεις» (Α' 230) και αρ. 39 Ν. 4049/2012 και αρ. 15, 17, 25Α Ν. 4875/2021,, όπως ισχύει.
- Τον Ν. 4602/2019 «Έρευνα, εκμετάλλευση και διαχείριση του γεωθερμικού δυναμικού της Χώρας, σύσταση Ελληνικής Αρχής Γεωλογικών και Μεταλλευτικών Ερευνών, ιδιοκτησιακός διαχωρισμός δικτύων διανομής φυσικού αερίου και άλλες διατάξεις». (Α' 45)
- Τον **Ευρωπαϊκό Κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 2021/241 της 12ης Φεβρουαρίου 2021** για τη θέσπιση του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας αναφορικά με την επιλεξιμότητα ως προς τους στόχους της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης.

Ειδικότερα, οι χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης υπόκεινται στο πλαίσιο αξιολόγησης κρατικών ενισχύσεων και κατ' επέκταση στο πλαίσιο του ΓΑΚ, τόσο του Γενικού Μέρους όσο και των ειδικότερων άρθρων αυτού και θα εξεταστούν σύμφωνα με τα οριζόμενα σε αυτόν, όπως ισχύει.

7.1 Καθεστώτα ενίσχυσης – Συμβατότητα με κρατικές ενισχύσεις **Κανονισμός ΕΕ 651/2014 (ΓΑΚ)**

Στην περίπτωση Επενδυτικού Σχεδίου που περιλαμβάνει δαπάνες που εμπίπτουν κατ' αντικείμενο στα άρθρα 14

⁴ Η εξαιρέση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε μονάδες που ασχολούνται αποκλειστικά με την επεξεργασία μη ανακυκλώσιμων επικίνδυνων αποβλήτων, καθώς και σε υφιστάμενες μονάδες, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, στη δέσμευση των καυσαερίων για αποθήκευση ή χρήση ή στην ανάκτηση υλικών από την αποτέφρωση τέφρας, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν οδηγούν σε αύξηση της δυναμικότητας επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή σε παράταση της διάρκειας ζωής των μονάδων για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.

⁵ Η εξαιρέση αυτή δεν ισχύει για δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου σε υφιστάμενες μονάδες μηχανικής –βιολογικής επεξεργασίας, όταν οι δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης ή τη μετασκευή για διαδικασίες ανακύκλωσης διαχωρισμένων αποβλήτων σε βιολογικά απόβλητα λιπασματοποίησης και αναερόβιας χώνευσης βιολογικών αποβλήτων, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω δράσεις στο πλαίσιο του παρόντος μέτρου δεν αυξάνουν τη δυναμικότητα επεξεργασίας αποβλήτων των μονάδων ή παρατείνουν τη διάρκεια ζωής των μονάδων για τον σκοπό αυτόν παρέχονται αποδεικτικά στοιχεία σε επίπεδο μονάδας.

[Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις], 18 [Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ], 38^α [Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια] του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) εξετάζεται:

- Κατ' αρχάς, η ικανοποίηση του συνόλου των παρακάτω γενικών προϋποθέσεων του Κεφαλαίου Ι του Κανονισμού 651/2014 (ΓΑΚ) [*Υποχρεώσεις Γενικού μέρους (Κεφαλαίου Ι) του ΓΑΚ*] και
- στη συνέχεια η ικανοποίηση του συνόλου των ειδικών προϋποθέσεων των αντίστοιχων επιμέρους άρθρων του κεφαλαίου ΙΙΙ του ΓΑΚ αναλόγως των πεδίων παρέμβασης- στόχων του Κανονισμού 2021/241, τους οποίους ικανοποιεί το Επενδυτικό Σχέδιο που υποβάλλουν οι υποψήφιοι και των αντίστοιχων επιλέξιμων δαπανών που περιλαμβάνονται σε αυτό [*Ειδικοί Όροι Εφαρμογής των Επιμέρους Εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ*].

Συνεπώς, για τις χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται στην παρούσα πρόσκληση και αφορούν τους παραπάνω στόχους – πεδία παρέμβασης, ελέγχεται ότι ικανοποιούνται οι παρακάτω όροι:

7.1.1. Υποχρεώσεις Γενικού μέρους (Κεφαλαίου Ι) του ΓΑΚ

1. Ο ΓΑΚ - και κατά συνέπεια το παρόν καθεστώς - δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις:
  - για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, και συγκεκριμένα στις ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα
  - που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων
  - που χορηγούνται στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, με συγκεκριμένες εξαιρέσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 1 εδάφιο 3.α του Κανονισμού
  - που χορηγούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, με συγκεκριμένες εξαιρέσεις οι οποίες αναφέρονται στο άρθρο 1 εδάφιο 3.β του Κανονισμού
  - που χορηγούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
    - όταν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις
    - όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση της απόδοσής της εν μέρει ή εξολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
  - που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπíπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου

Όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους παραπάνω εξαιρούμενους τομείς όσο και σε τομείς που εμπíπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Κανονισμού της παρούσας Δράσης, ο Κανονισμός εφαρμόζεται και επομένως χορηγείται υπό τους όρους του παρόντος η χρηματοδότηση στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι υποψήφιοι Δικαιούχοι της παρούσας Δράσης έχουν εξασφαλίσει, με τα κατάλληλα μέσα, όπως τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή τη διάκριση των δαπανών, ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του Κανονισμού.

2. Ο Καν. ΕΕ 651/2014 ΓΑΚ και κατά συνέπεια το παρόν καθεστώς, δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών

ενισχύσεων που συνιστούν, είτε αυτά καθαυτά είτε οι όροι που τα συνοδεύουν ή η εφαρμοζόμενη μέθοδος χρηματοδότησής τους, παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και ιδίως:

α) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Ωστόσο, είναι αποδεκτή η υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση

β) σε μέτρα ενίσχυσης βάσει των οποίων η χορήγηση ενισχύσεων υπόκειται στην υποχρέωση του Δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες

γ) σε μέτρα ενίσχυσης τα οποία περιορίζουν τη δυνατότητα των Δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.

3. **Αεν** αποτελούν δυνητικούς Δικαιούχους της χρηματοδότησης:

- οι υποψήφιοι που αποτελούν προβληματικές επιχειρήσεις κατά τον ορισμό του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ΓΑΚ. Ωστόσο, είναι δυνατόν, κατά παρέκκλιση, να χορηγούνται ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021⁶. Ο έλεγχος γίνεται τόσο σε επίπεδο αιτούσας επιχείρησης όσο και σε επίπεδο ομίλου επιχειρήσεων.
- οι υποψήφιοι που αποτελούν επιχειρήσεις σε βάρος των οποίων εκκρεμεί εκτέλεση προηγούμενης απόφασης ανάκτησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κρατικές ενισχύσεις⁷ παράνομες και ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά

4. Η χρηματοδότηση δεν δύναται να υπερβαίνει τα ανώτατα όρια που τίθενται στο άρθρο 4 του ΓΑΚ 651/2014 (όπως αυτός έχει τροποποιηθεί και είναι σε ισχύ) και συγκεκριμένα:

- για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις του αρ. 14 του ΓΑΚ651/2014: προκειμένου για επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 110 εκατ. EUR και πάνω, τα ποσά της ενίσχυσης ανά ενιαία επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο είναι ως εξής:
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 10 %: 8,25 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 15 %: 12,38 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 20 %: 16,5 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 25 %: 20,63 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 30 %: 24,75 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 35 %: 28,88 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 40 %: 33 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 50 %: 41,25 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 60 %: 49,5 εκατ. EUR
  - σε περιπτώσεις μέγιστης έντασης περιφερειακής ενίσχυσης 70 %: 57,75 εκατ. EUR
- για τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ του αρ. 18 του ΓΑΚ651/2014: 2,2 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο

⁶ Για τον έλεγχο της ικανοποίησης των προϋποθέσεων του παρόντος όρου, οι υποχρεώσεις επιβεβαιώνονται κατά την αξιολόγηση των προτάσεων και σε χρόνο πριν από την έγκριση των ενισχύσεων κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στον όρο 11 [Διαδικασία Υλοποίησης] και 10.3 της παρούσης Πρόσκλησης [Διαδικασία Αξιολόγησης- Κριτήρια Αξιολόγησης].

⁷ Για τον έλεγχο της ικανοποίησης των προϋποθέσεων του παρόντος όρου, οι υποχρεώσεις επιβεβαιώνονται κατά την αξιολόγηση των προτάσεων και σε χρόνο πριν από την έγκριση των ενισχύσεων κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στον όρο 11 [Διαδικασία Υλοποίησης] και 10.3 [Διαδικασία Αξιολόγησης- Κριτήρια Αξιολόγησης] της παρούσης Πρόσκλησης.

- για τις επενδυτικές ενισχύσεις για τις συνδυαστικές βελτιώσεις της ενεργειακής απόδοσης και των περιβαλλοντικών επιδόσεων των κτηρίων, που αναφέρονται στο άρθρο 38α παράγραφος 7: 30 εκατ. EUR ανά επιχείρηση και ανά έργο

Τα όρια ενίσχυσης δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των έργων ενίσχυσης.

Εάν μία επιχείρηση ενισχύεται για περισσότερους από έναν τομείς για τους οποίους ισχύουν διαφορετικά ανώτατα όρια ενίσχυσης κατά τα ανωτέρω, η επιχείρηση διασφαλίζει με κατάλληλα μέσα, όπως ο λογιστικός διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, ότι για καθεμία από τις δραστηριότητες αυτές τηρείται το σχετικό ανώτατο όριο.

5. Οι Δικαιούχοι πρέπει να έχουν υποβάλει την αίτηση χρηματοδότησης της παρούσας Πρόσκλησης, πριν από την έναρξη του έργου ή των εργασιών (όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παρ.23 του ΓΑΚ) και να περιλαμβάνει αυτή τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
  - ✓ την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης/δυνητικού Δικαιούχου
  - ✓ την περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης
  - ✓ τον τόπο εκτέλεσης του έργου
  - ✓ τον κατάλογο των δαπανών του έργου
  - ✓ το είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση) και
  - ✓ το ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο
6. Για τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των επιμέρους κατηγοριών / του είδους των δαπανών των ενισχύσεων που χορηγούνται κατ' εφαρμογή του ΓΑΚ ελέγχονται, μεταξύ άλλων, τα προβλεπόμενα στον όρο 7.2. της παρούσας Πρόσκλησης και ειδικότερα τα προβλεπόμενα στα υπό στοιχεία [ii, ix, xi] στο τμήμα «Γενικές Επισημάνσεις για τις Δαπάνες».
7. Πρέπει να επιβεβαιώνεται κάθε φορά ότι τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης του εφαρμοστέου κάθε φορά άρθρου του ΓΑΚ, αναλόγως και των ικανοποιούμενων πεδίων παρέμβασης, κατ' εφαρμογή των κανόνων σώρευσης του άρθρου 8 του ΓΑΚ.

Για τον σκοπό αυτό:

- Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης. Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων, τα σχετικά ποσά υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
- Εάν η ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους-μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας.
- Οι ενισχύσεις που χορηγούνται κατ' εφαρμογή του ΓΑΚ, στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισμένες δαπάνες.
- Δεν επιτρέπεται η σώρευση των χρηματοδοτήσεων που χορηγούνται κατ' εφαρμογή του ΓΑΚ, στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή.

Οι χρηματοδοτήσεις που χορηγούνται κατ' εφαρμογή του ΓΑΚ, στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ή σσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΑΚ.⁸ Ειδικά για την περίπτωση σώρευσης με ενισχύσεις ή σσονος σημασίας, καθ' υπέρβαση της προβλεπόμενης έντασης ενίσχυσης, κανένα τμήμα της χορηγηθείσας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας δεν μπορεί να υπαχθεί στον Κανονισμό (ΕΕ) 1407/2013 και ανακτάται έντοκα το σύνολο της.

8. Εφαρμόζονται και γίνονται δεκτές από τους υποψήφιους Δικαιούχους οι προβλέψεις περί υποχρεώσεων δημοσιότητας, όπως αυτές έχουν περιληφθεί στην Ενότητα 14 [ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ] και ιδίως 14.4. [Υποχρέωση εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας] της παρούσης Πρόσκλησης.

7.1.2 Ειδικοί Όροι Εφαρμογής των Επιμέρους Εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ

Επιπλέον των παραπάνω Γενικών Όρων, οι υποψήφιοι Δικαιούχοι πρέπει να ικανοποιούν τις εκάστοτε αναγκαίες ειδικές προϋποθέσεις που αφορούν στην αξιολόγηση της συμβατότητας με τις προβλέψεις του ΓΑΚ των επιμέρους κατηγοριών δαπανών/επιλεξιμότητας αυτών και ορίου προϋπολογισμού των πράξεων, αναλόγως των στόχων-πεδίων παρέμβασης που περιλαμβάνουν στο Επενδυτικό τους Σχέδιο ως ακολούθως:

Άρθρο 14 – «Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»

Έλεγχος συμβατότητας με άρθρο 14 ΓΑΚ:

- Οι ενισχύσεις χορηγούνται σε ενισχυόμενες περιοχές βάσει του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2022-2027.
- Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για οποιαδήποτε μορφή αρχικών επενδύσεων, ανεξάρτητα από το μέγεθος του Δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικών επενδύσεων και σε μεγάλες επιχειρήσεις μόνο για αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή.
- Επιλέξιμες δαπάνες είναι μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες:
  - επενδυτικές δαπάνες σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού ή
  - το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών ή
  - συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β), που δεν υπερβαίνει ωστόσο το ποσό του στοιχείου α) ή β), αναλόγως του ποιο ποσό είναι υψηλότερο.
- Η επένδυση διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για τουλάχιστον πέντε έτη, ή τρία έτη για τις ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας παραγωγής ή εξοπλισμού που κατέστησαν παρωχημένα ή υπέστησαν βλάβες κατά την περίοδο αυτή, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για την ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο.
- Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούργια, εκτός αν αποκτώνται από ΜΜΕ ή αν πρόκειται για την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης.

Οι δαπάνες που σχετίζονται με τη μίσθωση ενσώματων στοιχείων ενεργητικού μπορούν να λαμβάνονται υπόψη υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

  - για τη γη και τα κτήρια, η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον πέντε έτη μετά την αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης για μεγάλες επιχειρήσεις ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ

⁸ Οι ανωτέρω υποχρεώσεις θα επιβεβαιώνονται κατά την αξιολόγηση των προτάσεων και σε χρόνο πριν από την έγκριση των ενισχύσεων κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα στον όρο 11 [Διαδικασία Υλοποίησης] και 10.3 [Διαδικασία Αξιολόγησης – Κριτήρια Αξιολόγησης] της παρούσης Πρόσκλησης.

β) για τις μονάδες παραγωγής ή τα μηχανήματα, η μίσθωση πρέπει να λαμβάνει τη μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης και να περιλαμβάνει υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού κατά τη λήξη της διάρκειας της μίσθωσης από τον δικαιούχο της ενίσχυσης.

Σε περίπτωση αρχικής επένδυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 σημείο 49) στοιχείο β) ή σημείο 51) στοιχείο β)⁹, λαμβάνονται, καταρχήν, υπόψη μόνον οι δαπάνες αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Ωστόσο, σε περίπτωση που ένα μέλος της οικογένειας ή ένας ή περισσότεροι υπάλληλοι του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνουν μια μικρή επιχείρηση, δεν ισχύει ο όρος ότι τα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να αγοράζονται από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Εάν η απόκτηση των στοιχείων ενεργητικού μιας εγκατάστασης συνοδεύεται από πρόσθετη επένδυση η οποία είναι επιλέξιμη για περιφερειακή ενίσχυση, οι επιλέξιμες δαπάνες της πρόσθετης αυτής ενίσχυσης θα πρέπει να προστεθούν στο κόστος απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού της εγκατάστασης. Στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για την απόκτηση στοιχείων ενεργητικού πριν από την αγορά τους, το κόστος των εν λόγω στοιχείων ενεργητικού αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες που συνδέονται με την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης.

6. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με την προς εκσυγχρονισμό δραστηριότητα κατά τα τρία προηγούμενα οικονομικά έτη. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.».

7. Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμα για τον υπολογισμό των επενδυτικών δαπανών, εφόσον πληρούν τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- α) πρέπει να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση
- β) πρέπει να είναι αποσβεστέα
- γ) πρέπει να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή και
- δ) πρέπει να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης που λαμβάνει την ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ).

Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι δαπάνες άυλων στοιχείων ενεργητικού είναι επιλέξιμες μόνον έως το 50 % των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση. Για τις ΜΜΕ, είναι επιλέξιμο το 100 %

⁹ Αρ. 2/στοιχείο 49/ΓΑΚ 651/2014, όπως ισχύει: "αρχική επένδυση": ένα από τα ακόλουθα: α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: – τη δημιουργία νέας εγκατάστασης – την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης – τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση ή – θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση. Συνεπώς, η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση

Αρ. 2/στοιχείο 51/ΓΑΚ 651/2014, όπως ισχύει: "αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα": α) επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σχετικά με ένα ή αμφότερα από τα ακόλουθα: – τη δημιουργία νέας εγκατάστασης – τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας μιας εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με τη δραστηριότητα που ασκείτο προηγουμένως στην εγκατάσταση ή

β) απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα με εκείνη που ασκούσαν στην εγκατάσταση πριν από την απόκτηση. Η απλή απόκτηση των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται ως αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα

των δαπανών σε άυλα στοιχεία ενεργητικού.

8. Όταν οι επιλέξιμες δαπάνες υπολογίζονται με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 4 στοιχείο β), πρέπει να πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:
- α) το επενδυτικό έργο συνεπάγεται καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων¹⁰ που απασχολούνται στη συγκεκριμένη εγκατάσταση σε σύγκριση με τον μέσο όρο κατά τους προηγούμενους 12 μήνες, μετά την αφαίρεση από τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν τυχόν απωλειών θέσεων εργασίας που σημειώθηκαν κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, εκφρασμένων σε ετήσιες μονάδες εργασίας
  - β) η πλήρωση κάθε θέσης εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών ετών από την ολοκλήρωση της επένδυσης
  - γ) κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται μέσω της επένδυσης διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή για περίοδο τουλάχιστον πέντε ετών, ή τριών ετών σε περίπτωση ΜΜΕ, από την ημερομηνία πλήρωσης της θέσης για πρώτη φορά
9. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή. Όταν η ένταση ενίσχυσης υπολογίζεται βάσει της παραγράφου 4 στοιχείο γ), η μέγιστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή της εν λόγω έντασης με βάση τις επενδυτικές δαπάνες ή το μισθολογικό κόστος. Για τα μεγάλα επενδυτικά έργα, το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης που υπολογίζεται σύμφωνα με τον μηχανισμό που ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 20 του ΓΑΚ651/2014¹¹.
10. Κάθε αρχική επένδυση του ίδιου Δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), η οποία αφορά την ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και αρχίζει εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια επιπέδου 3 της ονοματολογίας εδαφικών στατιστικών μονάδων, θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. (Όταν το ενιαίο επενδυτικό έργο αποτελεί μεγάλο επενδυτικό έργο, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης για το ενιαίο επενδυτικό έργο δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα).¹²
11. Η οικονομική συμμετοχή του Δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 25 % των επιλέξιμων δαπανών, μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης. Η απαίτηση για ίδια συνεισφορά σε ποσοστό 25% δεν ισχύει για επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται για επενδύσεις σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, εφόσον απαιτείται χαμηλότερη συνεισφορά για την πλήρη κάλυψη της μέγιστης έντασης ενίσχυσης.
12. Όσον αφορά τις αρχικές επενδύσεις που συνδέονται με έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας που υπάγονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 ή τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1059, η ένταση ενίσχυσης της περιοχής στην οποία πραγματοποιείται η αρχική επένδυση ισχύει για όλους τους Δικαιούχους που συμμετέχουν στο έργο. Εάν η αρχική επένδυση πραγματοποιείται σε δύο ή περισσότερες ενισχυόμενες περιοχές, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης είναι αυτή που εφαρμόζεται στην ενισχυόμενη περιοχή όπου πραγματοποιείται το μεγαλύτερο μέρος των επιλέξιμων δαπανών. Στις ενισχυόμενες περιοχές που είναι επιλέξιμες για ενίσχυση βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται σε μεγάλες επιχειρήσεις μόνον αν η αρχική επένδυση δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα.

¹⁰ "καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων" Σύμφωνα με το ά. 2 (32) του ΓΑΚ, η καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων στη συγκεκριμένη επιχειρηματική εγκατάσταση σε σύγκριση με τον μέσο όρο σε μια δεδομένη χρονική περίοδο, μετά την αφαίρεση από τον αριθμό των θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν τυχόν απωλειών θέσεων εργασίας κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου. Ο αριθμός των ατόμων πλήρους, μερικής και εποχιακής απασχόλησης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη σύμφωνα με τα κλάσματα των ετήσιων μονάδων εργασίας.

¹¹ «προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης» για μεγάλο επενδυτικό έργο: το μέγιστο επιτρεπτό ποσό ενίσχυσης για μεγάλο επενδυτικό έργο που υπολογίζεται σύμφωνα με τον μαθηματικό τύπο του ά. 2 (σημείο 20) του ΓΑΚ 651/2014

¹² Βλ. Παράρτημα VII της παρούσας: Υπεύθυνη Δήλωση περί Σώρευσης ΑΡ. 14/ΓΑΚ 651/2014

13. Ο Δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.

Άρθρο 18 – «Ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ»

Έλεγχος συμβατότητας με το άρθρο 18 του ΓΑΚ:

1. Οι ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ συμβιβάζονται με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 3 της Συνθήκης και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου και του κεφαλαίου Ι του ΓΑΚ, όπως ισχύει.
2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών, έως του ποσού των 100.000 ευρώ.
3. Οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους.
4. Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης, όπως τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες.

Ειδικά ως προς την εφαρμογή του άρθρου 18 του ΓΑΚ σημειώνεται ότι προϋπόθεση αποτελεί η ιδιότητα του Δικαιούχου ως ΜΜΕ σύμφωνα με τον ορισμό της ΜΜΕ βάσει του Παραρτήματος Ι του ΓΑΚ που επισυνάπτεται στην παρούσα Πρόσκληση (βλ. Παράρτημα V).

Άρθρο 38α – «Επενδυτικές ενισχύσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια»

Έλεγχος συμβατότητας με το άρθρο 38^α του ΓΑΚ:

1. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ.
2. Ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου μπορούν να χορηγούνται για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί αλλά δεν έχουν τεθεί ακόμη σε ισχύ. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα είναι ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται προτού τα πρότυπα καταστούν υποχρεωτικά για την ενδιαφερόμενη επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος μέλος πρέπει να διασφαλίζει ότι οι Δικαιούχοι υποβάλλουν ακριβές σχέδιο και χρονοδιάγραμμα ανακαίνισης που να καταδεικνύει ότι η ενισχυόμενη ανακαίνιση είναι τουλάχιστον επαρκής για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης. Όταν τα σχετικά ενωσιακά πρότυπα διαφέρουν από τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η επένδυση πρέπει να υλοποιηθεί και να ολοκληρωθεί τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του ενωσιακού προτύπου.
3. Το παρόν άρθρο δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για συμπαραγωγή ηλεκτρισμού και θερμότητας και στις ενισχύσεις για τηλεθέρμανση και/ή τηλεψύξη.
4. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης στο κτήριο δεν είναι επιλέξιμες.
5. Η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου, μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια,

τουλάχιστον κατά: i) 20 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση ανακαίνισης υφιστάμενων κτηρίων, ή ii) κατά 10 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση μέτρων ανακαίνισης που αφορούν την εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικών στοιχείων, όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και αυτά τα στοχευμένα μέτρα ανακαίνισης δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 30 % του μέρους του προϋπολογισμού του καθεστώτος που αφορά τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης, ή iii) κατά 10 % σε σύγκριση με το κατώτατο όριο που έχει καθοριστεί για τις απαιτήσεις για κτήρια με σχεδόν μηδενική κατανάλωση ενέργειας στο πλαίσιο των εθνικών μέτρων μεταφοράς της οδηγίας 2010/31/ΕΕ στην περίπτωση νέων κτηρίων. Η αρχική ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας και η εκτιμώμενη βελτίωση προσδιορίζονται με βάση πιστοποιητικό ενεργειακής απόδοσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 12) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ.

6. Η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου μπορεί να συνδυάζεται με ενισχύσεις για ένα από τα ακόλουθα μέτρα ή το σύνολό τους:

α) την εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας/γεωθερμίας.

β) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75% της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση

γ) τη σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό

δ) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτηρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτηρίου είτε σε παρακείμενο χώρο

ε) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτηρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτήριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης

στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.

Σε περίπτωση οποιωνδήποτε συνδυασμένων εργασιών αυτού του είδους, όπως καθορίζονται στα στοιχεία α) έως στ), το σύνολο των επενδυτικών δαπανών για τις διάφορες εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό συνιστά τις επιλέξιμες δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης ή περιβαλλοντικών επιδόσεων δεν είναι επιλέξιμες.

7. Η ενίσχυση μπορεί να χορηγείται είτε στον ιδιοκτήτη/στους ιδιοκτήτες του κτηρίου είτε στον μισθωτή/στους μισθωτές, ανάλογα με το ποιος αναθέτει το μέτρο ενεργειακής απόδοσης.

8. Η ενίσχυση μπορεί επίσης να χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού θέρμανσης ή ψύξης εντός του κτηρίου.

9. Οι ενισχύσεις για την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού που λειτουργεί με ορυκτά καύσιμα, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, δεν απαλλάσσονται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

10. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30 % των επιλέξιμων δαπανών.

11. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 10, όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 25%.
12. Κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 10 και 11, όταν η ενίσχυση για επενδύσεις σε κτήρια, οι οποίες πραγματοποιούνται για τη συμμόρφωση με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα, χορηγείται λιγότερο από 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος των ενωσιακών προτύπων, η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 15 % των επιλέξιμων δαπανών όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και το 20 % σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.
13. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.
14. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.
15. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υφιστάμενων κτηρίων, όταν η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια κατά τουλάχιστον 40 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση. Η εν λόγω αύξηση της έντασης της ενίσχυσης δεν εφαρμόζεται όταν η επένδυση δεν βελτιώνει την ενεργειακή απόδοση του κτηρίου πέραν του επιπέδου που επιβάλλουν τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα και τίθενται σε ισχύ εντός διαστήματος μικρότερου των 18 μηνών από τη στιγμή υλοποίησης και ολοκλήρωσης της επένδυσης.

7.2 Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών

Ως έναρξη επιλεξιμότητας δαπανών των επενδυτικών σχεδίων ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της πρότασης για χρηματοδότηση στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης. Διαφορετικά ολόκληρη η πράξη δεν έχει τον χαρακτήρα κινήτρου και δεν δύναται να χρηματοδοτηθεί. Ωστόσο, **δεν επηρεάζεται η επιλεξιμότητα του Επενδυτικού Σχεδίου από την ύπαρξη δαπανών που αφορούν προπαρασκευαστικές ενέργειες, όπως η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας ή προμελετών κατά τα οριζόμενα στην παρ. 23 του αρ. 2 του ΕΚ 651/2014 ΓΑΚ¹³.**

Η παρούσα Πρόσκληση επικεντρώνεται στη χρηματοδότηση επενδύσεων και ως επιλέξιμες δαπάνες δύνανται να οριστούν οι ακόλουθες κατηγορίες δαπανών, και οι αντίστοιχες ενδεικτικές δαπάνες και πληροφορίες ανά κατηγορία, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις προϋποθέσεις όπως προσδιορίζονται αναλυτικά στα άρθρα 14, 18 και 38^α του ΓΑΚ, αλλά και το υφιστάμενο ρυθμιστικό πλαίσιο. **Στις υποενότητες 5 και 9.1.1 της παρούσας, καταγράφονται οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις που αφορούν στην επιλεξιμότητα των δαπανών.**

¹³ «έναρξη των εργασιών»: το πρώτο χρονικά μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν την επένδυση είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού είτε άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως «έναρξη των εργασιών» νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση.

1. Ενσώματα στοιχεία ενεργητικού:

- i. Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτηριακών εγκαταστάσεων και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτηρίων. Σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά: η κατασκευή αποδυτηρίων, και εγκαταστάσεις υγιεινής, η διαμόρφωση προσβάσεων, εσωτερικών οδών για πεζούς, η κατασκευή/εκσυγχρονισμός χώρων στάθμευσης, η κατασκευή υπαίθριων αθλητικών εγκαταστάσεων, η ανάπλαση ιστορικών κτηρίων και οι τεχνικές μελέτες αυτών. Οι δαπάνες αυτές ενισχύονται και όταν πραγματοποιούνται επί κατασκευών που είχαν ήδη υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1337/1983 (Α'33) ή του ν. 4178/2013 (Α'174) ή του ν. 4495/2017 (Α'167) κατά τον χρόνο υποβολής του αιτήματος υπαγωγής στα καθεστώτα ενίσχυσης του παρόντος. Η έναρξη καταβολής των ενισχύσεων δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί εφόσον στο εγκεκριμένο φυσικό αντικείμενο της επένδυσης περιλαμβάνονται κατασκευές που δεν έχει περαιωθεί η ως άνω διαδικασία ρύθμισής τους.
  - ii. Αγορά, μεταφορά, επισκευή και εγκατάσταση εξοπλισμού, εξοπλισμού στον βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της εγκατάστασης ιαματικού τουρισμού. Σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά: δαπάνες για συστήματα σωληνώσεων για την άντληση, μεταφορά, διανομή και παροχή ιαματικού νερού, ατμού, φυσικού αερίου, πηλού ή ηφαιστειακών λίθων κτλ., δαπάνες για λουτήρες, κολυμβητικές δεξαμενές, εξοπλισμός spa, κρεβάτια μασάζ, χαμάμ, σάουνα, συσκευές εισπνοής ατμού, συσκευές ρινοπλύσεων, συσκευές στοματικών πλύσεων, δαπάνες που αφορούν γενικότερη αναβάθμιση ξενοδοχειακού εξοπλισμού π.χ. κλίνες, ηλεκτρικές συσκευές, έπιπλα και εξοπλισμό γραφείου, κτλ..
  - iii. Προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία. Σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά έργα υλοποίησης των σχετικών υποδομών προσαρμογής στις υφιστάμενες ή νέες εγκαταστάσεις προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, ενδεικτικά η υλοποίηση υποδομών αντίστοιχα των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων αυτών, καθώς και οι τεχνικές μελέτες αυτών.
  - iv. Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης. Σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά: Αγορά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφάλειας και παρακολούθησης εγκαταστάσεων (CCTV), συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων που συνοδεύονται από τα αντίστοιχα πιστοποιητικά για την προστασία του περιβάλλοντος.
2. Άυλα στοιχεία ενεργητικού: σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά: α) απόκτηση λογισμικού, π.χ. συστημάτων κρατήσεων, CRM, και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, τεχνικές προδιαγραφές και σχεδιασμός προϊόντων, απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς ή β) το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος¹⁴ των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών. Εξαιρούνται οι υπηρεσίες Software As A Service (SAAS).
  3. Συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού και του εκτιμώμενου μισθολογικού κόστους, αρκεί να μην υπερβαίνει το σύνολο των δαπανών κάποιας από εκ των δύο κατηγοριών (όποιας είναι μεγαλύτερης).
  4. Συμπεριλαμβάνονται συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται για εκπόνηση οικονομοτεχνικών μελετών, ενώ επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν μόνο την παρακολούθηση της υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου.
  5. Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης. Σε αυτή την κατηγορία ως επιλέξιμες δαπάνες συμπεριλαμβάνονται ενδεικτικά: α) εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές

¹⁴ Σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στην περ. 31 του αρ. 2 του ΓΑΚ/651: «το συνολικό ποσό που πράγματι επιβαρύνει τον δικαιούχο της ενίσχυσης όσον αφορά τις αντίστοιχες θέσεις εργασίας, συμπεριλαμβανομένων των ακαθάριστων αποδοχών προ φόρων και υποχρεωτικών εισφορών, όπως οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, οι δαπάνες παιδικής μέριμνας και οι δαπάνες φροντίδας γονέων στη διάρκεια καθορισμένης χρονικής περιόδου»

ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας /γεωθερμίας, β) εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση, γ) σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό, δ) κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο¹⁵ ε) εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτιρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτίριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.

Σημείωση: Οι ως άνω περιγραφόμενες δαπάνες των κατηγοριών 1 και 2 , πρέπει να πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις:

- i. να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση και να περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης, στην οποία χορηγείται η ενίσχυση, εφόσον η διάρκεια της παραχώρησης είναι αρκετή και καλύπτει την χρονική περίοδο της απόσβεσης.
- ii. να αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή.
- iii. να περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ.

Γενικές επισημάνσεις για τις δαπάνες:

- i. Δεν θεωρούνται επιλέξιμες οι δαπάνες που υλοποιούνται πριν από την υποβολή της σχετικής πρότασης.
- ii. Καθίσταται αναγκαίο να προσκομισθούν όλα τα απαραίτητα, σαφή, συγκεκριμένα και δικαιολογητικά και παραστατικά για την τεκμηρίωση των δαπανών με σαφή,συγκεκριμένο τρόπο και τον τελικό χαρακτηρισμό τους ως επιλέξιμων.
- iii. Επιλέξιμες προς χρηματοδότηση είναι μόνο οι δαπάνες που συγκαταλέγονται στην παρούσα ενότητα, οι οποίες συνδέονται αποκλειστικά με τη λειτουργία της εγκατάστασης ιαματικού τουρισμού.
- iv. Η εξακρίβωση των τιμών θα γίνεται βάσει των στοιχείων αξίας του εξοπλισμού και με οποιοδήποτε συμπληρωματικό στοιχείο κρίνεται απαραίτητο να ζητείται από το δικαιούχο, τον προμηθευτή ή και τρίτους.
- v. Η εξακρίβωση του κόστους των δαπανών του Επενδυτικού Σχεδίου θα γίνεται βάσει κάθε είδους αποδεικτικών στοιχείων, όπως μεθόδους κοστολόγησης κατασκευαστικών εργασιών, προσφορές προμηθευτών, τεχνικών μελετών λαμβάνοντας υπόψη τη φύση και το είδος των συγκεκριμένων εγκαταστάσεων.
- vi. Η εξακρίβωση του κόστους των δαπανών του Επενδυτικού Σχεδίου που συγκαταλέγονται στις αφανείς εργασίες θα πραγματοποιείται υποχρεωτικά μέσω της τήρησης χωριστών ημερήσιων αναφορών προόδου ή ημερολογίου, συνοδευόμενων από σκαριφήματα, φωτογραφίες, καταγραφές με video ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων. Τα όργανα αξιολόγησης, θα ελέγχουν τις εγγραφές και θα δύνανται να απορρίψουν όσες εξ αυτών κρίνουν ως ανακριβείς,ενώ μπορούν να χορηγήσουν εντολή προς τον δικαιούχο

¹⁵ Συμπληρώνεται η Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VII της παρούσας που αφορά σε Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης, Άρθρο 38α/ ΓΑΚ 651/2014.

για την εγγραφή στο ημερολόγιο και άλλων συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσουν από τον δικαιούχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων.

- vii. Κατά την πιστοποίηση των δαπανών θα εξετάζεται η επιλεξιμότητά τους, το εύλογο του κόστους καθώς και η σκοπιμότητά τους, δηλαδή η αναγκαιότητα και η συνάφεια τους, σε σχέση με τον δικαιούχο και το Επενδυτικό Σχέδιο. Σε περίπτωση που οι δαπάνες που πιστοποιούνται δεν κριθούν επιλέξιμες, εύλογες ή / και αναγκαίες και συναφείς με την επιλέξιμη δραστηριότητα του Δικαιούχου, θα γίνεται δεκτό μόνο το ποσό που χαρακτηρίζεται ως επιλέξιμο, εύλογο και σχετικό.
- viii. Τα παραστατικά αυτοτιμολόγησης δεν θα γίνονται αποδεκτά και δεν θα συγκαταλέγονται στις επιλέξιμες δαπάνες.
- ix. Όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων.
- x. Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας που ανακτάται δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.
- xi. Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων αυτών που καταβάλλονται σεπερισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.
- xii. Σε περίπτωση που περιλαμβάνονται δαπάνες προς ενίσχυση καθ' υπέρβαση της χωροθέτησης ή χωρίς άδεια έργων και εγκαταστάσεων εντός της χερσαίας και θαλάσσιας ζώνης, προϋπόθεση για την ενίσχυση αυτών αποτελεί η προσκόμιση βεβαίωση οριστικής υπαγωγής των αιτούντων ως προς τις υπερβάσεις δόμησης στις διατάξεις του ν. 4495/2017 (Α' 171) ως εκάστοτε ισχύει και έκδοση απόφασης νομιμοποίησης ή τροποποίησης ή επικαιροποίησης χωροθέτησης όπου αυτή απαιτείται καθώς και τροποποίηση της έγκρισης ή άδειας λειτουργίας.
- xiii. Η έννοια της επισκευής νοείται ως αναβάθμιση ή εκσυγχρονισμός

Επισημαίνεται και στο σημείο αυτό ότι πέραν των ανωτέρω όρων της παρούσας Ενότητας 7.2., ελέγχονται καθόσον αφορά την επιλεξιμότητα των δαπανών της παρούσας Πρόσκλησης, και οι κατ' ιδίαν προβλέψεις των όρων επιλεξιμότητας των επιμέρους εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ για κάθε επιμέρους κατηγορία ενισχύσεων που χορηγούνται βάσει αυτού στο πλαίσιο εκάστου Επενδυτικού Σχεδίου, όπως αυτοί οι όροι έχουν αποτυπωθεί παραπάνω στην Ενότητα 7.1..

7.3 Προσβασιμότητα

Τα επενδυτικά σχέδια, που υπάγονται στο καθεστώς ενίσχυσης της παρούσας Πρόσκλησης οφείλουν να διασφαλίζουν τις απαραίτητες συνθήκες, ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά. Η αντιμετώπιση των διακρίσεων σε βάρος ευπαθών ομάδων διασφαλίζεται εφόσον το Επενδυτικό Σχέδιο περιλαμβάνει διακριτές επιλέξιμες δαπάνες σε ενσώματα στοιχεία ενεργητικού που έχουν στόχο τη διασφάλιση της προσβασιμότητας / προσπελασιμότητας στα άτομα με αναπηρία ή/και αναλύεται σε ειδικό εδάφιο της οικονομοτεχνικής μελέτης ο τρόπος με τον οποίο διασφαλίζεται από το σχεδιασμό του έργου η παραπάνω προϋπόθεση.

7.4 Προϋπολογισμός πράξεων

Ως προς τις προτάσεις της παρούσης Πρόσκλησης, **το συνολικό ποσό των επενδυτικών σχεδίων θα μπορεί να κυμαίνεται από διακόσιες χιλιάδες ευρώ (200.000,00€) έως τρία εκατομμύρια ευρώ (3.000.000,00€) πλέον του αναλογούντος ΦΠΑ.**

Επενδυτικά Σχέδια με προϋπολογισμό μικρότερο του κατώτατου ορίου δεν κρίνονται επιλέξιμα. Στην περίπτωση που το Επενδυτικό Σχέδιο θα έχει προϋπολογισμό μεγαλύτερο του ανώτατου ορίου που ορίζεται παραπάνω, το υπερβάλλον ποσό θα θεωρείται ιδιωτική συμμετοχή 100% για την υλοποίηση του σχεδίου. Στην περίπτωση αυτή παρόλο που οι υπερβάλλουσες δαπάνες δεν επιχορηγούνται, αντικείμενο αξιολόγησης και παρακολούθησης/ελέγχου αποτελεί το σύνολο του Επενδυτικού Σχεδίου συμπεριλαμβανομένου και του υπερβάλλοντος κόστους.

7.5 Ένταση ενίσχυσης

Τα ποσοστά της έντασης ενίσχυσης για τις περιφερειακές ενισχύσεις διαμορφώνονται σύμφωνα με τον νέο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων (με βάση την αναθεώρηση του ΧΠΕ για την περίοδο 2024-2027 - Βρυξέλλες 16.10.2023 C(2023) 6801_final) και τις εγκριτικές αποφάσεις του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και αποτυπώνονται συνολικά στον παρακάτω πίνακα:

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΜΕΣΑΙΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ
ΕΝΤΑΣΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ				
Βόρειο Αιγαίο	Ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν της προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ¹⁶	60%	70%	75%
Κρήτη		60%	70%	75%
Ανατολική Μακεδονία-Θράκη		50%	60%	70%
Κεντρική Μακεδονία		50%	60%	70%
Δυτική Μακεδονία		60%	70%	75%
Ήπειρος		50%	60%	70%
Θεσσαλία		50%	60%	70%
Ιόνια Νησιά		40%	50%	60%
Δυτική Ελλάδα		50%	60%	70%
Στερεά Ελλάδα		40%	50%	60%
Πελοπόννησος		40%	50%	60%
Νότιο Αιγαίο		50%	60%	70%
Ανατολική Αττική / Δυτική Αττική / Πειραιάς και νήσοι		Ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν της προϋποθέσεις του άρθρου	25%	35%
Δυτικός τομέας		15%	25%	35%

¹⁶ οι ενισχύσεις για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης περιοχών, στις οποίες το βιοτικό επίπεδο είναι ασυνήθως χαμηλό ή στις οποίες επικρατεί σοβαρή υποαπασχόληση, καθώς και των περιοχών που αναφέρονται στο άρθρο 349 λαμβάνοντας υπόψη τη διαρθρωτική, οικονομική και κοινωνική τους κατάσταση

Αθηνών	107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης ¹⁷			
--------	--	--	--	--

Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων και των επιλέξιμων δαπανών, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Ο δυνητικός Δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να αιτηθεί μικρότερο ποσοστό έντασης ενίσχυσης, σε σχέση με τα ποσοστά ενίσχυσης του ανωτέρω Πίνακα, για δαπάνες που περιλαμβάνονται στις περιφερειακές ενισχύσεις.

- **Για συμβουλευτικές υπηρεσίες (άρθρο 18)** η ένταση της ενίσχυσης ορίζεται σύμφωνα με τα ανώτατα όρια του παραπάνω πίνακα ανά περιφέρεια, αλλά δεν υπερβαίνει το 50 % των επιλέξιμων δαπανών, έως του ποσού των 100.000 ευρώ. Ενίσχυση για συμβουλευτικές υπηρεσίες που υπάγονται στις προϋποθέσεις του Άρθρου 18, λαμβάνουν μόνο επιχειρήσεις ΜΜΕ.
- **Για τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις (άρθρο 14)**
  - Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων, ο οποίος ισχύει κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης στη συγκεκριμένη περιοχή. Σε κάθε περίπτωση η μέγιστη ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει τα ανώτερα όρια, όπως αυτά έχουν αποτυπωθεί στον ανωτέρω πίνακα.
  - Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με την προς εκσυγχρονισμό δραστηριότητα κατά τα τρία προηγούμενα οικονομικά έτη. Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200 % τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών.
  - Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, οι δαπάνες άυλων στοιχείων ενεργητικού είναι επιλέξιμες μόνον έως το 50 % των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση. Για τις ΜΜΕ, είναι επιλέξιμο το 100 % των δαπανών σε άυλα στοιχεία ενεργητικού.
  - Η οικονομική συμμετοχή του Δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών, μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης ή δημόσιας στήριξης. Η απαίτηση για ίδια συνεισφορά σε ποσοστό 25 % δεν ισχύει για

¹⁷ οι ενισχύσεις για την προώθηση της ανάπτυξης ορισμένων οικονομικών δραστηριοτήτων ή οικονομικών περιοχών, εφόσον δεν αλλοιώνουν τους όρους των συναλλαγών κατά τρόπο που θα αντέκειτο προς το κοινό συμφέρον

επενδυτικές ενισχύσεις που χορηγούνται για επενδύσεις σε εξόχως απόκεντρες περιοχές, εφόσον απαιτείται χαμηλότερη συνεισφορά για την πλήρη κάλυψη της μέγιστης έντασης ενίσχυσης.

- **Για τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια (άρθρο 38^α) η ένταση ενίσχυσης δεν ξεπερνά τα ανώτατα όρια του παραπάνω πίνακα και επιπλέον:**
  - Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30% των επιλέξιμων δαπανών.
  - Όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 25%.
  - Όταν η ενίσχυση για επενδύσεις σε κτήρια, οι οποίες πραγματοποιούνται για τη συμμόρφωση με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα, χορηγείται λιγότερο από 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος των ενωσιακών προτύπων, η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει το 15% των επιλέξιμων δαπανών όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή την αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 9) της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, και το 20% σε όλες τις άλλες περιπτώσεις.
  - Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 20 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.
  - Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 εκατοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις εντός ενισχυόμενων περιοχών που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης.
  - Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά 15 εκατοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης υφιστάμενων κτιρίων, όταν η ενίσχυση επιφέρει βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου μετρούμενη ως πρωτογενής ενέργεια κατά τουλάχιστον 40% σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση. Η εν λόγω αύξηση της έντασης της ενίσχυσης δεν εφαρμόζεται όταν η επένδυση δεν βελτιώνει την ενεργειακή απόδοση του κτιρίου πέραν του επιπέδου που επιβάλλουν τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που χαρακτηρίζονται ως ενωσιακά πρότυπα και τίθενται σε ισχύ εντός διαστήματος μικρότερου των 18 μηνών από τη στιγμή υλοποίησης και ολοκλήρωσης της επένδυσης.

7.6 Χρηματοδοτικό σχήμα

Η Δημόσια Επιχορήγηση του χρηματοδοτικού σχήματος των επενδυτικών σχεδίων για το σύνολο των επιλέξιμων δαπανών τους στο πλαίσιο της Πρόσκλησης και του παρόντος Οδηγού υπολογίζεται σύμφωνα με το «Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης» Παράρτημα ΙΙΙ και το υπόλοιπο ποσό ορίζεται ως ιδιωτική συμμετοχή.

Ιδιωτική συμμετοχή

Για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής ο δυνητικός Δικαιούχος μπορεί να χρησιμοποιήσει ίδιους πόρους (εισφορά σε χρήμα, μετρητά μετόχων) ή / και δάνειο. Επισημαίνεται ότι σύμφωνα με την παρ. 14 του ά. 14 ΓΑΚ η οικονομική συμμετοχή του Δικαιούχου της ενίσχυσης ανέρχεται σε τουλάχιστον 25% των επιλέξιμων δαπανών, μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης ή δημόσιας στήριξης.¹⁸

¹⁸ Βλ. παράγραφο 7.1.2 'Ειδικό Όροι Εφαρμογής των Επιμέρους Εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ' / «Έλεγχος συμβατότητας με το αρ.14 του

Ο τραπεζικός δανεισμός δεν είναι υποχρεωτικός. Στην περίπτωση που χρησιμοποιηθεί δάνειο θα πρέπει να έχει τη μορφή τραπεζικού δανείου, κοινοπρακτικού ή ομολογιακού δανείου εκδιδόμενου σεδημόσια ή μη εγγραφή, ή δανείου από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς. Επιτρέπεται η χρήση του αλληλόχρεου λογαριασμού, εφόσον υπάρχει ξεχωριστή πράξη στον εν λόγω λογαριασμό, από την οποία να προκύπτει ότι το δάνειο προορίζεται για την υλοποίηση της επένδυσης, με σαφή αναφορά των όρων σύναψης του δανείου.

Δημόσια συμμετοχή

Η δημόσια χρηματοδότηση καταβάλλεται απευθείας στον Δικαιούχο και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Δύνανται να εκχωρήσουν τη δημόσια δαπάνη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου της αίτησης χρηματοδότησης¹⁹.

Οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του Δικαιούχου δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη για την παρούσα Δράση.

8. ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Η ημερομηνία έναρξης της υποβολής προτάσεων στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης ορίζεται η **29/07/2024 ώρα 00:01**.

Ο Φορέας Υλοποίησης ανακοινώνει την έναρξη υποβολής αιτήσεων στην κεντρική πύλη ενημέρωσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και στον ιστοχώρο του Φορέα Υλοποίησης, και σε κάθε πρόσφορο μέσο, προς ενημέρωση όλων των δυνητικών Δικαιούχων.

Η διαδικασία αξιολόγησης θα πραγματοποιηθεί μέσω της **άμεσης αξιολόγησης**.

Ως ημερομηνία λήξης υποβολής προτάσεων ορίζεται η **15/09/2024 ώρα 23:59**.

Πιο αναλυτικά:

1. Ο Φορέας Υλοποίησης ανακοινώνει την έναρξη υποβολής αιτήσεων στο έργο «Αναβάθμιση υφισταμένων ή δημιουργία νέων εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού», στην κεντρική πύλη ενημέρωσης του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, καθώς και στον ιστοχώρο του Υπουργείου Τουρισμού, προς ενημέρωση όλων των δυνητικών Δικαιούχων.
2. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι υποβάλλουν μία αίτηση χρηματοδότησης ανά εγκατάσταση, ανά Α.Φ.Μ. στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης.
3. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι υποβάλλουν την αίτηση χρηματοδότησης και επισυνάπτουν τα απαιτούμενα συνοδευτικά έγγραφα/αρχεία, για την αξιολόγηση της αίτησης όπως αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα IV. Η αίτηση μαζί με το σύνολο των δικαιολογητικών υποβάλλονται στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής Αιτήσεων με ψηφιακή υπογραφή (όπου απαιτείται) στη διεύθυνση <https://tourism.development.mintour.gov.gr/> με χρήση των κωδικών Taxisnet της επιχείρησης. Η αίτηση χρηματοδότησης, η οικονομοτεχνική μελέτη και όλες οι υπεύθυνες δηλώσεις υποβάλλονται με ψηφιακή υπογραφή από τον νόμιμο εκπρόσωπο της επιχείρησης. Η ψηφιακή υπογραφή δύναται να αντικαθίσταται από ψηφιακή βεβαίωση εγγράφου μέσω του gov.gr. Μετά την ολοκλήρωση

ΓΑΚ», της παρούσας

¹⁹ Βλ. §11.2 της παρούσας

της ανάρτησης των δικαιολογητικών και την οριστικοποίηση της αίτησης από τον χρήστη, παράγεται ο αριθμός πρωτοκόλλου με τη σχετική χρονοσήμανση και QR Code (ημερομηνία και ώρα οριστικοποίησης) από την οποία προκύπτει το εμπρόθεσμο της αίτησης και η σειρά υποβολής – προτεραιότητας. Για τις ανάγκες του Υποέργου η αίτηση χρηματοδότησης θεωρείται ότι υποβλήθηκε εφόσον οριστικοποιηθεί ηλεκτρονικά και λάβει αριθμό πρωτοκόλλου.

4. Πλήρης αίτηση χρηματοδότησης θεωρείται αυτή στην οποία περιέχονται όλα τα προβλεπόμενα στοιχεία, μελέτες και δικαιολογητικά των παραρτημάτων της παρούσας, κατάλληλα υπογεγραμμένα όπου απαιτείται, και έχει λάβει αριθμό πρωτοκόλλου και σχετική χρονοσήμανση.

5. Τα δικαιολογητικά που αναρτώνται θα είναι ευκρινή και ευανάγνωστα. Σε περίπτωση που κριθεί σκόπιμο δύναται αυτά να ζητηθούν κατά τον έλεγχο πληρότητας, επικυρωμένα ή πρωτότυπα.

6. Η ορθή καταχώρηση και η υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, η πληρότητα του φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίηση, ανήκει στην αποκλειστική ευθύνη του δυνητικού Δικαιούχου.

7. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι μπορούν να ανακαλούν, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, την αίτηση χρηματοδότησης οιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρισκόταν πριν υποβάλλει την αίτηση την οποία ανακαλεί, ο αριθμός πρωτοκόλλου δεν αποτελεί στοιχείο κατάθεσης αίτησης και κατ' επέκταση δεν υφίσταται πλέον η σειρά προτεραιότητας του αιτούντος.

8. Η αίτηση χρηματοδότησης μπορεί να αφορά σε περισσότερους από έναν ΚΑΔ.

9. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενίσχυσης θα πρέπει να προβλέψουν στα λογιστικά τους, την παρακολούθηση και διαχωρισμό των δαπανών ανά πηγή χρηματοδότησης με τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο έλεγχος για ενδεχόμενη διπλή χρηματοδότηση καθώς επίσης να δηλώσουν πιθανή συνέργεια/συμπληρωματικότητα/επέκταση του προς ένταξη έργου με άλλα έργα που εντάχθηκαν σε άλλα παρόμοια ευρωπαϊκά προγράμματα και ποια. Τεκμηρίωση της διακριτότητας του φυσικού αντικείμενου της πρότασης από άλλα παρόμοια έργα που εντάχθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης.

Κανόνες δημοσιότητας

1. Με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης, η Πρόσκληση και η σύντομη περιγραφή του έργου (στόχοι, αποτελέσματα, χρηματοδοτική συνδρομή της Ένωσης), δημοσιοποιούνται με κάθε πρόσφορο μέσο (ανάρτηση στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Τουρισμού), στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ, στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων, στην επίσημη ιστοσελίδα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας www.greece20.gov.gr ή και σε κάθε άλλο χώρο που διασφαλίζει την ενημέρωση των ενδιαφερομένων), ώστε να διασφαλιστεί ότι όλοι οι δυνητικοί Δικαιούχοι θα λάβουν έγκαιρα γνώση για την ύπαρξη και το περιεχόμενό της. Το κείμενο που δημοσιεύεται μπορεί να αποτελεί περίληψη της πλήρους Πρόσκλησης. Στην περίπτωση αυτή:

α) το κείμενο που δημοσιεύεται περιλαμβάνει συνοπτικές πληροφορίες της Πρόσκλησης και

β) περιλαμβάνει σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο της Πρόσκλησης και λοιπό πληροφοριακό υλικό.

2. Για την καλύτερη ενημέρωση των δυνητικών Δικαιούχων, ως πρόσθετο μέτρο δημοσιότητας, ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να οργανώνει ενημερωτικές ημερίδες και να οργανώσει γραφείο υποστήριξης (Help Desk) για την παροχή κατά ενιαίο και τυποποιημένο τρόπο οδηγιών προς τους δυνητικούς Δικαιούχους. Για ερωτήματα οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να αποστέλλουν email στην ηλεκτρονική διεύθυνση grf-helpdesk@mintour.gr.

3. Σύμφωνα με το αρ. 9 του ΓΑΚ δημοσιεύονται στην διαδικτυακή πλατφόρμα της EE_Transparency Award Module (TAM) πληροφορίες που προβλέπονται στο άρθρο αυτό για κάθε μεμονωμένη ενίσχυση άνω των 100.000€.

Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία
<p>Η κατασκευή, η επέκταση, ο εκσυγχρονισμός κτηριακών εγκαταστάσεων και ειδικών και βοηθητικών εγκαταστάσεων των κτηρίων.</p> <p>Οι δαπάνες αυτής της κατηγορίας είναι επιλέξιμες εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις της περιβαλλοντικής, πολεοδομικής και τουριστικής νομοθεσίας.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Κατασκευή αποδυτηρίων, και εγκαταστάσεων υγιεινής ▪ Διαμόρφωση προσβάσεων, εσωτερικών οδών για πεζούς ▪ Κατασκευή/εκσυγχρονισμός χώρων στάθμευσης ▪ Κατασκευή υπαίθριων αθλητικών εγκαταστάσεων ▪ Ανάπλαση ιστορικών κτηρίων: η ανακαίνιση ενός υφιστάμενου, αχρησιμοποίητου κτηρίου μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη για αρχική επένδυση που σχετίζεται με την ίδρυση νέας εγκατάστασης, υπό τον όρο ότι οι εργασίες ανακαίνισης είναι σημαντικές ▪ Τεχνικές μελέτες που σχετίζονται με τις δαπάνες κατασκευής, <u>εφόσον οι μελέτες αυτές παγιοποιούνται</u>. Η μη ένταξη των τεχνικών μελετών στα πάγια στοιχεία της επιχείρησης, συνιστά την απόρριψη της επιλεξιμότητάς τους. <p><u>Σημείωση:</u> Στις περιπτώσεις που στο επενδυτικό σχέδιο προβλέπονται κατασκευαστικές εργασίες για την υλοποίηση των οποίων είναι απαραίτητη η έκδοση νέας οικοδομικής άδειας ή αναθεώρηση υφιστάμενης, σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική, τουριστική και περιβαλλοντική νομοθεσία, απαιτείται προηγουμένως η έκδοση νέας Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) ή τροποποίησης τυχόν υπάρχουσας.</p>
<p>Αγορά, μεταφορά, επισκευή και εγκατάσταση εξοπλισμού στον βαθμό που εξυπηρετεί την λειτουργία της υποδομής ιαματικού τουρισμού</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Δαπάνες για συστήματα σωληνώσεων για την άντληση, μεταφορά, διανομή και παροχή ιαματικού νερού, ατμού, φυσικού αερίου, πηλού ή ηφαιστειακών λίθων κτλ.. <u>Ειδικά για το δίκτυο διανομής ιαματικού φυσικού πόρου, ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει να υποβάλλει τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV 2 πριν αποκτήσει το έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης.</u> ▪ Δαπάνες για λουτήρες, κολυμβητικές δεξαμενές, εξοπλισμός spa, κρεβάτια μασάζ, χαμάμ, σάουνα, συσκευές εισπνοής ατμού, συσκευές ρινοπλύσεων, συσκευές στοματικών πλύσεων κ.α.. ▪ δαπάνες σε μηχανολογικό εξοπλισμό με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος, κλιματισμού, φωτισμού, μόνωσης) υπό τις προϋποθέσεις του ά. 13 στ. β' ΓΑΚ. ▪ Δαπάνες που αφορούν γενικότερη αναβάθμιση ξενοδοχειακού εξοπλισμού π.χ. κλίνες, ηλεκτρικές συσκευές, έπιπλα και εξοπλισμό γραφείου, κτλ..

	<p>Απαραίτητη προϋπόθεση – επί ποινή αποκλεισμού της αίτησης χρηματοδότησης - είναι η διασφάλιση του χαρακτήρα της αρχικής επένδυσης. Επιλέξιμη είναι η επένδυση στην αντικατάσταση επίπλων όταν αυτή σχετίζεται άμεσα με την επέκταση της δυναμικότητας της υπάρχουσας εγκατάστασης. Η απλή αντικατάσταση των υφιστάμενων επίπλων δεν είναι επιλέξιμη για επενδυτική ενίσχυση. (βλ. Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VII, περ. θ' και Παράρτημα IV 2, πίνακας 2.1 περ. 3).</p>
Προσβασιμότητα ατόμων με αναπηρία	<p>Δαπάνες για έργα υλοποίησης των σχετικών υποδομών προσαρμογής στις υφιστάμενες ή νέες εγκαταστάσεις προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία, καθώς και την υλοποίηση υποδομών αντίστοιχα των υπαίθριων κοινόχρηστων χώρων αυτών, καθώς και οι τεχνικές μελέτες αυτών <u>εφόσον αυτές παγιοποιούνται</u>. Η μη ένταξη των τεχνικών μελετών στα <u>πάγια στοιχεία της επιχείρησης, συνιστά την απόρριψη της επιλέξιμότητάς τους.</u></p>
Δαπάνες εξοπλισμού μηχανοργάνωσης της επιχείρησης	<p>Αγορά τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακών μηχανημάτων, φωτοτυπικών, συστημάτων ασφάλειας και παρακολούθησης εγκαταστάσεων (CCTV), συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.</p>
Άυλα στοιχεία ενεργητικού	<p>Απόκτηση λογισμικού, π.χ. συστημάτων κρατήσεων, CRM, και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών εκμετάλλευσης δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων. Εξαιρούνται οι υπηρεσίες Software As A Service (SAAS). Τεχνικές προδιαγραφές και σχεδιασμός προϊόντων Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας από αρμόδιους οργανισμούς</p>
<p>ή</p> <p>το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος των θέσεων εργασίας που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης, υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών</p> <p>ή</p> <p>συνδυασμός μέρους των δαπανών που αναφέρονται στα ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού και του εκτιμώμενου μισθολογικού κόστους, αρκεί να μην υπερβαίνει το σύνολο των δαπανών κάποιας εκ των δύο</p>	<p>π.χ. για υπηρεσίες αρωματοθεραπείας, φυσικοθεραπείας, μασάζ</p>

κατηγοριών (όποια είναι μεγαλύτερη)	
-------------------------------------	--

4. Επιπρόσθετα, υφίσταται υποχρέωση γνωστοποίησης της πρόσκλησης στην πλατφόρμα SANI (άρθρο 11 του ΓΑΚ).

9. ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

Οι δυνητικοί Δικαιούχοι απαιτείται με την υποβολή της **Αίτησης Χρηματοδότησης, σύμφωνα με το έντυπο του Παραρτήματος Ι της παρούσης Πρόσκλησης** (κατά περίπτωση συμπληρωμένο, από τους φορείς που αναφέρονται στην Ενότητα 5 της παρούσας), το οποίο θα πρέπει να υποβληθεί σε ηλεκτρονική μορφή στο Πληροφοριακό Σύστημα υπογεγραμμένο από τον εκπρόσωπο του Δικαιούχου, να υποβάλλουν ταυτόχρονα φάκελο (εφεξής ο «**Φάκελος Χρηματοδότησης**»), ο οποίος περιλαμβάνει το σύνολο των στοιχείων αναφορικά με την επενδυτική πρόταση εκάστου φορέα που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της επιλεξιμότητας των δαπανών και τη λήψη χρηματοδότησης καθώς και τις απαιτούμενες δηλώσεις, βεβαιώσεις και δικαιολογητικά που πρέπει να καταθέσουν οι φορείς.

9.1 Δικαιολογητικά Φακέλου Χρηματοδότησης

Αναφορικά με τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι φορείς / δυνητικά εντασσόμενοι Δικαιούχοι με το Φάκελο Χρηματοδότησης περιλαμβάνουν τα εξής:

- Το Επενδυτικό Σχέδιο και στοιχεία τεκμηρίωσης της επιλεξιμότητας επένδυσης, όπως αυτά ορίζονται στην Ενότητα 9.1.1.
- Τις απαιτούμενες δηλώσεις, βεβαιώσεις και δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στο Παράρτημα IV_1 ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ κατά περίπτωση συμπληρωμένα, από τους Φορείς που αναφέρονται στην Ενότητα 5 της παρούσας.

9.1.1 Επενδυτικό Σχέδιο και δικαιολογητικά τεκμηρίωσης επιλεξιμότητας επένδυσης

Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και στοιχεία που θα κληθούν να υποβάλουν οι δυνητικοί Δικαιούχοι και τα οποία αφορούν το Επενδυτικό Σχέδιο και συμμορφώνονται με όλες τις αναγκαίες υποδομές όπως προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία και περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα εξής:

- Ανάλυση του επενδυτικού κόστους και επισήμανση των επιμέρους επιλέξιμων δαπανών, βάσει των ειδικότερα αναφερόμενων στην Ενότητα 7.2, καθώς και του χρονοδιαγράμματος πραγματοποίησης τους, συνοδευόμενη από σχετική τεκμηρίωσή τους με κάθε πρόσφορο μέσο (π.χ. τεχνική μελέτη, προσφορές προμηθευτών, κλπ.). Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης του επενδυτικού κόστους απαιτείται να παρέχονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με τις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών και τις πληροφορίες ανά κατηγορία σε μορφή πίνακα – καταλόγου δαπανών του έργου:

Ενδεικτικές Δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 18 του ΓΑΚ	
Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία
Δαπάνες που συνίστανται στο κόστος των συμβουλευτικών υπηρεσιών που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους	<p>Συμπεριλαμβάνονται συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται για εκπόνηση οικονομοτεχνικών μελετών, ενώ επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν μόνο την παρακολούθηση της υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου.</p> <p>Διευκρίνηση:</p> <p>Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν πρέπει να αποτελούν συνεχή ή περιοδική δραστηριότητα ή να καλύπτουν πάγιες ή λειτουργικές ανάγκες της επιχείρησης (π.χ. διαφήμιση και συμμετοχή σε συνέδρια, φορολογικές και νομικές συμβουλευτικές υπηρεσίες), όπως αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθ. 18 ΓΑΚ.</p>
Ενδεικτικές Δαπάνες σύμφωνα με το άρθρο 38α του ΓΑΚ	
Κατηγορία επιλέξιμης δαπάνης	Ενδεικτικές δαπάνες & πληροφορίες ανά κατηγορία
Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης	<p><u>Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.</u> <u>Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης στο κτήριο δεν είναι επιλέξιμες</u></p> <p>α) εγκατάσταση ολοκληρωμένου επιτόπιου εξοπλισμού για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας, θέρμανσης ή ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, φωτοβολταϊκών συλλεκτών και αντλιών θερμότητας/γεωθερμίας.</p> <p>β) εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμης ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από άμεσα συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση.</p> <p>γ) σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης και συναφή εξοπλισμό.</p> <p>δ) κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης - για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου - και συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, όταν οι χώροι στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτιρίου είτε σε</p>

	<p>παρακείμενο χώρο (Βλέπε Υπεύθυνη Δήλωση του Παρατήματος VII «Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης, Άρθρο 38α/ ΓΑΚ 651/2014).</p> <p>ε) εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτηρίου, ιδίως για την αύξηση της ευφυούς ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένων της παθητικής εσωτερικής ενσυρμάτωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στην ιδιωτική έκταση στην οποία βρίσκεται το κτήριο, αλλά εξαιρουμένης της ενσυρμάτωσης ή της καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιωτικής έκτασης.</p> <p>στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και τη χρήση των όμβριων υδάτων.</p>
--	---

- Ο Δικαιούχος προβαίνει σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες ώστε να αποδείξει ότι οι δαπάνες του καλύπτουν το σχετικό εύλογο κόστος. Στο πλαίσιο αυτό θα συλλέξει: α) τρεις προσφορές για κάθε μία από τις δαπάνες της αίτησης χρηματοδότησης που αφορούν σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό, αξίας άνω των 1.500€ (προ ΦΠΑ), β) προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές της αίτησης χρηματοδότησης. Οι προσφορές και οι προμετρήσεις - προϋπολογισμοί υποβάλλονται από τους Δικαιούχους σε ηλεκτρονική μορφή, κατά το στάδιο της αξιολόγησης. Για δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, δαπάνες που προτείνονται ως καινοτόμες με ευθύνη του Δικαιούχου και δαπάνες για τις οποίες αποδεδειγμένα δεν είναι δυνατή η προσκόμιση τριών προσφορών απαιτείται η προσκόμιση μιας προσφοράς. Στις περιπτώσεις που έχει προσκομισθεί μόνο μια προσφορά, οι αξιολογητές ή η γνωμοδοτική επιτροπή, δύνανται κατά την κρίση τους, να ζητήσουν την προσκόμιση δύο συμπληρωματικών προσφορών.
  - Το αιτούμενο ποσό της επιχορήγησης ανά κατηγορία ενίσχυσης / άρθρο του ΓΑΚ (βάσει των οριζόμενων στην Ενότητα 7.1) και συνολικά για το επενδυτικό σχέδιο, το οποίο συμπληρώνεται βάσει του εντύπου του Παραρτήματος ΙΙΙ.
  - Το Χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης το οποίο δύναται να αποτελέσει συνδυασμό τριών βασικών παραγόντων:
    - α. του ύψους της δημόσιας χρηματοδότησης (επιχορήγησης),
    - β. της ίδιας συμμετοχής, με επιμέρους ανάλυση της προέλευσής της και
    - γ. του τραπεζικού δανεισμού
  - Αναλυτικό και τεκμηριωμένο χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του προτεινόμενου Επενδυτικού Σχεδίου, βάσει των εκτιμήσεων του Δικαιούχου, και καθορισμός των ημερομηνιών – οροσήμων (συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης του έργου), λαμβάνοντας υπόψιν και αυτά που ορίζει το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η από 13 Ιουλίου 2021 Εκτελεστική Απόφαση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Στο χρονοδιάγραμμα θα πρέπει να αναγράφεται η χρονική εξέλιξη των παρακάτω δραστηριοτήτων:
- Εκπόνηση κάθε μελέτης, εφόσον απαιτείται.
  - Έκδοση απαραίτητων αδειών και εγκρίσεων, εφόσον απαιτείται.

- Εκτέλεση κάθε επιμέρους σύμβασης έργου, εφόσον απαιτείται.

Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων, όλα τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Σύμφωνα με το αρ. 7/παρ. 1/ΓΑΚ 651/2014, ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας που επιβάλλεται στις επιλέξιμες δαπάνες ή στις δαπάνες και επιστρέφεται βάσει της ισχύουσας εθνικής φορολογικής νομοθεσίας δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης και των επιλέξιμων δαπανών.

- Ταμειακό πρόγραμμα χρηματοδότησης της προβλεπόμενης επένδυσης κατά έτος, στο οποίο θα αναφέρονται ξεχωριστά οι πηγές χρηματοδότησης συμπεριλαμβανομένου του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης που αιτείται ο Δικαιούχος για το έργο (όπως αυτό συμπληρώνεται στην Αίτηση Χρηματοδότησης), αιτιολόγηση των καταβολών της ίδιας συμμετοχής του Δικαιούχου καθώς και κάθε άλλης πηγής χρηματοδότησης πέραν της επιχορήγησης.

10. ΚΡΙΤΗΡΙΑ & ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ – ΕΝΤΑΞΗ ΠΡΑΞΕΩΝ – ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΝΣΤΑΣΕΩΝ

10.1 Κριτήρια Επιλεξιμότητας

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 1: Αδειοδοτική Ωριμότητα Επενδυτικού Σχεδίου

Η ωριμότητα του Επενδυτικού Σχεδίου αφορά στη αδειοδοτική του ωριμότητα και τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV_1, (Πίνακας δικαιολογητικών για Επιχειρήσεις, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤ.Α.Δ., ΤΑΙΠΕΔ σημείο 6 και Πίνακας δικαιολογητικών για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, σημείο 5).

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2: Ιδιωτική Συμμετοχή Δικαιούχου

Η ωριμότητα του Επενδυτικού Σχεδίου αφορά στην κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής και τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV_1, (Πίνακας δικαιολογητικών για Επιχειρήσεις, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤ.Α.Δ., ΤΑΙΠΕΔ σημείο 7 και Πίνακας δικαιολογητικών για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου σημείο 6).

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 3: Νόμιμη σύσταση Δικαιούχου

Η νόμιμη σύσταση και λειτουργία του Δικαιούχου τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV_1 που αντιστοιχούν στους δυνητικούς Δικαιούχους της Ενότητας 5 της παρούσας. (Πίνακας δικαιολογητικών για Επιχειρήσεις, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤ.Α.Δ., ΤΑΙΠΕΔ σημείο 8 και Πίνακας δικαιολογητικών για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, σημείο 7).

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 4: Επενδύσεις που εμπίπτουν στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης

Απαιτείται τουλάχιστον ΜΙΑ επένδυση που να εμπίπτει στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης, και να τεκμηριώνεται με τα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV_1 (σημεία 9 και 8 στους αντίστοιχους πίνακες) και τις επί μέρους λεπτομέρειες του Παραρτήματος II. Οι επενδύσεις αυτές θα μπορούσαν να είναι:

- επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης (άρθρο 38α)
- επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος (π.χ. τεχνολογίες χαμηλής κατανάλωσης ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος, κλιματισμού, φωτισμού, μόνωσης) (άρθρο 14)

ΚΡΙΤΗΡΙΟ 5: Οικονομική βιωσιμότητα της επένδυσης

Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του Παραρτήματος II και απαιτείται στα σχετικά σημεία του Παραρτήματος IV_1, που αντιστοιχούν στους δυνητικούς Δικαιούχους της Ενότητας 5 της παρούσας, (σημεία 10 και 9 στους αντίστοιχους πίνακες που αντιστοιχούν στους δυνητικούς Δικαιούχους)

Για τον προσδιορισμό της βιωσιμότητας της επένδυσης, τα αποδεκτά όρια των επιλεγμένων αριθμοδεικτών επίδοσης στην υποβαλλόμενη οικονομοτεχνική μελέτη, είναι:

- IRR>10 για περίοδο ανάλυσης δεκαετίας (10 ετών)

10.2 Κριτήρια αποκλεισμού

Στο πλαίσιο του παρόντος Υποέργου αποκλείονται αιτήσεις ενίσχυσης:

1. Που υποβάλλονται από φορείς που θεωρούνται προβληματικές επιχειρήσεις (παρ. 1 παρ. 4 περ. γ ΓΑΚ). Ωστόσο, δεν αποκλείονται, κατά παρέκκλιση, επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές την 31η Δεκεμβρίου 2019, αλλά κατέστησαν προβληματικές κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως την 31η Δεκεμβρίου 2021.
2. Που υποβάλλονται από Φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προσκλήσεις, τόσο του παρόντος Υποέργου όσο και των αντίστοιχων .
3. Που αφορούν σε λιανικό εμπόριο.
4. Που αφορούν σε μη βιώσιμες επενδύσεις. Η χρηματοδότηση παρέχεται σε επιχειρήσεις που πληρούν το κριτήριο επιλεξιμότητας 5, της παραγράφου 10.1..
5. Σε περίπτωση που για τους δυνητικούς Δικαιούχους κατά των οποίων εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης αποφάσεως της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου της ΕΕ, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
6. Που υποβάλλονται από φυσικά πρόσωπα.
7. Που υποβάλλονται από φορείς στους οποίους έχουν επιβληθεί οι κυρώσεις της παρ.1/αρ.40/Ν. 4488/2017.²⁰
8. Που έχει λάβει κρατική ενίσχυση ή έχει έννομο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης από άλλες προσκλήσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες.

10.3. Διαδικασία Αξιολόγησης – Κριτήρια Αξιολόγησης

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης γίνεται με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης και με την υποστήριξη

²⁰ Ο Φορέας υποβάλλει την Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VII του παρόντος, στην οποία δήλωση συμπεριλαμβάνεται το σημείο κ: «Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του σημείου 7, της παραγράφου 10.2. της παρούσας Πρόσκλησης.»

των οργάνων αξιολόγησης της επόμενης παραγράφου, είναι άμεση και ολοκληρώνεται με την έκδοση των εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης. **Άμεση είναι η αξιολόγηση σύμφωνα με την οποία οι αιτήσεις ενίσχυσης αξιολογούνται αυτοτελώς και εγκρίνονται με βάση τη χρονική σειρά υποβολής τους**, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από το Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων και μέχρι εξαντλήσεως των πιστώσεων όπως ορίζονται στην πρόσκληση.

Η διαδικασία αξιολόγησης περιλαμβάνει:

- α) τον έλεγχο πληρότητας των αιτήσεων χρηματοδότησης,
- β) την προσκόμιση τυχόν απαιτούμενων πρόσθετων εγγράφων,
- γ) την αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης και της πλήρωσης των απαιτούμενων προϋποθέσεων ως ορίζονται στην παρούσα και στον ΓΑΚ651/2014 και την προσκόμιση των απαιτούμενων δικαιολογητικών,
- δ) την έκδοση των σχετικών εγκριτικών αποφάσεων και
- ε) την αποδοχή των εγκριτικών αποφάσεων από τους Δικαιούχους.

Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης ξεκινάει αμέσως μετά την οριστικοποίηση των πρώτων αιτήσεων χρηματοδότησης.

Με την ολοκλήρωση της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης από τον δυνητικό φορέα επένδυσης στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων, αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από αυτό και παραλαμβάνεται από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού. Στη συνέχεια χρεώνεται σε αξιολογητή (βλ. παρ. 10.3.1) και ακολουθείται η παρακάτω διαδικασία αξιολόγησης:

- A. Ο έλεγχος πληρότητας δικαιολογητικών
- B. Η αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης
- Γ. Η γνωμοδότηση για την έγκριση / απόρριψη των Αιτήσεων

10.3.1 Έλεγχος δικαιολογητικών - αξιολόγηση

1. Η αξιολόγηση διενεργείται από αξιολογητές και Γνωμοδοτική Επιτροπή.
2. Χρέη αξιολογητών εκτελούν υπάλληλοι του Φορέα Υλοποίησης, με σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων, ή/και αξιολογητές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Αξιολογητών. Μετά από εισήγηση του Φορέα Υλοποίησης, με απόφαση του Υπουργείου Τουρισμού καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των αξιολογητών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Αξιολογητών. Η διαδικασία της αξιολόγησης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό αξιολογητή - ανάδοχο.
3. Στον Φορέα Υλοποίησης μετά από εισήγηση του, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Τουρισμού συστήνεται μία ή περισσότερες Γνωμοδοτικές Επιτροπές αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης. Η Επιτροπή αποτελείται από τρία (3) μέλη. Στην Απόφαση ορίζεται η σύνθεση της Επιτροπής, ο Πρόεδρός τους, τα τυπικά προσόντα τους ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για τη λειτουργία της.
4. Οι αξιολογητές και τα μέλη των Γνωμοδοτικών Επιτροπών υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.
5. Ο Φορέας Υλοποίησης μεριμνά ώστε τα όργανα αξιολόγησης να απολαμβάνουν πλήρους ανεξαρτησίας κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και να λαμβάνουν, όπου απαιτείται, σχετική εκπαίδευση. Ο Φορέας Υλοποίησης

είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά την διαδικασία της αξιολόγησης.

10.3.2. Έλεγχος Πληρότητας

1. Ο έλεγχος πληρότητας των αιτήσεων χρηματοδότησης διενεργείται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, από τους αξιολογητές με κατάλληλη λίστα ελέγχου, διαμορφωμένη σύμφωνα με τους όρους της πρόσκλησης με σκοπό τη διασφάλιση:

- α) της προσήκουσας συμπλήρωσης/σύνταξης και υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης,
- β) της ορθής υποβολής/καταχώρησης όλων των στοιχείων, δικαιολογητικών και μελετών που έχουν ζητηθεί-οριστεί και
- γ) της κατάλληλα υπογεγραμμένης αίτησης χρηματοδότησης και εγγράφων.

2. Με την εμπρόθεσμη υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και των δικαιολογητικών, ο δυνητικός Δικαιούχος ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή τους και αρχίζει άμεσα η διαδικασία ελέγχου των στοιχείων της πρότασης και των σχετικών δικαιολογητικών. **Ελλείψεις δικαιολογητικών που εκ παραδρομής δεν συμπεριελήφθησαν στον υποβληθέντα φάκελο των δικαιολογητικών ή και επιπλέον διευκρινίσεις που ζητούνται από τον αξιολογητή σε ήδη προσκομισθέντα δικαιολογητικά θα προσκομίζονται από τον δυνητικό δικαιούχο εντός πέντε (5) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία ηλεκτρονικής ενημέρωσής τους.** Τα ανωτέρω δικαιολογητικά θα πρέπει να έχουν αποδεδειγμένα εκδοθεί πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης. Σε διαφορετική περίπτωση η αίτηση απορρίπτεται και ο δυνητικός δικαιούχος δύναται να υποβάλλει νέα αίτηση.

3. Με την ολοκλήρωση του ελέγχου πληρότητας οι δυνητικοί Δικαιούχοι πρέπει να ενημερώνονται αμελλητί για το αποτέλεσμα του μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων και μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

10.3.3. Αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης²¹

Σε συνέχεια του ελέγχου πληρότητας των υποβαλλόμενων Φακέλων Χρηματοδότησης ακολουθεί η τελική αξιολόγηση των προτάσεων από τον αξιολογητή σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στην παρούσα Πρόσκληση.

Στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης εξετάζεται η επιλεξιμότητα της πρότασης, δηλαδή εάν το υποβληθέν Επενδυτικό Σχέδιο είναι σύμφωνο με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο. Σε αυτό το στάδιο της αξιολόγησης των Επενδυτικών Σχεδίων θα γίνουν διασταυρώσεις δεδομένων, ώστε να επαληθευθεί η ακρίβεια των δηλωθέντων στοιχείων και να αποφευχθούν και εξαρθρωθούν φαινόμενα απάτης σε βάρος του ενωσιακού προϋπολογισμού.

Σύμφωνα με τα κριτήρια επιλεξιμότητας που ορίζονται στην παρούσα Πρόσκληση, κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των προτάσεων εξετάζεται η σωρευτική τήρηση των ακόλουθων.

- **Έλεγχος επιλεξιμότητας δυνητικού Δικαιούχου / προτάσεων:** Κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας του δυνητικού Δικαιούχου, καθώς και κατά τον έλεγχο της επιλεξιμότητας των προτάσεων κατ' εφαρμογή του ρυθμιστικού πλαισίου του ΓΑΚ και του ρυθμιστικού πλαισίου του Κανονισμού 2021/241 εξετάζεται από τον

²¹ «αίτηση χρηματοδότησης»: Η αίτηση υπαγωγής στο Πρόγραμμα, η οποία περιλαμβάνει την αίτηση, τις Υπεύθυνες Δηλώσεις των παραρτημάτων και τον φάκελο χρηματοδότησης. Ο φάκελος χρηματοδότησης περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά και την οικονομοτεχνική μελέτη όπως ορίζονται στην παρούσα Πρόσκληση

Αξιολογητή η τήρηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας Ενότητα 10.1. και των όρων και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας που ορίζονται στις Ενότητες 5, 6, 7 και 8, αντίστοιχα, του παρόντος.

▪ **Καθορισμός επιλέξιμων αιτούμενων δαπανών (επενδύσεων):** Κατά τον έλεγχο και καθορισμό των επιλέξιμων δαπανών εξετάζεται από τον Αξιολογητή η τήρηση των περιορισμών και προϋποθέσεων επιλεξιμότητας που ορίζονται ανωτέρω. Ειδικότερα, εξετάζεται:

– Η πληρότητα και η σαφήνεια της τεκμηρίωσης καθώς και η ορθότητα του τρόπου υπολογισμού των επιλέξιμων δαπανών κατ' αντιστοιχία με τα προβλεπόμενα στο εκάστοτε άρθρο του ΓΑΚ, όπως αυτό προσδιορίζεται στην Ενότητα 7.1 του παρόντος.

– Εάν το σύνολο των δαπανών του Επενδυτικού Σχεδίου του Δικαιούχου εμπίπτει στις επιλέξιμες προς χρηματοδότηση δαπάνες, όπως αυτές καθορίζονται στην Ενότητα 7.2 του παρόντος, καθώς και λαμβανομένων υπόψη των τυχόν περιορισμών ως προς τις επιλέξιμες δαπάνες

– Το εύλογο του ύψους των επιλέξιμων δαπανών σύμφωνα με τα εκάστοτε υποβληθέντα τεκμηριωτικά στοιχεία (π.χ. προμελέτες των έργων υποδομής, τιμή κάθε έργου υποδομής ανά στρέμμα ή χλμ. ή τ.μ. αντίστοιχα, αναλύσεις και προσφορές προμηθευτών κλπ.).

▪ **Έλεγχος δυνατότητας καταβολής της Ιδίας Συμμετοχής:** Κατά τον έλεγχο της δυνατότητας καταβολής της ίδιας συμμετοχής εξετάζεται από τον Αξιολογητή με βάση τα ζητούμενα δικαιολογητικά η δυνατότητα του Δικαιούχου ή των μετόχων του να καταβάλουν την απαιτούμενη Ιδία Συμμετοχή.

▪ **Της συμμόρφωσης με τις προϋποθέσεις του Γενικού Μέρους και του κατά περίπτωση εφαρμοστέου ειδικού άρθρου του ΓΑΚ, δηλαδή τα άρθρα 14, 18 και 38^α για τους σκοπούς της παρούσας Δράσης,** ελέγχεται από τον Αξιολογητή ότι το ζητούμενο ποσό δημόσιας επιχορήγησης δεν υπερβαίνει το ανώτατο ποσό που δύναται να χορηγηθεί.

▪ **Καθορισμός ποσού επιχορήγησης:** Το ποσό επιχορήγησης θα καθοριστεί με βάση τα οριζόμενα στην Ενότητα 7.1 λαμβάνοντας υπόψη το ύψος των επιλέξιμων προς χρηματοδότηση δαπανών όπως αυτές προέκυψαν από την ανωτέρω διαδικασία. Το ποσό επιχορήγησης δεν υπερβαίνει το χρηματοδοτικό έλλειμα ή το μέγιστο ύψος έντασης ενίσχυσης, καθώς επίσης και το ανώτατο όριο ποσού χρηματοδότησης (όριο κοινοποίησης), κατά περίπτωση, αναλόγως του εφαρμοζόμενου άρθρου ΓΑΚ με κατά τα οριζόμενα στην Ενότητα 7.1 της παρούσας Πρόσκλησης.

Σε περίπτωση μη επιβεβαίωσης των ανωτέρω όρων της αξιολόγησης «Έλεγχος επιλεξιμότητας της πρότασης και καθορισμός επιλέξιμων δαπανών», η Αίτηση απορρίπτεται, με την επιφύλαξη της παροχής κατάλληλων διευκρινήσεων / επεξηγήσεων σε συνέχεια τυχόν σχετικού αιτήματος εκ μέρους του αξιολογητή κατά τα προβλεπόμενα στο ανωτέρω άρθρο 10.3.2..

Οι αξιολογητές εξετάζουν το σύνολο του περιεχομένου της αίτησης χρηματοδότησης ανεξάρτητα από την τελική έκβαση της αξιολόγησης. Η αξιολόγηση ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση του πορίσματος αξιολόγησης.

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, ο αξιολογητής συμπληρώνει τη σχετική φόρμα στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων και αναρτά τα έγγραφα τεκμηρίωσης τα οποία λαμβάνουν μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code.

Με την ολοκλήρωση της αξιολόγησης, οι αιτήσεις ενίσχυσης εισάγονται στη Γνωμοδοτική Επιτροπή Αξιολόγησης. Η γνωμοδότηση ολοκληρώνεται με την συμπλήρωση του πορίσματος γνωμοδότησης, ομοίως με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code.

Για κάθε γνωμοδότηση παράγεται έγγραφο αρνητικής ή θετικής αξιολόγησης με την σχετική τεκμηρίωση και οι δυνητικοί Δικαιούχοι ενημερώνονται για το αποτέλεσμα με κάθε πρόσφορο μέσο (μέσω Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, ηλεκτρονικού ταχυδρομείου κλπ.). Σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης, οι τελευταίοι δύνανται να ασκήσουν ένσταση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην Πρόσκληση.

10.4. Έκδοση Απόφασης Έγκρισης ή Απορριπτικής Απόφασης

Η Γνωμοδοτική Επιτροπή, κατόπιν της ανωτέρω εισήγησης του αξιολογητή, συντάσσει και καταθέτει τα πρακτικά αξιολόγησής της προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού. Τα πρακτικά αξιολόγησης της Γνωμοδοτικής Επιτροπής περιλαμβάνουν τα κάτωθι:

- Τη διακριτή κατάταξη των προτάσεων εγκεκριμένων και μη, βάσει της χρονικής σειράς υποβολής τους.
- Τον προϋπολογισμό (επιλέξιμο και συνολικό) καθώς και την αναλογούσα δημόσια δαπάνη.
- Τη σχετική τεκμηρίωση σε περίπτωση μη επιλέξιμης πρότασης ή δαπάνης.

Σε κάθε περίπτωση η Γνωμοδοτική Επιτροπή εισηγείται την οριστικοποίηση του τελικού διαμορφωμένου προϋπολογισμού και του αντίστοιχου Φυσικού Αντικειμένου της αξιολογούμενης πρότασης, αιτιολογώντας με σχετική τεκμηρίωση τις τυχόν περικοπές σε σχέση με τον προταθέντα προϋπολογισμό. Οι εισηγήσεις της Γνωμοδοτικής Επιτροπής καταγράφονται σε πρακτικά και στους Τελικούς Πίνακες Αποτελεσμάτων αξιολόγησης των προτάσεων που προσδιορίζονται ανά πρόταση χρηματοδότησης και περιλαμβάνουν τις επιλέξιμες και μη επιλέξιμες προτάσεις προς χρηματοδότηση και υποβάλλονται προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού για την έκδοση Απόφασης Έγκρισης ή Απόρριψης.

Σε περίπτωση θετικής αξιολόγησης εκδίδεται «Ατομική Απόφαση Ένταξης», όπως περιγράφεται στη συνέχεια.

Σε περίπτωση αρνητικής αξιολόγησης, εκδίδεται αιτιολογημένη «Απορριπτική Απόφαση», με δυνατότητα επανυποβολής για όσο χρονικό διάστημα είναι ανοιχτή η πρόσκληση και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων.

Οι δυνητικοί Δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα, πριν ξεκινήσει η διαδικασία της αξιολόγησης, να αποσύρουν τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και να προχωρήσουν στην επανυποβολή αυτών, για όσο χρονικό διάστημα είναι ανοιχτή η πρόσκληση και μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων.

Αναλυτικότερα:

1. Ο Φορέας Υλοποίησης συντάσσει εισήγηση προς το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, σύμφωνα με το πόρισμα της Γνωμοδοτικής Επιτροπής, ο οποίος με απόφασή/εις του τις εντάσσει ή τις απορρίπτει (έκδοση Απόφασης Έγκρισης Ενίσχυσης ή Απόφασης Απόρριψης).

Οι Αποφάσεις εκδίδονται μέχρι εξαντλήσεως των διαθέσιμων πόρων, με βάση τη χρονική σειρά υποβολής των αιτήσεων ενίσχυσης, όπως αυτή πιστοποιείται από τον αριθμό πρωτοκόλλου που εκδίδεται από το Πληροφοριακό

Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων και σύμφωνα με τους περιορισμούς που ορίζονται στην παρούσα Πρόσκληση.

Η εγκριτική Απόφαση Έγκρισης είναι ατομική, συνοδεύεται από έντυπο αποδοχής της και περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που απαιτείται να γνωρίζει ο δυνητικός Δικαιούχος. Ειδικότερα, περιλαμβάνει:

- α) τον τίτλο της επένδυσης,
- β) τον κωδικό της επένδυσης στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων,
- γ) τα στοιχεία του δυνητικού Δικαιούχου,
- δ) το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης: συνολικό προϋπολογισμό, το ποσοστό ενίσχυσης, δημόσια και ιδιωτική δαπάνη,
- ε) το φυσικό αντικείμενο της επένδυσης, δηλαδή τις εγκεκριμένες δαπάνες,
- στ) το συμβατικό χρόνο υλοποίησης του έργου,
- ζ) τους όρους και τις προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης,
- η) τα όργανα και τη διαδικασία παρακολούθησης του φυσικού αντικειμένου, καταβολής της δημόσιας δαπάνης και της πιστοποίησης της ολοκλήρωσης του φυσικού αντικειμένου της επένδυσης,
- θ) την υποχρέωση αποδοχής των ελέγχων,
- ι) τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις,
- ια) τις συνέπειες μη τήρησης των όρων και προϋποθέσεων του Υποέργου,
- ιβ) επιπλέον περιλαμβάνει τους ειδικούς όρους που απορρέουν από τον ενωσιακό Κανονισμό περί Κρατικών Ενισχύσεων που εφαρμόζεται.

Η Απόφαση Έγκρισης δημοσιεύεται στο Δικτυακό τόπο του Φορέα Υλοποίησης (www.mintour.gov.gr) και αναρτάται στο Πρόγραμμα Διαύγεια. Η ημερομηνία δημοσίευσής της τεκμαίρεται ως το χρονικό σημείο ανάληψης Νομικής Δέσμευσης για τη χρηματοδότηση του δυνητικού Δικαιούχου.

Οι δυνητικοί δικαιούχοι ενημερώνονται για την έκδοση των ατομικών εγκριτικών αποφάσεων ενίσχυσης, με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων και καλούνται να αποδεχθούν τις αποφάσεις εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, από την ημερομηνία ενημέρωσής τους.

Η αποδοχή από τον δυνητικό Δικαιούχο της υπαγωγής του στο Υποέργο συνιστά αποδοχή ότι κάθε στοιχείο του έργου μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο δημοσιοποίησης. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προσωπικών δεδομένων βάσει του ν. 4624/2019 (Α' 137).

Με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης οι δυνητικοί Δικαιούχοι με Απορριπτική Απόφαση ενημερώνονται αμελλητί για την Απορριπτική Απόφαση.

Για ενισχύσεις από 100.000 € και πάνω απαιτείται δημοσίευση στη διαδικτυακή πλατφόρμα της ΕΕ Transparency Award Module (TAM) εντός 6 μηνών από την έκδοση εγκριτικής πράξης.

10.5. Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων

1. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι που υπέβαλαν αιτήσεις ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, δύνανται να υποβάλουν ένσταση (ενδικοφανή προσφυγή με την έννοια του άρθρου 25 του Ν.2690/1999) κατά της Απόφασης Έγκρισης ή της Απορριπτικής Απόφασης, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της ως άνω απόφασης. Η υποβολή των ενστάσεων γίνεται ηλεκτρονικά στο

Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων.

2. **Αρμόδιο όργανο για την εξέταση των ενστάσεων είναι τριμελής επιτροπή, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων, η οποία συγκροτείται με απόφαση του Υπουργού Τουρισμού.** Για τις ανάγκες της διαδικασίας των ενστάσεων, δύναται να ορίζονται και επιπρόσθετες επιτροπές αξιολόγησης ενστάσεων.

3. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα τους όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας, η Επιτροπή Αξιολόγησης Ενστάσεων υποβάλλει το πόρισμά της στον Φορέα Υλοποίησης και κατόπιν τούτου εκδίδονται, σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 2690/1999, οι αποφάσεις επί των ενστάσεων από το αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, το αργότερο μέσα σε έναν (1) μήνα από την υποβολή της ένστασης. Αποκλείεται έτερο στάδιο διοικητικής προσφυγής μετά την απόφαση επί της ενστάσεως.

4. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των ενστάσεων, επικαιροποιείται ή συμπληρώνεται, εφόσον απαιτείται, η Απόφαση Έγκρισης και ενημερώνονται οι δυνητικοί Δικαιούχοι.

11. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ – ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ

11.1 Υποβολή αιτήματος καταβολής ενίσχυσης

1. Μετά την έκδοση της Απόφασης Έγκρισης και την αποδοχή της, ο Δικαιούχος αποκτά το νόμιμο δικαίωμα λήψης ενίσχυσης. Προς τούτου υποβάλλει μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων αίτημα καταβολής της ενίσχυσης. Στο αίτημα καταχωρούνται τα στοιχεία που αφορούν την πρόοδο υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της ενίσχυσης συμπεριλαμβανομένων των αναγκαίων στοιχείων και δικαιολογητικών πληρωμής σύμφωνα με τους όρους της παρούσας Πρόσκλησης. Το αίτημα καταβολής της ενίσχυσης λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων.

2. Το πρώτο αίτημα καταβολής της ενίσχυσης υποβάλλεται έως τις 31/01/2026. Αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας εξετάζεται ειδικά και ανά περίπτωση. Εφόσον δεν υποβληθεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης/01/2026 τότε ο δικαιούχος έχει την δυνατότητα υποβολής ενός και μοναδικού αιτήματος καταβολής ενίσχυσης (τελικό αίτημα καταβολής) έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης της δράσης (30/06/2026) στο οποίο υποχρεωτικά υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ.

3. Κάθε Δικαιούχος έχει τη δυνατότητα υποβολής αιτημάτων για την καταβολή της ενίσχυσης με ελάχιστο ποσοστό υλοποίησης, το 10% του εγκεκριμένου προϋπολογισμού (αφορά μόνο επιχειρήσεις).

4. Για τη διευκόλυνση της υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου, ο Δικαιούχος δύναται να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία ρευστότητας των ακόλουθων παραγράφων 11.2, 11.3, και 11.4 τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των κατά περίπτωση εφαρμοστέων κανόνων κρατικών ενισχύσεων.

11.2 Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής

1. Μετά την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης, είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής σε κάθε Δικαιούχο μέχρι το 100% της δημόσιας χρηματοδότησης, εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών. Στην περίπτωση αυτή ο Δικαιούχος προσκομίζει ισόποση εγγυητική επιστολή προκαταβολής από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος πληρωμών ΔΙΑΣ, η οποία εκδίδεται υπέρ του Υπουργείου Τουρισμού με διάρκεια ισχύος είτε αορίστου χρόνου, είτε ορισμένου χρόνου με λήξη 12 μήνες μετά την καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Δίδεται, επίσης, η δυνατότητα χορήγησης προκαταβολής μέσω καταπιστευτικού λογαριασμού (escrow

account) όπως ορίζεται στον Ν.4915/2022. Ο Δικαιούχος υποβάλλει το σχετικό Αίτημα Προκαταβολής προς τον Φορέα Υλοποίησης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, συνοδευόμενο από τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, την εγγυητική επιστολή ή τον αριθμό Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού, καθώς και λοιπά έγγραφα που προβλέπονται στην παρούσα Πρόσκληση. Το αίτημα λαμβάνει μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων .

2. Στην περίπτωση λήξης της εγγυητικής επιστολής ορισμένου χρόνου, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης, ο Δικαιούχος υποχρεούται να την αντικαταστήσει αμέσως με άλλη ώστε να ικανοποιείται εκ νέου η ανωτέρω απαίτηση, με ποσό ανάλογο της υπολειπόμενης δημόσιας δαπάνης.

3. Οι εγγυητικές επιστολές υποβάλλονται στον Φορέα Υλοποίησης και γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εγγυητική επιστολή δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο δικαιούχο. Ο Φορέας Υλοποίησης είναι υπεύθυνος για τη φύλαξη των εγγυητικών επιστολών, εξασφαλίζει ότι οι ορισμένου χρόνου εγγυητικές παραμένουν σε ισχύ για το χρονικό διάστημα που απαιτείται και ενημερώνουν τους Δικαιούχους τρεις (3) μήνες πριν την λήξη τους ώστε αυτοί να προβούν σε αντικατάστασή τους.

4. Η εγγυητική επιστολή απομειώνεται σταδιακά με βάση ισόποσο συμψηφισμό της με την καταβληθείσα ενίσχυση και επιστρέφεται στον Δικαιούχο μετά τον πλήρη συμψηφισμό της.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με το άρθρο 7 παρ. 3 του ΓΑΚ, «οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης».

11.3 Διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης

1. Οι Δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας δύνανται να εκχωρήσουν τη δημόσια δαπάνη σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για την υλοποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου της αίτησης χρηματοδότησης. Στην περίπτωση αυτή η ενίσχυση καταβάλλεται στον τραπεζικό λογαριασμό της εκχώρησης και μέχρι εξαντλήσεως του ποσού της εκχώρησης. Η εκχώρηση για να είναι έγκυρη: α) είναι ποσού μικρότερου ή ίσου του ποσού της ενίσχυσης ή της υπολειπόμενης ενίσχυσης και β) ο εκδοχέας υποχρεούται να προβεί στην κατά το νόμο απαιτούμενη αναγγελία στον Φορέα Υλοποίησης, του Υπουργείου Τουρισμού. Οι εκχωρήσεις γίνονται αποδεκτές μετά από έλεγχο εγκυρότητας. Όταν από τον έλεγχο προκύπτει ότι η εκχώρηση δεν είναι έγκυρη επιστρέφεται αμελλητί στο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα που την εξέδωσε.

2. Η διαδικασία εκχώρησης του ποσού της επιχορήγησης ολοκληρώνεται μέχρι την 31η/12/2025 από την αποδοχή της εγκριτικής Απόφασης ενίσχυσης.

11.4 Ανοιχτός Καταπιστευτικός Λογαριασμός - Escrow Account

Οι Δικαιούχοι ενίσχυσης της παρούσας πρόσκλησης δύνανται, κατόπιν της έκδοσης εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης από το αρμόδιο όργανο, να προχωρούν σε άνοιγμα ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts) σε εμπορικές τράπεζες, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (ν.4915/2022). Το άνοιγμα των ειδικών δεσμευμένων καταπιστευτικών λογαριασμών (escrow accounts) σε εμπορικές τράπεζες, ολοκληρώνεται εντός χρονικού διαστήματος 3 μηνών από την αποδοχή της εγκριτικής απόφασης ενίσχυσης.

11.5 Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων χρηματοδότησης

1. Η παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων χρηματοδότησης αφορά:

α) στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου²² της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην Απόφαση Έγκρισης και στην εθνική νομοθεσία σχετική με τις δαπάνες της αίτησης για την καταβολή της ενίσχυσης και

β) στην πιστοποίηση της ολοκλήρωσης της υλοποίησης της αίτησης χρηματοδότησης.

2. Η παρακολούθηση γίνεται με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης με την υποστήριξη των οργάνων ελέγχου της επόμενης παραγράφου.

3. Η πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης καθώς και η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης διενεργείται από τον Φορέα Υλοποίησης με την υποστήριξη ελεγκτών και Ομάδας Ελέγχου.

4. Χρέη ελεγκτών εκτελούν υπάλληλοι του Φορέα Υλοποίησης, με σαφή διαχωρισμό αρμοδιοτήτων, ή/και ελεγκτές εγγεγραμμένοι σε Μητρώο Ελεγκτών. Μετά από εισήγηση του Φορέα Υλοποίησης, με απόφαση του Υπουργείου Τουρισμού καθορίζονται τα τυπικά προσόντα των ελεγκτών ή/και η ιδιότητά τους, το έργο και οι υποχρεώσεις τους, καθώς και κάθε αναγκαία λεπτομέρεια για τη διαδικασία δημιουργίας και διαχείρισης του Μητρώου Ελεγκτών. Ελεγκτές δύναται να είναι και οι αξιολογητές των αιτήσεων χρηματοδότησης. Η διαδικασία του ελέγχου των αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης δύναται να ανατίθεται σε εξωτερικό ελεγκτή - ανάδοχο με τη διαδικασία των δημόσιων συμβάσεων.

5. Μετά από εισήγηση του Φορέα Υλοποίησης και με επακόλουθη Απόφαση του Υπουργού Τουρισμού, ορίζεται Επιτροπή Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου. Στην απόφαση ορίζονται τα μέλη, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την υλοποίηση του ελέγχου. Η Επιτροπή Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου αποτελείται από τρία (3) έως επτά (7) μέλη, υπαλλήλους του Φορέα Υλοποίησης, ανάλογα με το συνολικό προϋπολογισμό της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης, τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης.

6. Οι ελεγκτές και τα μέλη της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση του άρθρου 8 του ν. 1599/1986 τήρησης εχεμύθειας και σύγκρουσης συμφερόντων.

7. Ο Φορέας Υλοποίησης είναι υπεύθυνος για την τήρηση της αρχής της αμεροληψίας της Διοίκησης κατά τη διαδικασία της αξιολόγησης.

11.6 Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

1. Για την εξέταση των ενδιάμεσων αιτημάτων καταβολής της ενίσχυσης ο Φορέας Υλοποίησης διενεργεί διοικητική επαλήθευση με την υποστήριξη των ελεγκτών/ Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της προηγούμενης υποενότητας. Ο ελεγκτής που θα διενεργήσει την επαλήθευση, δεν θα πρέπει να έχει συμμετάσχει στις διαδικασίες αξιολόγησης της αίτησης χρηματοδότησης του ίδιου Δικαιούχου.

2. Η διοικητική επαλήθευση συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής εκτέλεσης του Φυσικού και Οικονομικού αντικειμένου της αίτησης καταβολής της ενίσχυσης σύμφωνα με όσα ορίζονται στην Απόφαση Έγκρισης, στην παρούσα Πρόσκληση και στην εθνική νομοθεσία που είναι σχετική με τις δαπάνες της αίτησης χρηματοδότησης.

²² «Αίτηση καταβολής της Ενίσχυσης»: Η αίτηση που υποβάλει ο δικαιούχος προκειμένου να του καταβληθεί η αναλογούσα ενίσχυση και περιλαμβάνει τα δικαιολογητικά υλοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου όπως αυτά περιγράφονται στα σχετικά παραρτήματα.

Ειδικότερα ελέγχεται, η περίπτωση διπλής χρηματοδότησης για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, από άλλα καθεστώτα ενίσχυσης. Ο ελεγκτής καταχωρεί το σχετικό υλικό ελέγχου (ψηφιακά υπογεγραμμένο). Με την οριστικοποίηση της επαλήθευσης παράγεται σχετικό έντυπο με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code από το Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων και εν συνεχεία συντάσσεται η σχετική Έκθεση Επαλήθευσης από τον Φορέα Υλοποίησης. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης οι Δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της έκθεσης.

3. Ο Φορέας Υλοποίησης δύναται και για την εξέταση των ενδιάμεσων αιτημάτων καταβολής της ενίσχυσης, να διενεργεί δειγματοληπτικά, εκτός από διοικητική επαλήθευση και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων.

4. Για την εξέταση του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης ο Φορέας Υλοποίησης διενεργεί, με την υποστήριξη της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου, διοικητική επαλήθευση του αιτήματος και επιτόπια επίσκεψη στο χώρο υλοποίησης των επενδύσεων. Στο πλαίσιο του ελέγχου, η ανωτέρω Επιτροπή ελέγχει εκ νέου σε τυχαίο δείγμα τη νομιμότητα και ορθότητα των δικαιολογητικών καταβολής της ενίσχυσης προηγούμενων αιτημάτων. Στο πλαίσιο της επιτόπιας επίσκεψης από μέλη της Επιτροπής ή/ και του Φορέα Υλοποίησης, ταυτοποιούνται οι δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί στο χώρο υλοποίησης με εκείνες που παραλήφθηκαν με τις εκθέσεις επαλήθευσης και πιστοποιείται η λειτουργία τους. Τις εργασίες της επιτόπιας επίσκεψης δύναται να συνδράμει ο ελεγκτής της παρ. 11.5. Το έργο της Επιτροπής ολοκληρώνεται με τη συμπλήρωση της έκθεσης πιστοποίησης. Αρνητική έκθεση αιτιολογείται πλήρως με σαφή αναφορά στη νομοθεσία. Με ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης οι Δικαιούχοι με αρνητική έκθεση ενημερώνονται αμελλητί για το περιεχόμενο της.

11.7 Αντιρρήσεις κατά της Έκθεσης Επαλήθευσης / Πιστοποίησης

Δικαιούχοι που δεν συμφωνούν με την έκθεση επαλήθευσης/πιστοποίησης δύνανται να υποβάλουν αντιρρήσεις, εντός αποκλειστικής ημερομηνίας δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από τη γνωστοποίηση της έκθεσης. Η ένσταση αντικρούει το πόρισμα της έκθεσης βάσει του περιεχομένου της αίτησης χρηματοδότησης αλλά και πρόσθετων πληροφοριών και δικαιολογητικών που ο Δικαιούχος δύναται να προσκομίσει. Οι ενστάσεις εξετάζονται τόσο ως προς τη νομιμότητα της επένδυσης, όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης από την Επιτροπή Ενστάσεων κατ' αναλογία των διαδικασιών που ορίζονται στην παράγραφο 10.5.

11.8 Ανάκληση ένταξης επενδύσεων

1. Οι Δικαιούχοι μπορούν να αιτηθούν την ανάκληση της ένταξής τους σε οποιοδήποτε στάδιο, με την υποβολή αιτήματος στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της επένδυσης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της.

2. Στη συνέχεια του αιτήματος και κατόπιν της εξέτασής του από τον Φορέα Υλοποίησης, ο τελευταίος εκδίδει σχετική Απόφαση Ανάκλησης. Η Απόφαση αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον Δικαιούχο.

3. Στην περίπτωση που για τη συγκεκριμένη επένδυση, η οποία ανακαλείται, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού εντόκως από τη στιγμή που τέθηκε στη διάθεση του Δικαιούχου σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης το οποίο καθορίζεται σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την αναθεώρηση της μεθόδου καθορισμού των επιτοκίων αναφοράς και προεξόφλησης (2008/C 14/06).

4. Η διαπίστωση της ανάγκης ανάκλησης της Απόφασης Έγκρισης μπορεί να προκύψει και μετά από διαπιστωμένη απάτη, βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της επένδυσης, στην περίπτωση που διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις/εμπλοκές σε σχέση με την προγραμματισθείσα πρόοδο ή τους όρους ένταξής της. Η διαδικασία ανάκλησης δύναται να ενεργοποιείται, εφόσον επιβάλλεται κατόπιν ελέγχων εθνικών ή ενωσιακών ελεγκτικών οργάνων ή όταν διαπιστώνεται:

α) η παρέλευση του χρόνου υποβολής τελικού αιτήματος καταβολής της ή υλοποίησης της επένδυσης, χωρίς έγκριση σχετικής παράτασης,

β) σοβαρή εμπλοκή στην ανάληψη νομικών δεσμεύσεων,

γ) μη αποδεκτή απόκλιση του Φυσικού Αντικειμένου,

δ) αδυναμία στην καθολική πιστοποίηση του Οικονομικού Αντικειμένου και της επιλεξιμότητάς του με βάση τα πρωτότυπα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά και στοιχεία τεκμηρίωσης και

ε) άλλη παράβαση του εθνικού ή ενωσιακού θεσμικού πλαισίου η οποία διενεργείται από τον Δικαιούχο δόλια και δεν επιδέχεται θεραπεία.

11.9 Καταβολή Ενίσχυσης

Με βάση τις εκθέσεις επαλήθευσης/ πιστοποίησης, ο Φορέας Υλοποίησης προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την καταβολή της ενίσχυσης στον Δικαιούχο. Ο Φορέας Υλοποίησης καταγράφει τα δεδομένα της καταβολής ενίσχυσης στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων, καθώς και το σύνολο των απαραίτητων δικαιολογητικών που προσκομίζονται από τον Δικαιούχο.

Παραμένουν σε ισχύ οι γενικές ενωσιακές και εθνικές διατάξεις περί φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας.

Γενικές επισημάνσεις

Σε κάθε περίπτωση το όργανο ελέγχου έχει τη δυνατότητα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να ελέγξει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

▪ Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα πρέπει να έχει πλήρως εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση / οριστικοποίηση της εκάστοτε τελικής έκθεσης επαλήθευσης / πιστοποίησης της Πράξης.

▪ Οι δαπάνες του Επενδυτικού Σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας. **Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας που ανακτάται δεν είναι επιλέξιμη δαπάνη.**

▪ Ο Δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του Επενδυτικού Σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.

▪ Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό τη μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).

Όλες οι εταιρείες-προμηθευτές του Δικαιούχου για τις δαπάνες της Δράσης θα πρέπει να τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων αυτές θα πρέπει να γίνονται στον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό των προμηθευτών και όχι στον προσωπικό λογαριασμό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι

ατομικές επιχειρήσεις), άλλως δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.

- Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών / μετόχων του Δικαιούχου.
- Δεν γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.
- Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του Δικαιούχου. Επίσης, οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.
- Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες της κατηγορίας εξοπλισμού θα πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων του Δικαιούχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.
- Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για τους σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να εκτυπώνονται.
- Σε περίπτωση προμήθειας εξοπλισμού από το εξωτερικό, το Proforma Invoice (προτιμολόγιο) δύναται να γίνει αποδεκτό σε ενδιάμεση επαλήθευση για πιστοποίηση χωρίς τα συνοδευτικά παραστατικά διακίνησης. Τα σχετικά παραστατικά διακίνησης του εξοπλισμού θα πρέπει να προσκομιστούν το αργότερο κατά το στάδιο της τελικής επαλήθευσης. Σε διαφορετική περίπτωση θα ακολουθεί δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.
- Οι Δικαιούχοι οφείλουν να ακολουθήσουν τα προβλεπόμενα στην οδηγία Δ1_Οδ.3 Οδηγίες Έγκρισης και Παρακολούθησης Έργων που υλοποιούνται στο πλαίσιο Πρόσκλησης προς Τελικούς Αποδέκτες.

11.10 Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης

Για τις ανάγκες παρακολούθησης και αξιολόγησης του Υποέργου εφαρμόζονται οι παρακάτω δείκτες:

- α) Τήρηση του χρονοδιαγράμματος,
- β) Καταγραφή των ποσοστών απορρόφησης ανά έτος και
- γ) Καταγραφή του ποσοστού των επενδυτικών δαπανών σε Πράσινη Ανάπτυξη.

11.11 Εξακρίβωση αντιγράφων – Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων

1. Ο Φορέας Υλοποίησης, προκειμένου να εξακριβώσει την ακρίβεια των στοιχείων που αναγράφονται στα αντίγραφα εγγράφων που υποβάλλονται, είτε στο στάδιο της υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης είτε στο στάδιο υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, διενεργεί δειγματοληπτικό έλεγχο σε τουλάχιστον πέντε τοις εκατό (5%) των αντιγράφων που υποβλήθηκαν κατά το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 11 του Ν.2690/1999, όπως αντικαταστάθηκε με την παράγραφο 2 του άρθρου 1 του Ν.4250/2014.

2. Όλα τα στάδια των παρακάτω παραγράφων θα διενεργούνται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, όπως προβλέπεται από τη διαδικασία Δ1_Οδ.2 Οδηγίες Υλοποίησης Δράσεων Ενισχύσεων του Σχεδίου Διαχείρισης και Ελέγχου του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

- i. Διαδικασία αξιολόγησης και ένταξης στο Υποέργο

- ii. Έλεγχος δικαιολογητικών- Αξιολόγηση
- iii. Έλεγχος Πληρότητας
- iv. Αξιολόγηση των αιτήσεων χρηματοδότησης
- v. Έκδοση Απόφασης Έγκρισης ή Απορριπτικής Απόφασης
- vi. Υποβολή και Εξέταση Ενστάσεων
- vii. Διαδικασία χορήγησης προκαταβολής
- viii. Παρακολούθηση της υλοποίησης των αιτήσεων χρηματοδότησης
- ix. Επαλήθευση αιτήσεων καταβολής της ενίσχυσης

11.12 Διαδικασία υλοποίησης - χρηματοδότησης Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού

Για την εκταμίευση των ποσών της χρηματοδότησης των ενταγμένων έργων οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, υποβάλλουν αιτήματα προκαταβολής ή/και καταβολής ενίσχυσης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, όπως αυτά ορίζονται στις συμβάσεις με τους αναδόχους και τα οποία συνοδεύονται από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά του Παραρτήματος IV_2.

Σε περίπτωση προκαταβολής υποβάλλεται το σχετικό Αίτημα Προκαταβολής συνοδευόμενο από τα αναγκαία πληροφοριακά στοιχεία, την εγγυητική επιστολή ή τον αριθμό Ανοιχτού Καταπιστευτικού Λογαριασμού, καθώς και λοιπά έγγραφα που προβλέπονται στην παρούσα Πρόσκληση. Το ποσό της προκαταβολής με escrow account αποδεσμεύεται με την προσκόμιση της σχετικής σύμβασης του Δικαιούχου με τον ανάδοχο του έργου.

Μετά την αξιολόγηση των αιτημάτων συντάσσεται από τον Φορέα Υλοποίησης, αίτημα χρηματοδότησης για την πληρωμή των Δικαιούχων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Ο Φορέας Υλοποίησης δύναται να ζητά πληροφοριακά στοιχεία σε οποιοδήποτε στάδιο εξέλιξης των ενεργειών που αφορούν τα ενταγμένα έργα, προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή υλοποίηση του Προγράμματος.

Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου αποτελεί ευθύνη του Φορέα Υλοποίησης και υλοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στα κεφάλαια 11.5 -11.9.

12. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΩΝ

Οι όροι υλοποίησης της πράξης όπως ορίζονται στην Απόφαση Έγκρισης είναι ουσιώδεις και οποιαδήποτε παρέκκλιση από αυτούς από τον Δικαιούχο χωρίς προηγούμενη τροποποίηση της Απόφασης Έγκρισης δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη διακοπή χρηματοδότησης της πράξης. Οι πληρωμές που πραγματοποιούνται συνεπεία αυτής της αλλαγής, δεν είναι επιλέξιμες μέχρι την έγκριση μέσω της τροποποίησης της Απόφασης. Υποτροπή του Δικαιούχου συνιστά βάσιμη αιτία ανάκλησης της Απόφασης Έγκρισης της πράξης στη Δράση.

12.1 Τροποποιήσεις Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου του Επενδυτικού Σχεδίου. Είναι δυνατές **έως τρεις (3) τροποποιήσεις** του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της επένδυσης και εφόσον με την αιτούμενη τροποποίηση:

- δεν αλλοιώνονται οι προϋποθέσεις ένταξης του έργου στη Δράση, τηρουμένων σε κάθε περίπτωση των προϋποθέσεων του Γενικού Μέρους και των ειδικότερων εφαρμοστέων άρθρων του ΓΑΚ
- δεν διαφοροποιείται η διαδικασία και τα κριτήρια αξιολόγησης.
- δεν αυξάνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του Επενδυτικού Σχεδίου.
- δεν μειώνεται ο εγκεκριμένος επιχορηγούμενος Π/Υ του Επενδυτικού Σχεδίου κάτω από το όριο των 200.000€.
- τηρούνται οι περιορισμοί στις κατηγορίες των επιλέξιμων δαπανών, όπου αυτοί προβλέπονται.

Επίσης, κατά τη διάρκεια υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου, επιτρέπονται τροποποιήσεις ή σσονος σημασίας, οι οποίες εξαιρούνται από τον ποσοτικό περιορισμό ως ακολούθως:

- Αλλαγή υπεύθυνου έργου,
- Αλλαγή νόμιμου εκπροσώπου,
- Μεταβολή εταιρικής / μετοχικής σύνθεσης υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβολή αυτή δεν θα επιφέρει οποιαδήποτε επίπτωση στην κάλυψη της ίδιας Συμμετοχής,
- Αλλαγή χρηματοδοτικού σχήματος μόνο σε περίπτωση ενσωμάτωσης τραπεζικού δανεισμού (σε περίπτωση κατάργησης τραπεζικού δανεισμού δεν απαιτείται τροποποίηση – η αλλαγή αυτή ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης / πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας σε αυτό),
- Αλλαγή προμηθευτή η οποία δεν συνοδεύεται από οποιαδήποτε άλλη μεταβολή του εγκεκριμένου Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου της εκάστοτε δαπάνης, δεν συνιστά αιτία τροποποίησης, ενσωματώνεται στο αίτημα επαλήθευσης / πιστοποίησης και εξετάζεται απευθείας με αυτό και
- Αλλαγή δαπάνης / δαπανών συνολικής αξίας ίσης, ως ποσοστό, με το 20% του συνολικού επιχορηγούμενου Π/Υ του Επενδυτικού Σχεδίου όπως έχουν τυχόν τροποποιηθεί, με νέα / νέες δαπάνες εντός της ίδιας κατηγορίας δαπανών για τις οποίες, τις νέες δαπάνες, τεκμηριώνεται σωρευτικά ότι:
  - υπακούουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών της κατηγορίας,
  - εξυπηρετούν καλύτερα τις ανάγκες της επένδυσης και
  - δεν ξεπερνούν το εγκεκριμένο συνολικό κόστος (συνολική τιμή) των αρχικών δαπανών τις οποίες αντικαθιστούν.

Διευκρινίζεται ότι τέτοιες αλλαγές δαπανών μπορούν να ενσωματώνονται στο Αίτημα Επαλήθευσης / Πιστοποίησης και να εξετάζονται απευθείας μαζί με αυτό χωρίς να απαιτείται η υποβολή σχετικού Αιτήματος Τροποποίησης.

Διευκρινίζεται ότι δεν γίνεται αποδεκτό αίτημα αύξησης του εγκεκριμένου ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης.

12.2 Εξέταση – Έγκριση τροποποιήσεων

Οι τροποποιήσεις που διαφοροποιούν ουσιωδώς τα κριτήρια επιλεξιμότητας και δύνανται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μη-επιλεξιμότητα του Επενδυτικού Σχεδίου, εξετάζονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου, η οποία και γνωμοδοτεί για την τελική απόρριψη ή μη της τροποποίησης και την έκδοση της σχετικής απόφασης του Υπουργού-Τουρισμού.

Επισημαίνονται τα εξής:

- Το Αίτημα Τροποποίησης συμπληρώνεται από τον Δικαιούχο ηλεκτρονικά στο Πληροφοριακό Σύστημα

Υποβολής των Αιτήσεων, εκτυπώνεται, υπογράφεται και απευθύνεται στο αρμόδιο όργανο του Υπουργείου Τουρισμού, συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση απαραίτητα δικαιολογητικά, πριν την ημερομηνία λήξης του έργου, όπως αυτή προκύπτει βάσει της Απόφασης Έγκρισης, συμπεριλαμβανομένων των τυχόν παρατάσεων που έχουν εγκριθεί. Της παρούσας προθεσμίας – επισήμανσης εξαιρούνται αιτήματα που διαπιστώνεται κατά την τελική επαλήθευση ότι πρέπει να υποβληθούν λόγω αναγκών τακτοποίησης της υλοποιηθείσας επένδυσης.

- Αιτήματα Τροποποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση / μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το Οικονομικό Αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μικρότερο του 20% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης εξετάζονται και εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Υπουργό Τουρισμού, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου.
- Αιτήματα Τροποποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση / μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού, σε ποσοστό μεγαλύτερο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης δεν εξετάζονται και απορρίπτονται από τον Υπουργό Τουρισμού, κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου.
- Αιτήματα Τροποποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου στα οποία περιλαμβάνεται η μείωση / μη υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου σε συνδυασμό με το οικονομικό αντικείμενο αυτού σε ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο του 20% και μικρότερο ή ίσο του 50% του αρχικά εγκεκριμένου επιχορηγούμενου Π/Υ ένταξης εξετάζονται, εγκρίνονται ή απορρίπτονται από τον Υπουργό Τουρισμού κατόπιν εισήγησης της Επιτροπής Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου.
- Κάθε άλλο θέμα ή τροποποίηση που δεν δύναται να περιληφθεί στα αναφερόμενα ανωτέρω, εξετάζεται από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Πιστοποίησης του Φυσικού και Οικονομικού Αντικειμένου, η οποία εισηγείται εφόσον απαιτείται προς τον Υπουργό Τουρισμού ως προς την τροποποίηση της Απόφασης Έγκρισης.
- Αν υποβληθεί αίτημα τροποποίησης Φυσικού ή Οικονομικού Αντικειμένου και παράλληλα πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης, εξετάζεται πρώτα το αίτημα τροποποίησης και εκδίδεται Απόφαση της Υπουργού Τουρισμού ως προς την αποδοχή ή μη του τελικά διαμορφωμένου αιτήματος κατά το χρόνο έκδοσης της Υπουργικής Απόφασης. Μετά την έκδοση της εγκριτικής Απόφασης τροποποίησης του Φυσικού Αντικειμένου εξετάζεται η συμβατότητα των δαπανών που αναζητούνται με το πρώτο αίτημα ενίσχυσης με την Απόφαση τροποποίησης του Φυσικού Αντικειμένου. Διευκρινίζεται ότι μετά την έκδοση Απόφασης τροποποίησης αντικειμένου, ο Δικαιούχος δύναται να τροποποιεί και επικαιροποιεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης, ώστε να συνάδει με την Απόφαση που θα έχει εκδοθεί.

13. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ

1. Με βάση τα αποτελέσματα της οριστικής έκθεσης πιστοποίησης, του τελικού αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης, των οριστικών εκθέσεων επαλήθευσης των ενδιάμεσων πληρωμών και τυχόν καταβολή προκαταβολής (αν έχουν γίνει), ο Φορέας Υλοποίησης εκδίδει τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης, η οποία αποτελεί και προϋπόθεση για την εκταμίευση του υπολειπόμενου ποσού προς τον Δικαιούχο. Η Βεβαίωση εκδίδεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων, με μοναδικό κωδικό επαλήθευσης εγγράφου, χρονοσήμανση και QR Code και τα καταχωρημένα σε αυτή στοιχεία επιβεβαιώνονται από τον Φορέα Υλοποίησης.

2. Με τη Βεβαίωση Ολοκλήρωσης:

α) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του Φυσικού Αντικειμένου της ενίσχυσης, δηλαδή έχει περατωθεί

φυσικά, έχει παραληφθεί και πιστοποιηθεί το σύνολο των δαπανών της επένδυσης ή έχει εκτελεστεί πλήρως (τα παραδοτέα, η επίτευξη της τιμής των δεικτών και των στόχων της ενίσχυσης).

β) βεβαιώνεται η ολοκλήρωση της υλοποίησης του Οικονομικού Αντικειμένου της ενίσχυσης και αποτυπώνεται το τελικό αποτέλεσμα της επαλήθευσης των δαπανών που έχουν παραληφθεί συνολική δαπάνη και αντιστοιχούσα δημόσια δαπάνη, όλων των προηγούμενων ενδιάμεσων Αιτημάτων Καταβολής Ενίσχυσης καθώς και του τελικού Αιτήματος.

γ) ορίζεται το τελικό καταβλητέο ποσό της δημόσιας δαπάνης και αποτυπώνονται τα ποσά που ενδεχόμενα έχουν ήδη καταβληθεί καθώς και το υπολειπόμενο προς καταβολή ποσό.

δ) καθορίζεται το τελικό χρηματοδοτικό σχήμα της ενίσχυσης.

ε) διαπιστώνεται η τήρηση των υποχρεώσεων του Δικαιούχου που τίθενται στην Απόφαση Έγκρισης και ειδικότερα των υποχρεώσεων δημοσιότητας.

στ) διαπιστώνεται η συμμόρφωση του Δικαιούχου με τυχόν συστάσεις προγενέστερων επαληθεύσεων/επιθεωρήσεων/ελέγχων που έχουν διενεργηθεί (από Φορέα Υλοποίησης, Ειδική Υπηρεσία Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης, Αρχή Ελέγχου, Εξωτερικοί Ελεγκτές λοιπά ελεγκτικά όργανα εθνικά ή της ΕΕ)

ζ) καθορίζεται η ακριβής ημερομηνία ανάληψης κάθε μακροχρόνιας υποχρέωσης του Δικαιούχου, όπως αυτές έχουν προδιαγραφεί στην εγκριτική απόφαση ενίσχυσης και ο τρόπος παρακολούθησής μίας εκάστης εξ αυτών.

Η βεβαίωση ολοκλήρωσης κοινοποιείται στον δικαιούχο με κάθε πρόσφορο μέσο (Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, συμβατικό ταχυδρομείο, κτλ.).

14. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΩΝ

Κατά το διάστημα υλοποίησης του έργου τους και για δέκα (10) έτη (εφαρμογής ο ΓΑΚ) μετά την τελική καταβολή της δημόσιας χρηματοδότησης / την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης, οι Δικαιούχοι είναι υποχρεωμένοι να παρέχουν οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία σχετικά με την πράξη προς το Υπουργείο Τουρισμού με τη μορφή αναφορών ή παροχής συγκεκριμένων στοιχείων.

Οι Δικαιούχοι ενδέχεται να συμπεριλαμβάνονται σε δείγμα διενέργειας έρευνας για την αξιολόγηση / αποτίμηση της Δράσης στην οποία συμμετείχαν και στο πλαίσιο της οποίας χρηματοδοτήθηκαν παρέχοντας οποιαδήποτε πληροφορία καταστεί αναγκαία.

Ο Δικαιούχος της ενίσχυσης οφείλει:

- Να τηρεί τα έγγραφα που αφορούν το Επενδυτικό Σχέδιο για δέκα (10) έτη²³ από την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου,
- Να τηρεί πιστοποιητικά παραλαβής των υλικών και υπηρεσιών,
- Να εφαρμόζει τη νομοθεσία και ιδιαίτερα όσον αφορά στις λογιστικές καταχωρήσεις με μηχανογραφική μέθοδο, τη περιβαλλοντική νομοθεσία και τους κανονισμούς που αφορούν τα επιμέρους έργα,
- Να τηρεί τα πρωτότυπα παραστατικά των δαπανών και των πληρωμών που πραγματοποιούνται και
- Να τηρεί τα πρωτότυπα παραστατικά και τις τελικές καταστάσεις δαπανών.

²³ σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 12 του ΓΑΚ «το κράτος μέλος στο οποίο έχει την έδρα της η διαχειριστική αρχή, διατηρεί λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί κατά πόσον πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό. Οι φάκελοι αυτοί φυλάσσονται επί 10 έτη από την ημερομηνία κατά την οποία χορηγήθηκαν είτε η ad hoc ενίσχυση είτε η τελευταία ενίσχυση δυνάμει του καθεστώτος»

14.1 Προϋποθέσεις χορήγησης της ενίσχυσης – Τήρηση μακροχρόνιων υποχρεώσεων

Οι προϋποθέσεις χορήγησης της δημόσιας ενίσχυσης, καθώς και οι υποχρεώσεις των Δικαιούχων τόσο κατά την υλοποίηση της επένδυσης όσο και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων αυτών, είναι:

1. Να υλοποιήσουν την επένδυση σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην Απόφαση Ένταξης, όπως ισχύει κάθε φορά,

2. Το αργότερο έως και την 31η/01/2026 οι Δικαιούχοι προβαίνουν σε έναρξη εργασιών και υποβάλουν στον Φορέα Υλοποίησης αίτηση καταβολής της ενίσχυσης. Εφόσον δεν υποβληθεί το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης έως την καταληκτική ημερομηνία της 31ης/01/2026 τότε ο δικαιούχος έχει την δυνατότητα υποβολής ενός και μοναδικού αιτήματος καταβολής ενίσχυσης (τελικό αίτημα καταβολής) έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης της δράσης (30/06/2026) στο οποίο υποχρεωτικά υποβάλλονται και τα δικαιολογητικά επιλεξιμότητας όπως περιγράφονται στο ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ. Σε αντίθετη περίπτωση οφείλουν να παραιτηθούν από την υλοποίηση της επένδυσης, διαφορετικά η εγκριτική Απόφαση ανακαλείται.

3. Να τηρούν το χρηματοδοτικό σχήμα της επένδυσης, όπως αυτό προσδιορίζεται στην Απόφαση Έγκρισης. Σε περίπτωση μεταβολής του για οποιονδήποτε λόγο, απαιτείται υποβολή από τον Δικαιούχο Αιτήματος Τροποποίησης πριν την έκδοση της Βεβαίωσης Ολοκλήρωσης.

4. Η επένδυση διατηρείται στην περιοχή όπου χορηγείται η ενίσχυση για τουλάχιστον πέντε έτη, ή τουλάχιστον τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης. Αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας ή εξοπλισμού που κατέστησαν παρωχημένα ή υπέστησαν βλάβες κατά την περίοδο αυτή, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στη συγκεκριμένη περιοχή κατά τη σχετική ελάχιστη απαιτούμενη περίοδο. Πριν την αντικατάσταση υποβάλλεται σχετική αίτηση στον Φορέα Υλοποίησης, προκειμένου ο Φορέας Υλοποίησης να επιτρέψει την αντικατάσταση. Η αίτηση αποδεικνύει το παρωχημένο ή/και τη βλάβη του εξοπλισμού που έχει ενισχυθεί από την παρούσα και τα χαρακτηριστικά του νέου που πρέπει να είναι τουλάχιστον ανάλογα με αυτόν που αντικαθίσταται.

5. Να μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς της ενισχυόμενης επιχείρησης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των Δικαιούχων παρά μόνο μετά από έγκριση του Φορέα Υλοποίησης.

6. Να μη χρησιμοποιούν τα πάγια στοιχεία που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.

7. Να μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα, κυριότητας του Δικαιούχου και αντιστοιχων χαρακτηριστικών και ποσότητας. Πριν τη μεταβίβαση υποβάλλεται σχετική αίτηση στον Φορέα Υλοποίησης, προκειμένου ο Φορέας Υλοποίησης να επιτρέψει τη μεταβίβαση. Η αίτηση αποδεικνύει την αντιστοιχία των χαρακτηριστικών των καινούργιων πάγιων στοιχείων με αυτά που μεταβιβάζονται. Τα πάγια στοιχεία που αντικαταστάθηκαν δεν επιτρέπεται να πωληθούν ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.

8. Τα πάγια περιουσιακά στοιχεία που έχουν ενισχυθεί στο πλαίσιο της παρούσας δεν είναι δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο επίσπευσης πλειστηριασμού.

9. Να μη διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα ή/και να μην παύουν τη λειτουργία της επιχείρησης, εκτός αν συντρέχουν λόγοι ανωτέρας βίας.

10. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων με τα δεδομένα και έγγραφα που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των επενδύσεων που υλοποιούν ή έχουν ολοκληρώσει, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο Πληροφοριακό Σύστημα.

11. Να τηρούν απόλυτα την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία. Κάθε διαπίστωση παράβασης από τους ελέγχους, επιφέρει ανάκτηση της ενίσχυσης ανάλογη του ύψους του ευρήματος, όπως αυτό καθορίζεται στην έκθεση ελέγχου.

12. Η υλοποίηση του φυσικού αντικείμενου είναι σύμφωνη με την ενωσιακή και εθνική νομοθεσία για την περιβαλλοντική προστασία. Όταν για μια επενδυτική δαπάνη απαιτείται εκτίμηση περιβαλλοντικών επιπτώσεων, σύμφωνα με την οδηγία 2011/92/ΕΕ, η ενίσχυση καταβάλλεται μόνο εφόσον με την αίτηση καταβολής της ενίσχυσης προσκομίζεται και η περιβαλλοντική αδειοδότηση.

14.2 Υποχρεώσεις τήρησης και παροχής των απαραίτητων στοιχείων

Κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης και για το χρονικό διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους, οι Δικαιούχοι οφείλουν:

1. να παρέχουν κάθε σχετική πληροφόρηση, που αφορά στην υλοποίηση της επένδυσης και να διευκολύνουν τον έλεγχο προσκομίζοντας οποιαδήποτε παραστατικά ζητηθούν, παρέχοντας πρόσβαση στα λογιστικά τους βιβλία σε όλες τις Ελεγκτικές υπηρεσίες του Κράτους και της ΕΕ.
2. να παρέχουν στον Φορέα Υλοποίησης ή/και στους αξιολογητές ή/και στους ελεγκτές ή/και στην ομάδα ελέγχου ή/και σε άλλους φορείς που έχουν εξουσιοδοτηθεί να εκτελούν καθήκοντα για λογαριασμό του, όλες τις πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης της επένδυσης, ιδίως σε σχέση με την επίτευξη καθορισμένων στόχων και προτεραιοτήτων.
3. Ο Δικαιούχος υποχρεούται να διατηρεί στην περιοχή παρέμβασης εγκατάσταση ή υποκατάστημα.

14.3 Υποχρεώσεις αποδοχής ελέγχων και επιτόπιων επισκέψεων από όλα τα εθνικά και ενωσιακά όργανα

Ο Δικαιούχος έχει την υποχρέωση να δέχεται και να διευκολύνει τη διενέργεια κάθε ελέγχου και επιτόπιας αυτοψίας από όλα τα εθνικά και ενωσιακά όργανα, για όσο διαρκούν οι δεσμεύσεις που απορρέουν από την ένταξή του στο Υποέργο.

14.4 Υποχρεώσεις εφαρμογής δράσεων ενημέρωσης ή δημοσιότητας

Ο Φορέας Υλοποίησης και οι αποδέκτες χρηματοδότησης μέσω της παρούσας είναι υπεύθυνοι για τις ακόλουθες τουλάχιστον ενέργειες επικοινωνίας και συγκεκριμένα αναγνωρίζουν ρητώς την προέλευση των εν λόγω κονδυλίων και διασφαλίζουν την προβολή της ενωσιακής χρηματοδότησης ως εξής:

- α) Εμφανίζουν το έμβλημα της Ένωσης και τη σχετική δήλωση χρηματοδότησης με την ένδειξη «Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης - NextGenerationEU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» στις ενέργειες επικοινωνίας, πληροφόρησης και προβολής που υλοποιούν σε οποιαδήποτε μορφή (έντυπη, οπτικοακουστική, ηλεκτρονική) και σε όλο το επικοινωνιακό και πληροφοριακό υλικό (έντυπο, οπτικοακουστικό, διαδικτυακό κλπ.) που παράγουν σχετικά με το έργο ή τη δράση και προορίζεται για οποιοδήποτε μέσο. Επιπλέον, σε ενέργειες που περιλαμβάνουν συγγραφή κειμένου όπως δελτία τύπου, οδηγοί δράσεων, έντυπα πέραν της εμφάνισης των εμβλημάτων γίνεται και λεκτική αναφορά της χρηματοδότησης εντός του κειμένου.

β) Παρέχουν στον επίσημο επαγγελματικό διαδικτυακό τόπο τους, εάν υπάρχει, και στους επαγγελματικούς λογαριασμούς στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, εάν υπάρχουν, σύντομη περιγραφή της/των δράσης/ων και έργου/ων που υλοποιούν, που επισημαίνει τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

γ) Για έργο ή δράση που αφορά σε φυσική επένδυση όπως υποδομή ή/και προμήθεια εξοπλισμού και το συνολικό κόστος της υπερβαίνει τις 500.000€, αναρτούν πλάκα ή πινακίδα, από ανθεκτικό υλικό, ευδιάκριτη στο κοινό όταν ξεκινήσει η φυσική υλοποίηση της δράσης/έργου ή όταν εγκατασταθεί ο εξοπλισμός που έχει αγοραστεί. Η πλάκα /πινακίδα περιλαμβάνει το έμβλημα της Ένωσης με τη δήλωση «Με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Next Generation EU» και το λογότυπο του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0».

δ) Για έργο ή δράση που δεν εμπίπτει στο ανωτέρω σημείο (γ), αναρτούν σε θέση που είναι σαφώς ορατή στο κοινό τουλάχιστον μία έντυπη αφίσα ελάχιστου μεγέθους Α3 ή μια ηλεκτρονική προβολή σε οθόνη, με πληροφορίες σχετικά με την δράση/έργο και αναδεικνύοντας τη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ε) Για τα μέσα χρηματοοικονομικής τεχνικής, οι συμβαλλόμενοι φορείς υλοποίησης διασφαλίζουν μέσω συμβατικών υποχρεώσεων ότι οι τελικοί αποδέκτες, δηλαδή τα νομικά πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και κάνουν χρήση των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που καθορίζονται παραπάνω.

14.5 Εφαρμογή διοικητικών κυρώσεων – Ανάκτηση ενίσχυσης

Η αιτούμενη ενίσχυση απορρίπτεται ή, στην περίπτωση που έχει ήδη χορηγηθεί, ανακτάται εξ ολοκλήρου και εντόκως τουλάχιστον με βάση το επιτόκιο ανάκτησης όταν τόσο κατά την διάρκεια υλοποίησης του Επενδυτικού Σχεδίου όσο και κατά την διάρκεια των μακροχρόνιων υποχρεώσεων:

α) δεν πληρούνται:

αα) τα κριτήρια επιλεξιμότητας της παρούσας.

ββ) άλλες υποχρεώσεις, που προβλέπονται από διατάξεις της ενωσιακής ή εθνικής νομοθεσίας, ιδίως αυτές που αφορούν στις κρατικές ενισχύσεις ή άλλα υποχρεωτικά πρότυπα, συνδέονται με το ενισχυόμενο Υπόεργο και επηρεάζουν λειτουργικά την επένδυση.

β) διαπιστωθεί ότι ο Δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία με σκοπό να λάβει την ενίσχυση.

γ) ο Δικαιούχος εμποδίζει τη διενέργεια οποιουδήποτε σχετικού ελέγχου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ανωτέρας βίας.

Με την επιφύλαξη των διατάξεων περί τροποποίησης της επένδυσης, εάν ο Δικαιούχος παραβεί, κατά τη διάρκεια υλοποίησης της επένδυσης ή της περιόδου τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στην υποπερίπτωση 7.1 της παρούσης, καθώς και αυτές που απορρέουν από την Απόφαση Έγκρισης του Δικαιούχου στο Υπόεργο, επιβάλλονται οι κυρώσεις που αναφέρονται σε Παράρτημα της παρούσης Πρόσκλησης. Για την επιβολή των εν λόγω κυρώσεων λαμβάνονται υπόψη η σοβαρότητα της παράβασης, η έκταση, καθώς και η διάρκεια της μη συμμόρφωσης σε σχέση με τις προϋποθέσεις ενίσχυσης.

14.6 Διαφάνεια των ενισχύσεων

Για τη διασφάλιση της υποχρέωσης διαφάνειας, όπως προβλέπεται από τον ΓΑΚ (άρθρο 9, παράγραφος 1, στοιχείο γ) σχετικά με τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων, αναρτώνται στην ηλεκτρονική εφαρμογή της Ε.Ε. («Transparency Award Module» - TAM), οι κάτωθι συνοπτικές πληροφορίες για τις χορηγηθείσες μεμονωμένες κρατικές ενισχύσεις προϋπολογισμού άνω των 100.000 ευρώ:

α) Επωνυμία του Δικαιούχου

- β) Αναγνωριστικό ταυτότητας Δικαιούχου
- γ) Είδος επιχείρησης (ΜΜΕ/μεγάλη) κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης
- δ) Περιφέρεια στην οποία βρίσκεται ο Δικαιούχος, σε επίπεδο NUTS II
- ε) Τομέας δραστηριότητας σε επίπεδο ομάδας ΚΑΔ
- στ) Στοιχείο ενίσχυσης, εκπεφρασμένο ως ακέραιο ποσό στο εθνικό νόμισμα
- ζ) Μέσο ενίσχυσης (επιχορήγηση / επιδότηση επιτοκίου, δάνειο / επιστρεπτές προκαταβολές / επιστρεπτέα επιχορήγηση, εγγύηση, φορολογικό πλεονέκτημα ή φορολογική απαλλαγή, χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, άλλο)
- η) Ημερομηνία χορήγησης
- θ) Στόχος της ενίσχυσης
- ι) Χορηγούσα αρχή
- ια) Αριθμός αναφοράς του μέτρου ενίσχυσης

Οι παραπάνω πληροφορίες θα πρέπει να οργανώνονται και να είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο, όπως περιγράφεται στο Παράρτημα ΙΙΙ, του ΓΑΚ, και να επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι εν λόγω πληροφορίες δημοσιεύονται εντός έξι μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (άρθρο 12 του ΓΑΚ).

14.7 Προσωπικά Δεδομένα

Ο Φορέας Υλοποίησης καθώς και τα εθνικά και ενωσιακά ελεγκτικά όργανα έχουν τη δυνατότητα να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα όταν είναι αναγκαίο για τους σκοπούς αξιολόγησης των αιτήσεων χρηματοδότησης, της διασφάλισης ορθής υλοποίησης των έργων, λογιστικών και λοιπών ελέγχων της χρήσης των κονδυλίων στο πλαίσιο του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα υποβάλλονται σε επεξεργασία σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και τον ν.4624/2019. Σημειώνεται ιδίως ότι η απόφαση έγκρισης χρηματοδότησης η οποία θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την επωνυμία των εταίρων / συνδικαιούχων των έργων και τον ΑΦΜ αυτών θα αναρτηθούν για λόγους διαφάνειας στις ιστοσελίδες του Υπουργείου Τουρισμού, του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ.

15. ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η ημερομηνία έναρξης και λήξης της υποβολής των Αιτήσεων χρηματοδότησης ορίζονται στην παρούσα Πρόσκληση. Για περαιτέρω πληροφορίες οι δυνητικοί ωφελούμενοι της Δράσης μπορούν να απευθύνονται στο email: rrf-helpdesk@mintour.gr.

Η Πρόσκληση θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας <https://greece20.gov.gr/> και στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Τουρισμού.

16. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Παράρτημα Ι Έντυπο Αίτησης Χρηματοδότησης

Στο παρόν Παράρτημα παρατίθεται το έντυπο της Αίτησης Χρηματοδότησης προς υποβολή από τους Δυνητικούς Δικαιούχους. Στο εν λόγω έντυπο ο υποψήφιος καλείται να συμπληρώσει τα σχετικά πεδία και να το υποβάλει μαζί με τον Φάκελο Χρηματοδότησης με βάση τα οριζόμενα στην Ενότητα 9 του παρόντος.

Πριν ολοκληρωθεί η ηλεκτρονική υποβολή, ο δυνητικός Δικαιούχος (ο νόμιμος εκπρόσωπος) επισυνάπτει στο Πληροφοριακό Σύστημα Υποβολής των Αιτήσεων ένα ηλεκτρονικό έντυπο (.pdf) με ψηφιακή υπογραφή ή βεβαίωση γνησιότητας εγγράφου μέσω του gov.gr, στο οποίο δηλώνει ότι ο ίδιος αναλαμβάνει την ευθύνη της υποβολής της παρούσας Αίτησης Χρηματοδότησης.

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	
Τίτλος Επένδυσης	
Τίτλος Επένδυσης (Αγγλικά)	

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
2. ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
2.1 ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ		
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ από ΓΕΜΗ	
ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ(Αγγλικά)	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ ΓΕΜΗ/Δ.Ο.Υ.	
ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ. (Προαιρετικό πεδίο συμπλήρωσης)	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΙΔΡΥΣΗΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΝΑΡΞΗΣ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ.	
ΝΟΜΙΚΗ ΜΟΡΦΗ		
Α.Φ.Μ.	Συμπληρώνεται ο Α.Φ.Μ. της Επιχείρησης	
Ν.Α.Τ. (ΕΚΤΟΣ ΕΛΛΑΔΟΣ)	Συμπληρώνεται εφόσον αφορά	
Δ.Ο.Υ.		
ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΛΕΙΣΜΕΝΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ	Συμπληρώνεται ο αριθμός των κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων	
ΕΙΔΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ	
ΜΕΓΕΘΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΜΙΚΡΗ/ΜΕΣΣΑΙΑ/ΜΕΓΑΛΗ	
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ (ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ NUTSLevelIII Κωδικοποίηση)		
2.2.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.2. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.3. ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.4. ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.5. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
	TAX. ΚΩΔΙΚΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
2.2.6. ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
2.2.7. FAX	Προαιρετικό προς συμπλήρωση	
2.2.8. Ιστοχώρος (Website)	Προαιρετικό προς συμπλήρωση	
2.2.9. Ηλεκτρονική Διεύθυνση (e-mail) (αποκλειστικά της επιχείρησης ή του νόμιμου εκπροσώπου)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ	
ΕΠΩΝΥΜΟ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΟΝΟΜΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
Α.Φ.Μ.	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΟΔΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΑΡΙΘΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΠΟΛΗ / ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ / ΤΘ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Σταθερό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΗΛΕΦΩΝΟ (Κινητό)	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
FAX	Προαιρετικό προς συμπλήρωση
e-mail νόμιμου εκπροσώπου ή της επιχείρησης	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση

4. ΚΩΔΙΚΟΙ ΑΡΙΘΜΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ (Κ.Α.Δ.)

4. Κ.Α.Δ. – ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ			
4.1 Κ.Α.Δ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΟΠΟΙΟ ΘΑ ΚΑΤΑΤΑΧΘΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΗ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ (Προστίθενται οι απαραίτητες γραμμές)			
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Ημερομηνία προσθήκης
	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ	ΒΑΣΕΙ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΑΠΟ Δ.Ο.Υ
1			
2			
3			
4			

5. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ

5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΡΓΟΥ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ	
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ	
ΤΟΠΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ	
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΕΡΓΟΥ	
ΕΙΔΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	Επιχορήγηση
ΠΟΣΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ	
Περιγραφή του έργου	

6. ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

6 ΑΔΕΙΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ		
Τίτλος άδειας	Δυναμικότητα	Αριθμός Άδειας
ΕΚΔΟΥΣΑ ΑΡΧΗ		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ		
ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΛΗΞΗΣ		
ΑΟΡΙΣΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Απαλλαγή από υποχρέωση έκδοσης άδειας λειτουργίας	ΝΑΙ/ΟΧΙ	
Παρατηρήσεις που αφορούν τις άδειες		
Συμπληρώνεται με τυχόν παρατηρήσεις σχετικά με την άδεια λειτουργίας της επιχείρησης. Σε περίπτωση που, σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, δεν απαιτείται άδεια λειτουργίας, πρέπει να υπάρξει σχετική αναφορά στο πεδίο αυτό		

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ²⁴

7. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ		
7.1	ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ (Συμπεριλαμβάνονται τα στοιχεία της επιχείρησης και τα στοιχεία συνδεδεμένων και συνεργαζόμενων επιχειρήσεων σύμφωνα με τον ορισμό των ΜΜΕ)	
	ΕΤΟΣ v-1	ΕΤΟΣ v
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (ΣΕ €)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ (ΣΕ €)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΟΥΜΕΝΩΝ (ΣΕ ΕΜΕ)	Υποχρεωτικό πεδίο	Υποχρεωτικό πεδίο
ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟ ΜΕΓΕΘΟΣ ΤΗΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση Με επιλογή από: ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΗ, ΜΙΚΡΗ, ΜΕΣΑΙΑ, ΜΕΓΑΛΗ	

²⁴ Συσχετίζεται με την υπεύθυνη δήλωση του Παραρτήματος ΧΙ περί μη προβληματικής επιχείρησης

8. ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ

8 ΤΗΡΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΩΣΙΑΚΩΝ ΚΑΝΟΝΩΝ (ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ)	
Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων για τη δημοσιότητα, την πληροφόρηση και τη διάχυση των αποτελεσμάτων	
Ο Δικαιούχος δεσμεύεται ότι το Επενδυτικό Σχέδιο περιλαμβάνει σαφείς και συγκεκριμένες δεσμεύσεις ως προς την τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων περί δημοσιότητας και πληροφόρησης.	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Τήρηση των εθνικών και ενωσιακών κανόνων που αφορούν κρατικές ενισχύσεις	
Ο Δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες που αφορούν τις κρατικές ενισχύσεις κατά το στάδιο της πρόσκλησης, της απόφασης ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων αυτής.	ΝΑΙ/ΟΧΙ
Τήρηση των κατευθυντηρίων αρχών που προβλέπονται από τους Κανονισμούς και αφορούν στην προώθηση της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών και της μη διάκρισης και της προσβασιμότητας για τα άτομα με αναπηρία	
Ο Δικαιούχος δεσμεύεται να τηρήσει τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές και να λάβει τα απαιτούμενα μέτρα.	ΝΑΙ/ΟΧΙ

Προϋπόθεση για τη συνέχιση της διαδικασίας είναι η θετική απάντηση **ΝΑΙ** σε όλα τα ανωτέρω.
ΑΝ ΟΧΙ ΔΕΝ ΙΚΑΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΛΗΡΟΤΗΤΑΣ

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ

9. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ		
9.1 ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΠΟΥ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ		
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΗΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΔΡΑΣ	ΟΔΟΣ – ΑΡΙΘΜΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
	ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΟΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση
ΤΗΛΕΦΩΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	
FAX	Προαιρετικό	
e-mail	Υποχρεωτικό προς συμπλήρωση	

9.2	Κ.Α.Δ. ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ (εφόσον είναι παραπάνω από ένας προστίθεται γραμμή)		
A/A	Κωδικός	Περιγραφή Κ.Α.Δ.	Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΙΑΘΕΤΕΙ ΤΟΝ ΚΑΔ;
1			ΝΑΙ/ΟΧΙ
9.3	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ (ΚΤΙΡΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ) ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΗΣ – ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ (ΑμεΑ)		
Υπάρχουν υποδομές διευκόλυνσης πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία;			ΝΑΙ/ΟΧΙ
ΕΙΔΟΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΤΙΡΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΗΣ ΥΠΟΔΟΜΗΣ για άτομα με αναπηρία ΠΟΥ ΔΙΑΘΕΤΕΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ			
9.3.1	ΡΑΜΠΕΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.2	ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ για άτομα με αναπηρία		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.3	ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ για άτομα με αναπηρία (ΟΠΤΙΚΟΙ ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΙ κλπ.)		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.4	ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΕΣ ΤΟΥΑΛΕΤΕΣ για άτομα με αναπηρία		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	
9.3.5	ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ για άτομα με αναπηρία		ΝΑΙ/ΟΧΙ
Παρατηρήσεις:		Υποχρεωτικό πεδίο προς συμπλήρωση όταν η απάντηση είναι ΝΑΙ	

1. Ο Δικαιούχος αποδέχεται ότι τα μηνύματα που θα αποστέλλονται από και προς τον Φορέα Υλοποίησης / Φορέα Διαχείρισης μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων ή/και ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχει δηλώσει ο υποψήφιος, επέχουν θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

2. Η αίτηση χρηματοδότησης επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Συνεπώς, θα πρέπει να εμφανίζει ταυτότητα περιεχομένου με τα σχετικά δικαιολογητικά. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Οι δυνητικοί Δικαιούχοι φέρουν την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής τους αίτησης χρηματοδότησης. Διόρθωση ή τροποποίηση ή συμπλήρωση των αιτήσεων, συμπλήρωση τυχόν ελλειπόντων στοιχείων, έστω και συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών, δεν επιτρέπεται μετά την ολοκλήρωση της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης.

ΑΠΟΔΕΧΟΜΑΙ

Ο νόμιμος εκπρόσωπος

Όνομ/μο, Υπογραφή

Παράρτημα ΙΙ. Πρότυπο Οικονομοτεχνικής μελέτης

Εισαγωγή - Περίληψη Επενδυτικού Σχεδίου

- I. Σύντομη περιγραφή αντικειμένου και των χαρακτηριστικών του Επενδυτικού Σχεδίου
- II. Γενικά χαρακτηριστικά της επιχείρησης σε συνάφεια με το Υποέργο
- III. Τόπος εγκατάστασης.
- IV. Συνολικό κόστος επένδυσης
- V. Αναφορά της σκοπιμότητας και των στόχων της επιχείρησης από την υλοποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου (συσχέτιση με τους στόχους του Υποέργου).

1. Στοιχεία φορέα Επενδυτικού Σχεδίου και τεκμηρίωση της νόμιμης σύστασης και λειτουργίας του

- 1.1. Χρόνος ίδρυσης - σύντομο ιστορικό ανάπτυξης, καταστατικός σκοπός
- 1.2. Εταιρική - Μετοχική Σύνθεση
- 1.3. Μετοχικό/Εταιρικό/Συνεταιριστικό Κεφάλαιο (κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης)
- 1.4. Στοιχεία μετόχων/εταίρων/μελών του Φορέα
- 1.5. Δραστηριότητα του Φορέα
- 1.6. Μέγεθος φορέα Επενδυτικού Σχεδίου-Αναφορά στο μέγεθος του Φορέα
- 1.7. Νόμιμη λειτουργία Φορέα

2. Τεχνική περιγραφή Επενδυτικού Σχεδίου

- 2.1. Γενική παρουσίαση του Επενδυτικού Σχεδίου
- 2.2. Στοιχεία του χώρου υλοποίησης της επένδυσης
  - 2.2.1. Ιδιοκτησιακό Καθεστώς
- 2.3. Υφιστάμενες Εγκαταστάσεις – Υφιστάμενα πάγια
- 2.4. Περιγραφή του προτεινόμενου Επενδυτικού Σχεδίου (αναλυτική περιγραφή δαπανών)
- 2.5. Περιγραφή της παραγωγικής διαδικασίας (υφιστάμενης και νέας)
- 2.6. Δυναμικότητα – Ισχύς

3. Στοιχεία απασχόλησης (υφιστάμενης και νέας) σε ΕΜΕ

- 3.1. Τεκμηρίωση των υφιστάμενων και νέων θέσεων απασχόλησης
- 3.2. Παρουσίαση των αναγκαίων νέων θέσεων απασχόλησης για την επένδυση

4. Επενδυτικό Σχέδιο

- 4.1. Παρουσίαση Επενδυτικού Σχεδίου που περιλαμβάνει τα τεχνικά και λοιπά χαρακτηριστικά δαπανών
- 4.2. Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της επένδυσης
- 4.3. Τεχνικά και λοιπά χαρακτηριστικά δαπανών. Πλήρης περιγραφή των χαρακτηριστικών του εξοπλισμού με αναφορά σε ισχύ και δυναμικότητα. Αιτιολόγηση της σκοπιμότητας του λειτουργικού και του εύλογου κόστους της κάθε δαπάνης.

5. Κόστος Επενδυτικού Σχεδίου

- 5.1. Παρουσίαση συγκεντρωτικού πίνακα κόστους.
- 5.2. Πίνακας κόστους ανά κατηγορία ενίσχυσης και δαπανών

6. Χρηματοδότηση Επενδυτικού Σχεδίου

- 6.1. Παρουσίαση χρηματοδοτικού σχήματος – Ανάλυση των πηγών χρηματοδότησης.
- 6.2. Ανάλυση και τεκμηρίωση του υπολογιζόμενου ποσού επιχορήγησης προς το ύψος των επιλέξιμων δαπανών.

7. Προβλέψεις βιωσιμότητας του Επενδυτικού Σχεδίου

- 7.1. Κόστος Επενδυτικού Σχεδίου
- 7.2. Προβλέψεις

- 7.3. Παραδοχές
- 7.4. Παραγωγή και βαθμός απασχόλησης
- 7.5. Πωλήσεις
- 7.6. Α' και Β' ύλες / Κόστη μονάδας
- 7.7. Κόστος προσωπικού (υφιστάμενου και νέου)
- 7.8. Λοιπά έξοδα
- 7.9. Συνολικό κόστος παραγωγής
- 7.10. Κεφάλαιο κίνησης
- 7.11. Υφιστάμενες δανειακές υποχρεώσεις
- 7.12. Ξένα κεφάλαια
  - 7.12.1. Συνολικός Δανεισμός
  - 7.12.2. Τοκοχρεολύσια δανείων
- 7.13. Αποσβέσεις
- 7.14. Λογαριασμός εκμετάλλευσης
- 7.15. Διανομή κερδών

8. Δείκτες βιωσιμότητας

- 8.1. Χρηματοοικονομική ανάλυση, δεκαετίας (10 ετών)
  - 8.1.1. Αποδεκτά όρια αριθμοδεικτών επίδοσης: IRR>10

Παράρτημα ΙΙΙ. Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης

Στο παρόν Παράρτημα παρατίθεται έντυπο προς συμπλήρωση και υποβολή από τους υποψηφίους βάσει του οποίου προσδιορίζεται το αιτούμενο ποσό της επιχορήγησης για κάθε άρθρο του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2014/651 ή για τον Κανονισμό (ΕΕ) 2013/1407 (όπως αυτά προσδιορίζονται στην Ενότητα 7.1) και συνολικά για το Επενδυτικό Σχέδιο. Στο εν λόγω έντυπο ο υποψήφιος της πρόσκλησης, καλείται να συμπληρώσει τα σχετικά πεδία και να το υποβάλει μαζί με το Φάκελο Χρηματοδότησης.

Καθεστώς Ενίσχυσης	Κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών	Ύψος επιλέξιμων δαπανών (σε €)	Ποσοστό ενίσχυσης (σε %) ²⁵	Αιτούμενο ποσό επιχορήγησης (σε €)
ΓΑΚ – Άρθρο 14	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΚ – Άρθρο 18	[...]	[...]	[...]	[...]
ΓΑΚ – Άρθρο 38 ^α	[...]	[...]	[...]	[...]
ΣΥΝΟΛΟ		[...]	[...]	[...]

Ημερομηνία: [.../.../...] Για την Εταιρεία
Ο/Η Νόμιμος Εκπρόσωπος:

(σφραγίδα-υπογραφή εκπροσώπου)

²⁵ Όπως προσδιορίζεται από την ένταση ενίσχυσης που προβλέπεται στα εκάστοτε άρθρα του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 2014/651 ή υπολογίζεται από τον υποψήφιο βάσει του ποσού ενίσχυσης που προκύπτει λαμβάνοντας υπόψη τα ειδικότερα οριζόμενα στον εκάστοτε κανονισμό (ΓΑΚ ή de minimis) (π.χ. στην περίπτωση ένταξης επιλέξιμων δαπανών στο άρθρο 56, προσδιορίζεται το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης του συγκεκριμένου άρθρου βάσει του χρηματοδοτικού κενού ενώ το ποσοστό ενίσχυσης προκύπτει από το υπολογιζόμενο ποσό επιχορήγησης προς το ύψος των επιλέξιμων δαπανών).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV_1: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΑΙΤΗΣΗΣ/ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

- Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης/συμμετοχής για Επιχειρήσεις, Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ.

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή Αίτησης Χρηματοδότησης	Συμπλήρωση των πεδίων του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων ΚΑΙ Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης του Παραρτήματος I.
2	Οικονομοτεχνική μελέτη	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Οικονομοτεχνικής μελέτης του Παραρτήματος II.
3	Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών	Πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με τον πίνακα της ενότητας 9.1.1) συνοδευόμενος από: 1. Προμετρήσεις - προϋπολογισμούς για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές. 2. Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ.
4	Φορολογικά έντυπα ή/και οικονομικές καταστάσεις των τριών τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων	A. Τήρηση απλογραφικών λογιστικών βιβλίων i. Φορολογικό έντυπο Ε3 για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ii. Δήλωση φορολογίας εισοδήματος έντυπο Ν για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις B. Τήρηση διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων Οικονομικές καταστάσεις για τις τρεις τελευταίες κλεισμένες διαχειριστικές χρήσεις ή, σε περίπτωση νεοσύστατης εταιρείας/φορέα διαχείρισης, για όσες χρήσεις έχουν ολοκληρωθεί
5	Δήλωση Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ)	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VI.
6	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 1: (Αδειοδοτική ωριμότητα)	Οι επιλέξιμοι φορείς διαχείρισης εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού στην παρούσα πρόσκληση θα πρέπει να διαθέτουν: Υπουργική Απόφαση (ΥΑ ή ΚΥΑ) αναγνώρισης φυσικού πόρου ως ιαματικού. Ισχύει για όλες τις εγκαταστάσεις ιαματικού

		<p>τουρισμού στις οποίες γίνεται χρήση ιαματικών φυσικών πόρων και σε περίπτωση που αυτές λειτουργούν σε συνδυασμό με τουριστικά καταλύματα. Η ΥΑ/ΚΥΑ αναζητείται αυτεπάγγελτα από τον Φορέα Υλοποίησης (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII_1, περ. θ').</p> <p>Οικοδομική άδεια συνοδευόμενη από την αντίστοιχη ΑΕΠΟ: σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει συμπεριλάβει επιλέξιμες δαπάνες που απαιτούν έκδοση οικοδομικής άδειας, αυτή θα πρέπει να υποβληθεί με το αίτημα προκαταβολής ή το πρώτο αίτημα πληρωμής.</p> <p>Ειδικό Σήμα Λειτουργίας (ΕΣΛ)/ ή Γνωστοποίηση έναρξης Λειτουργίας:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. <u>Για τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού</u> Το Ειδικό Σήμα Λειτουργίας / Γνωστοποίηση έναρξης Λειτουργίας, αναζητούνται αυτεπάγγελτα από τον Φορέα Υλοποίησης (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII_1, περ. θ'). ii. <u>Για τις νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού:</u> Οι νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού θα πρέπει να έχουν λάβει την αδειοδότηση με το Ειδικό Σήμα Λειτουργίας ή να έχουν γνωστοποιήσει τη λειτουργία τους πριν την υποβολή του αιτήματος τελευταίας πληρωμής. iii. Εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού που λειτουργούν εντός τουριστικών καταλυμάτων ή σε συνδυασμό με αυτά προσκομίζουν τη γνωστοποίηση της λειτουργίας τους (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII_1, περ. θ').
7	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 2: Ιδιωτική Συμμετοχή δυνητικού Δικαιούχου	<p>A1. Τεκμηρίωση ίδιας συμμετοχής (προσκομίζονται τα ακόλουθα δικαιολογητικά κατά περίπτωση νομικής μορφής και τρόπου εισφοράς)</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Βεβαίωση μέσου υπολοίπου, των εταιρικών λογαριασμών ή/και του τραπεζικού λογαριασμού των μετόχων / εταίρων, του τελευταίου μηνός

		<p>πριν την υποβολή της αίτησης ένταξης, με σκοπό την απόδειξη της διαθεσιμότητας των ιδίων πόρων για την κάλυψη της ιδιωτικής συμμετοχής. Αιτήσεις που υποβάλλονται τον μήνα Μάιο θα φέρουν βεβαίωση από τραπεζικό ίδρυμα για τον μήνα Απρίλιο (1η έως 30η). Αντίστοιχα, αιτήσεις που θα υποβληθούν τον μήνα Ιούνιο θα φέρουν βεβαίωση του μηνός Μαΐου κ.ο.κ..</p> <p>II. Δικαιολογητικό του τρόπου σχηματισμού των φορολογηθέντων αποθεματικών από πραγματοποιηθέντα έσοδα (ενδεικτικά, Λογαριασμοί 46,48 (ΕΛΠ) ή 41.03, 41.04, 41.05 (ΕΓΛΣ), Ισολογισμός χρήσης σχηματισμού αυτών, Προσάρτημα Ισολογισμού με «Στοιχεία Καθαρής Θέσης», Κατάσταση Μεταβολών καθαρής θέσης, Απόφαση ΓΣ σχηματισμού αποθεματικών, κατά περίπτωση)</p> <p>III. Αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου μετά την ένταξη :</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού όπου και αναφέρεται ως σκοπός της αύξησης η υλοποίηση της αιτούμενης επένδυσης • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της απόφασης για την αύξηση του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου <p>Αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου πριν την ένταξη:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τροποποίηση καταστατικού για την αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου που έχει ήδη υλοποιηθεί. • Πιστοποιητικό ΓΕΜΗ για την καταχώρηση της καταβολής της αύξησης του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου Απόσπασμα απόφασης Γενικής Συνέλευσης για την αύξηση του μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου ή σε περίπτωση προσωπικής εταιρείας, πράξη τροποποίησης καταστατικού (σε κάθε περίπτωση, θα αναφέρεται ο σκοπός της αύξησης)
--	--	---

		<p>A2. Τεκμηρίωση εξωτερικής χρηματοδότησης</p> <p>Πρόθεση δανειοδότησης από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ ή</p> <p>Έγκριση με τραπεζικό δανεισμό, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του Επενδυτικού Σχεδίου ή</p> <p>Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου της Α.Ε. (Δ.Σ. ή Γ.Σ.) για την έκδοση ομολογιακού δανείου και βεβαίωση γνωστοποίησής της στο ΓΕΜΗ.</p>
8	<p>Δικαιολογητικά Κριτηρίου 3: Νόμιμη σύσταση δυνητικού Δικαιούχου</p>	<p>Για την τεκμηρίωση της νόμιμης σύστασης του δυνητικού Δικαιούχου απαιτείται η υποβολή και επισύναψη των παρακάτω στοιχείων και τεκμηρίων:</p> <p>Βεβαίωση καταχώρησης και μεταβολών του Φορέα στο ΓΕΜΗ.</p> <p>Ισχύον καταστατικό (ΓΕΜΗ)</p> <p>Δήλωση μεταβολών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή Εκτύπωση "Προσωποποιημένης Πληροφόρησης" από το myaade.gr όπου αναφέρονται οι κωδικοί δραστηριότητας του Φορέα</p> <p>Στοιχεία πιστοποίησης της σύνθεσης του φορέα κατά το χρόνο υποβολής της αίτησης υπαγωγής (Πρακτικά τελευταίας Γενικής Συνέλευσης Μετόχων / εταίρων / μελών του Φορέα)</p> <p>Εκτύπωση του Κεντρικού Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων (ΚΜΠΔ) ή το αρχείο Γνωστοποιήσεων της παρ. 2 του άρθρου 20 του Ν. 4557/18, κατά περίπτωση.</p> <p>Δήλωση του άρθρου 8 του Ν. 1599/86 στην οποία δηλώνονται τα στοιχεία των Πραγματικών Δικαιούχων (ΠΔ) του αποδέκτη των κονδυλίων ή του αναδόχου (κατ' ελάχιστον, όνομα, επώνυμο, Α.Φ.Μ. και ημερομηνία γέννησης), όπως αυτός (ΠΔ) ορίζεται στην παρ. 17 του άρθρου 3 του Ν. 4557/18, όπως ισχύει. Η παρούσα δήλωση συμπληρώνεται βάσει του υποδείγματος του Παραρτήματος Χ «Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων».</p> <p>Νομιμοποιητικά έγγραφα εκπροσώπησης (ΓΕΜΗ)</p>

9	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 4: Επενδύσεις που εμπίπτουν στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης	<p>Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του Παραρτήματος II και τον πίνακα ανάλυσης επενδυτικών δαπανών.</p> <p>Η αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίου, τεκμηριώνεται με σχετική τεχνική μελέτη από εξειδικευμένο μηχανικό.</p> <p><u>Ειδικά για την εγκατάσταση σταθμού επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων</u>, κατατίθεται η Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VII της παρούσας όπου ο δυνητικός δικαιούχος δηλώνει ότι η κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης προορίζεται για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου, και η εγκατάσταση συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, βρίσκονται σε χώρους στάθμευσης είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο</p>
10	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 5: Προσδιορισμός της βιωσιμότητας της επένδυσης	Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του Παραρτήματος II
11	Υπεύθυνες Δηλώσεις (Υποέργου) δυνητικού Δικαιούχου	Υπεύθυνες Δηλώσεις του Παραρτήματος VII.
12	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VIII συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των €10 εκατ. (μη συμπ. Φ.Π.Α.) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής
13	Φερεγγυότητα Φορέα	<ul style="list-style-type: none"> i. Φορολογική ενημερότητα του Φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της ii. Ασφαλιστική ενημερότητα του Φορέα, σε ισχύ κατά την υποβολή της iii. Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας, που έχει εκδοθεί έως και τρεις (3) μήνες πριν την υποβολή του
14	Επιλεξιμότητα δραστηριότητας	Πρόσφατη κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ).
15	Υπεύθυνη Δήλωση Λογιστή (περί μη προβληματικής επιχείρησης)	<p>Για την περίπτωση της εφαρμογής του σημείου 18, του άρθρου 2, του Κανονισμού 651/2014 (περί προβληματικής επιχείρησης) απαιτείται:</p> <p>Υπεύθυνη Δήλωση Ν. 1599/86 του Λογιστή (σύμφωνα με το υπόδειγμα Υπεύθυνη Δήλωση Λογιστή στο Παράρτημα XI) που να βεβαιώνει ότι η επιχείρηση, σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στο Παράρτημα V “Ορισμός</p>

		Προβληματικών Επιχειρήσεων”, καθώς και τα αναφερόμενα στο άρθρο 1 παρ. 4.γ του Καν. ΕΕ 651/2014, δεν είναι προβληματική.
16	Υπεύθυνη Δήλωση δυνητικών Δικαιούχων για πιθανή συνέργεια/συμπληρωματικότητα/επέκταση του προς ένταξη έργου με άλλα έργα.	Αφορά έργα τα οποία υποβλήθηκαν ή εντάχθηκαν σε άλλα παρόμοια ευρωπαϊκά προγράμματα και ποια. Τεκμηρίωση της διακριτότητας του φυσικού αντικειμένου της πρότασης από άλλα παρόμοια έργα που εντάχθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. (Παράρτημα VII, περ. δ')
17	Τεκμηρίωση ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου	<ul style="list-style-type: none"> • Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο: Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή πράξη παραχώρησης σε ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής του πρώτου αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης με διάρκεια, κατ' ελάχιστον 12 έτη, ίση με την περίοδο απόσβεσης των επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτή ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση απόδειξης νόμιμου δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του Ιαματικού Φυσικού Πόρου ισχύει ανεξαρτήτως κυριότητας γηπέδου. • Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο: Τίτλοι ιδιοκτησίας ή δικαιώματος επικαρπίας με πρόσφατα πιστοποιητικά ιδιοκτησίας, μεταγραφής, διεκδικήσεων, βαρών και κτηματολογικό απόσπασμα. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση απόδειξης νόμιμου δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του Ιαματικού Φυσικού Πόρου ισχύει ανεξαρτήτως κυριότητας γηπέδου.
18	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του Φορέα Υλοποίησης (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	Δυνητικοί Δικαιούχοι που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια αλλά καλούνται να υλοποιήσουν μελέτες και έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 της ΚΥΑ 22766/9-4-2020 (Β' 1386), υποχρεούνται προ της υποβολής αιτήματος, να έχουν αναθέσει την τεχνική τους υπηρεσία σε άλλον φορέα, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/ 2016 (Α' 147), όπως

		τροποποιημένος ισχύει. Στην Αίτηση Χρηματοδότησης αναφέρεται υποχρεωτικά ο Φορέας που θα αναλάβει την υλοποίηση του έργου/προμήθειας/μελέτης ή υπηρεσίας, άλλως το αίτημα δεν εξετάζεται. Επίσης, σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτούνται οι εκατέρωθεν σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων για την εκχώρηση καθκόντων Φορέα Υλοποίησης (ανά περίπτωση Αποφάσεις Δ.Σ. και Προγραμματική Σύμβαση).
19	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του Φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, εφόσον Δικαιούχος και Φορέας Υλοποίησης διαφέρει.
20	Τεύχη Δημοπράτησης (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων (υποβάλλονται οι εγκεκριμένες/θεωρημένες μελέτες των έργων), καθώς και Τεύχη Δημοπράτησης. Επισήμανση: Εφόσον δεν είναι εφικτό να υποβάλλει ο δικαιούχος τα ανωτέρω έγγραφα κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, δεσμεύεται με Υπεύθυνη Δήλωση ότι θα τα καταθέσει κατά το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης.
21	Τεκμηρίωση εκτέλεσης έργου με ίδια μέσα (εφόσον απαιτείται) (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σχέδιο Απόφασης Εκτέλεσης με ίδια μέσα, εφόσον απαιτείται ▪ Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα
22	Τεχνική έκθεση (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	Τεχνική Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου μετά την κατασκευή
23	Υπόδειγμα Διαχειριστικής Ικανότητας (για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος ΙΧ της παρούσας

	των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ, ΤΑΙΠΕΔ)	
24	Λίστα ελέγχου ΓΑΚ: Ύπαρξη Κρατικής Ενίσχυσης, Γενικοί Όροι και άρθρα 14, 18 και 38 ^α	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος XIV, το οποίο αφορά την τεκμηρίωση ύπαρξης κρατικών ενισχύσεων ή όχι και την ευθυγράμμιση με τα οριζόμενα των άρθρων 14, 18 και 38 ^α του ΓΑΚ.
25	Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος III. Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης
26	Μητρώα Παγίων (μόνο για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία)	Αποσπάσματα των τριών τελευταίων ετών του Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων της εγκατάστασης που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί, υπογεγραμμένα από το λογιστή, τα οποία θα περιλαμβάνουν τις ετήσιες αποσβέσεις των στοιχείων αυτών.
27	Μητρώο Παγίων (μόνο για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης)	Απόσπασμα του Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων της επιχείρησης υπογεγραμμένο από το λογιστή, το οποίο θα περιλαμβάνει την αναπόσβεστη αξία όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος πριν την αίτηση, των στοιχείων ενεργητικού που θα χρησιμοποιηθούν εκ νέου για την παραγωγική λειτουργία του επενδυτικού σχεδίου.

○ Δικαιολογητικά υποβολής αίτησης/συμμετοχής για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Υποβολή Αίτησης Χρηματοδότησης	Συμπλήρωση των πεδίων του Πληροφοριακού Συστήματος Υποβολής των Αιτήσεων ΚΑΙ Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Αίτησης Χρηματοδότησης του Παραρτήματος Ι.
2	Οικονομοτεχνική μελέτη	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή της Οικονομοτεχνικής μελέτης του Παραρτήματος ΙΙ.
3	Ανάλυση και τεκμηρίωση των επενδυτικών δαπανών	Πίνακας ανάλυσης επενδυτικών δαπανών (σύμφωνα με τον πίνακα της ενότητας 9.1.1) συνοδευόμενος από: 1 Προμετρήσεις - προϋπολογισμοί για τα κτιριακά και λοιπές κατασκευές. 2 Προσφορές για λοιπό εξοπλισμό / μηχανολογικό εξοπλισμό, μελέτες, άυλες δαπάνες κλπ.
4	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου, περί αποδοχής των όρων συμμετοχής στο Πρόγραμμα	Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου περί αποδοχής των όρων συμμετοχής στο Πρόγραμμα, με την οποία εγκρίνεται η υποβολή πρότασης για χρηματοδότηση από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ορίζεται Υπεύθυνος Έργου και εγκρίνεται η αποδοχή όλων των αναγκαίων όρων της παρούσας Πρόσκλησης.
5	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 1: (Αδειοδοτική ωριμότητα)	Οι επιλέξιμοι φορείς διαχείρισης εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού στην παρούσα πρόσκληση θα πρέπει να διαθέτουν: Υπουργική Απόφαση (ΥΑ ή ΚΥΑ) αναγνώρισης φυσικού πόρου ως ιαματικού. Ισχύει για όλες τις εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού στις οποίες γίνεται χρήση ιαματικών φυσικών πόρων και σε περίπτωση που αυτές λειτουργούν σε συνδυασμό με τουριστικά καταλύματα. <u>Η ΥΑ/ΚΥΑ αναζητείται αυτεπάγγελα από τον Φορέα Υλοποίησης (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII 1, περ. θ').</u> Οικοδομική άδεια συνοδευόμενη από την αντίστοιχη

		<p>ΑΕΠΟ: σε περίπτωση που ο δικαιούχος έχει συμπεριλάβει επιλέξιμες δαπάνες που απαιτούν έκδοση οικοδομικής άδειας, αυτή θα πρέπει να υποβληθεί με το αίτημα προκαταβολής ή το πρώτο αίτημα πληρωμής.</p> <p>Ειδικό Σήμα Λειτουργίας (ΕΣΛ)/ ή Γνωστοποίηση έναρξης Λειτουργίας:</p> <p>i. <u>Για τις υφιστάμενες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού</u> το Ειδικό Σήμα Λειτουργίας / Γνωστοποίηση έναρξης Λειτουργίας, αναζητούνται αυτεπάγγελτα από τον Φορέα Υλοποίησης (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII_1, περ. θ').</p> <p>ii. <u>Για τις νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού:</u> Οι νέες εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού θα πρέπει να έχουν λάβει την αδειοδότηση με το Ειδικό Σήμα Λειτουργίας ή να έχουν γνωστοποιήσει τη λειτουργία τους πριν την υποβολή του αιτήματος τελευταίας πληρωμής.</p> <p>iii. Εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού που λειτουργούν εντός τουριστικών καταλυμάτων ή σε συνδυασμό με αυτά προσκομίζουν τη γνωστοποίηση της λειτουργίας τους (ο δυνητικός Δικαιούχος συμπληρώνει το αντίστοιχο εδάφιο της Υπεύθυνης Δήλωσης του Παραρτήματος VII_1, περ. θ').</p>
6	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 2: Ιδιωτική Συμμετοχή δυνητικού Δικαιούχου	<p>Τεκμηρίωση ίδιας συμμετοχής</p> <p>Συμπλήρωση και υποβολή του Υποδείγματος 9 & 10 του Παραρτήματος ΙΧ.</p> <p>Στην περίπτωση που ο συνολικός προϋπολογισμός της αίτησης είναι μεγαλύτερος του ποσού χρηματοδότησης από το Πρόγραμμα ή ο δυνητικός Δικαιούχος πρόκειται να συμβάλλει με ίδιους πόρους στην υλοποίηση της προτεινόμενης πράξης (π.χ. μη επιλέξιμος εξοπλισμός) τη διαφορά θα πρέπει να την καλύψει ο δυνητικός Δικαιούχος, υποβάλλοντας σχετική Απόφαση του αρμόδιου συλλογικού οργάνου και αποδεικνύοντας την εξασφάλιση των επιπλέον χρηματικών πόρων (ίδιοι πόροι, χορηγίες, κλπ.).</p>

7	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 3: Νόμιμη σύσταση δυνητικού Δικαιούχου- Διαχειριστική Ικανότητα	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Στοιχεία που τεκμηριώνουν ότι ο φορέας που υποβάλλει την πρόταση έχει την αρμοδιότητα εκτέλεσης του έργου: <ol style="list-style-type: none"> 1) Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του Φορέα Υλοποίησης του έργου, όπως νομιμοποιητικά έγγραφα, κτλ., 2) Αποφάσεις συλλογικών οργάνων του δυνητικού Δικαιούχου ή άλλων αρμόδιων οργάνων, όπου αυτό προβλέπεται από τη σχετική νομοθεσία.
8	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 4: Επενδύσεις που εμπίπτουν στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης	<p>Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του Παραρτήματος II και τον πίνακα ανάλυσης επενδυτικών δαπανών.</p> <p>Η αναβάθμιση της ενεργειακής απόδοσης κτιρίου, τεκμηριώνεται με σχετική τεχνική μελέτη από εξειδικευμένο μηχανικό.</p> <p><u>Ειδικά για την εγκατάσταση σταθμού επαναφόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων</u>, κατατίθεται η Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VII της παρούσας όπου ο δυνητικός Δικαιούχος δηλώνει ότι η κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης προορίζεται για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου και η εγκατάσταση συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, βρίσκονται σε χώρους στάθμευσης είτε εντός του κτιρίου είτε σε παρακείμενο χώρο.</p>
9	Δικαιολογητικά Κριτηρίου 5: Προσδιορισμός της βιωσιμότητας της επένδυσης	Όπως προκύπτει από την Οικονομοτεχνική μελέτη του Παραρτήματος II
10	Τεκμηρίωση ιδιοκτησιακού καθεστώτος του ακινήτου	<p>Σε περίπτωση εγκατάστασης σε μη ιδιόκτητο χώρο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή πράξη παραχώρησης σε ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής του πρώτου αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης με διάρκεια, κατ' ελάχιστον 12 έτη, ίση με την περίοδο απόσβεσης των επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτή ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση απόδειξης νόμιμου δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του Ιαματικού Φυσικού Πόρου ισχύει ανεξαρτήτως κυριότητας

		<p>γηπέδου.</p> <p>Σε περίπτωση εγκατάστασης σε ιδιόκτητο χώρο:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τίτλοι ιδιοκτησίας ή δικαιώματος επικαρπίας με πρόσφατα πιστοποιητικά ιδιοκτησίας, μεταγραφής, διεκδικήσεων, βαρών και κτηματολογικό απόσπασμα. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση απόδειξης νόμιμου δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του Ιαματικού Φυσικού Πόρου ισχύει ανεξαρτήτως κυριότητας γηπέδου.
11	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του Φορέα Υλοποίησης	<p>Δυνητικοί Δικαιούχοι που δεν διαθέτουν την απαιτούμενη τεχνική επάρκεια ή έχουν τεχνική επάρκεια αλλά καλούνται να υλοποιήσουν μελέτες και έργα, για τις ανάγκες των οποίων δεν έχουν το απαιτούμενο τεχνικό προσωπικό, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 19 της ΚΥΑ 22766/9-4-2020 (Β' 1386), υποχρεούνται προ της υποβολής αιτήματος, να έχουν αναθέσει την τεχνική τους υπηρεσία σε άλλον φορέα, κατά τις διατάξεις της παραγράφου 2 του άρθρου 44 του ν. 4412/ 2016 (Α' 147), όπως τροποποιημένος ισχύει. Στην Αίτηση Χρηματοδότησης αναφέρεται υποχρεωτικά ο Φορέας που θα αναλάβει την υλοποίηση του έργου/προμήθειας/μελέτης ή υπηρεσίας, άλλως το αίτημα δεν εξετάζεται. Επίσης, σε αυτές τις περιπτώσεις απαιτούνται οι εκατέρωθεν σχετικές αποφάσεις των αρμόδιων συλλογικών οργάνων για την εκχώρηση καθυκόντων Φορέα Υλοποίησης (ανά περίπτωση Αποφάσεις Δ.Σ. και Προγραμματική Σύμβαση).</p>
12	Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του Φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου	<p>Κανονιστικό πλαίσιο ορισμού του φορέα λειτουργίας και συντήρησης του Έργου, εφόσον Δικαιούχος και Φορέας Υλοποίησης διαφέρει.</p>
13	Τεύχη Δημοπράτησης	<p>Τεχνική Περιγραφή, Σχέδια και Προϋπολογισμός Δημοπράτησης έργων (υποβάλλονται οι εγκεκριμένες/θεωρημένες μελέτες των έργων), καθώς και Τεύχη Δημοπράτησης.</p> <p>Επισήμανση: Εφόσον δεν είναι εφικτό να υποβάλλει ο δικαιούχος τα ανωτέρω έγγραφα κατά την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης, δεσμεύεται με Υπεύθυνη Δήλωση ότι θα τα καταθέσει κατά το πρώτο αίτημα καταβολής ενίσχυσης.</p>

14	Τεκμηρίωση εκτέλεσης έργου με ίδια μέσα (εφόσον απαιτείται)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Σχέδιο Απόφασης Εκτέλεσης με ίδια μέσα, εφόσον απαιτείται ▪ Χρηματοδοτικό Σχέδιο Υποέργου Εκτέλεσης με ίδια μέσα
15	Υπεύθυνες Δηλώσεις (Υποέργου) δυνητικού Δικαιούχου	Υπεύθυνες Δηλώσεις του Παραρτήματος VII
16	Υπεύθυνη Δήλωση περί μη πρόκλησης σημαντική βλάβης	Υπεύθυνη Δήλωση του Παραρτήματος VIII συνοδευόμενη από την αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης». Η σχετική μελέτη βιωσιμότητας, απαιτείται μόνο για επενδύσεις ποσού μεγαλύτερου των € 10 εκατ. (μη συμπ. Φ.Π.Α.) και προσκομίζεται στο πρώτο αίτημα πληρωμής
17	Υπεύθυνη Δήλωση δυνητικών Δικαιούχων για πιθανή συνέργεια/συμπληρωματικότητα/επέκταση του προς ένταξη έργου με άλλα έργα.	Αφορά έργα τα οποία εντάχθηκαν σε άλλα παρόμοια ευρωπαϊκά προγράμματα και ποια. Τεκμηρίωση της διακριτότητας του φυσικού αντικείμενου της πρότασης από άλλα παρόμοια έργα που εντάχθηκαν σε άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα, προκειμένου να διασφαλιστεί η αποφυγή διπλής χρηματοδότησης. (Παράρτημα VII, περ. δ')
18	Τεχνική έκθεση	Τεχνική Έκθεση τεκμηρίωσης της εύρυθμης λειτουργίας και συντήρησης του έργου μετά την κατασκευή
19	Υπόδειγμα Διαχειριστικής Ικανότητας	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος ΙΧ της παρούσας
20	Λίστα ελέγχου ΓΑΚ: Ύπαρξη Κρατικής Ενίσχυσης, Γενικοί Όροι και άρθρα 14, 18 και 38 ^α	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος XIV, το οποίο αφορά την τεκμηρίωση ύπαρξης κρατικών ενισχύσεων ή όχι και την ευθυγράμμιση με τα οριζόμενα των άρθρων 14, 18 και 38 ^α
21	Επιλεξιμότητα δραστηριότητας	Πρόσφατη κατάσταση ενεργών δραστηριοτήτων (ΚΑΔ).
22	Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης	Συμπλήρωση, υπογραφή και επισύναψη / ηλεκτρονική υποβολή του Παραρτήματος III. Έντυπο Καθορισμού Ποσού Επιχορήγησης
23	Μητρώα Παγίων (μόνο για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία)	Αποσπάσματα των τριών τελευταίων ετών του Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων της εγκατάστασης που πρόκειται να εκσυγχρονιστεί, υπογεγραμμένα από το λογιστή, τα οποία θα περιλαμβάνουν τις ετήσιες αποσβέσεις των στοιχείων αυτών.
24	Μητρώο Παγίων (μόνο για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜΜΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης)	Απόσπασμα του Μητρώου Παγίων Περιουσιακών Στοιχείων της επιχείρησης υπογεγραμμένο από το λογιστή, το οποίο θα περιλαμβάνει την αναπόσβεστη αξία όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος πριν την αίτηση, των στοιχείων ενεργητικού που θα χρησιμοποιηθούν εκ νέου για την παραγωγική λειτουργία του επενδυτικού σχεδίου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙV_2: ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΑΙΤΗΜΑΤΟΣ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

2.1. Δικαιολογητικά επιλεξιμότητας (μόνο κατά το πρώτο αίτημα πληρωμής)

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Νόμιμη κατοχή τόπου υλοποίησης	Εφόσον κατά την υποβολή της αίτησης ο φορέας υπέβαλε δήλωση ιδιοκτήτη (ιδιωτικού ή δημόσιου φορέα) για την πρόθεση μίσθωσης ακινήτου για το σκοπό της επένδυσης προσκομίζει: <ul style="list-style-type: none"> i. Σύμβαση μίσθωσης με αντίστοιχη εγγραφή δήλωσης στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή πράξη παραχώρησης σε ισχύ κατά την ημερομηνία υποβολής του πρώτου αιτήματος καταβολής της ενίσχυσης με διάρκεια, κατ' ελάχιστον 12 έτη, ίση με την περίοδο απόσβεσης των επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτή ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία. Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση απόδειξης νόμιμου δικαιώματος χρήσης και εκμετάλλευσης του Ιαματικού Φυσικού Πόρου ισχύει ανεξαρτήτως κυριότητας γηπέδου.
2	Ιδιωτική Συμμετοχή δυνητικού Δικαιούχου ΚΡΙΤΗΡΙΟ 2	<ul style="list-style-type: none"> i. Εφόσον η ίδια συμμετοχή θα υλοποιηθεί με αύξηση μετοχικού/εταιρικού κεφαλαίου προσκομίζονται: <ul style="list-style-type: none"> -Πιστοποιητικό για την καταχώρηση στο ΓΕΜΗ της καταβολής της αύξησης του μετοχικού/ εταιρικού κεφαλαίου ή στο οικείο Μητρώο. -Απόφαση της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς για την έγκριση της αύξησης μετοχικού κεφαλαίου (ΑΜΚ). ii. Εφόσον η ιδιωτική συμμετοχή περιλαμβάνει τραπεζικό δανεισμό και πριν την έκδοση της απόφασης έγκρισης της ενίσχυσης δεν είχε προσκομιστεί έγκριση δανείου, προσκομίζεται έγκριση δανείου, από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ, με ρητή πρόβλεψη ότι το δάνειο συνάπτεται αποκλειστικά για την πραγματοποίηση του επενδυτικού σχεδίου.

2.2. Δικαιολογητικά φυσικού αντικειμένου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Δικαιολογητικά ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ4 (Επενδύσεις που εμπίπτουν στο πλαίσιο της Πράσινης Ανάπτυξης)	<ul style="list-style-type: none"> ii. Επενδύσεις σε κτηριακές εγκαταστάσεις με καλύτερο συντελεστή ενεργειακής απόδοσης: α) Κατά περίπτωση ακινήτου τα δικαιολογητικά που αφορούν σε ακίνητα και ορίζονται πιο κάτω και β) βεβαίωση μηχανικού αρμόδιας ειδικότητας και τα τεχνικά φυλλάδια. iii. Επενδύσεις σε μηχανολογικό εξοπλισμό με μειωμένη κατανάλωση ενέργειας: α) Δικαιολογητικά που αφορούν στον μηχανολογικό εξοπλισμό, β) βεβαίωση μηχανικού αρμόδιας ειδικότητας ή/και προμηθευτών και γ) τεχνικά φυλλάδια του εξοπλισμού.

2	Επενδύσεις σε κτηριακές εγκαταστάσεις	<p>i. Ανέγερση – εκσυγχρονισμός ακινήτων συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων του κριτηρίου 4: Οικοδομική άδεια σύμφωνα με την ισχύουσα πολεοδομική, τουριστική και περιβαλλοντική νομοθεσία, η οποία συνοδεύεται από τη σχετική ΑΕΠΟ. Για τα ενδιάμεσα αιτήματα καταβολής και εφόσον δεν έχει εκδοθεί η ΑΕΠΟ γίνεται αποδεκτό και αποδεικτικό υποβολής στο Ηλεκτρονικό Περιβαλλοντικό Μητρώο (ΗΠΜ) της περιβαλλοντικής μελέτης στην οποία αναγράφεται και η Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) του έργου συνοδευόμενη από δήλωση του αρμοδίου μηχανικού περί πληρότητας του υποβαλλόμενου φακέλου της μελέτης. Προς τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προκύπτει ότι η αίτηση για ανανέωση της ΑΕΠΟ με το σύνολο των απαραίτητων δικαιολογητικών/μελετών έχει υποβληθεί στο ΗΠΜ σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο κατά το χρόνο που προβλεπόταν πριν τη δημοσίευση της παρούσας 2ης τροποποίησης της πρόσκλησης.</p> <p>ii. Αναλυτική επιμέτρηση και – προϋπολογισμός σφραγισμένα και υπογεγραμμένα από τον επιβλέποντα μηχανικό και εγκεκριμένα αρχιτεκτονικά σχέδια</p>
3	Επενδύσεις σε μηχανολογικό και λοιπό εξοπλισμό	<p>i. Σχέδιο διάταξης (layout) του εξοπλισμού το οποίο προσκομίζεται κατά την πρώτη αίτηση καταβολής της ενίσχυσης.</p> <p>ii. Τεχνικά φυλλάδια (προσπέκτους) για μεμονωμένο εξοπλισμό αξίας μεγαλύτερης των 100.000 ευρώ.</p> <p>iii. Πιστοποιητικό CE και αριθμοί σειράς (Serial Number).</p> <p>iv. Κατά περίπτωση: τεκμηρίωση του λόγου αντικατάστασης επίπλων και πως αυτή σχετίζεται άμεσα με την επέκταση της δυναμικότητας της υπάρχουσας εγκατάστασης – συμφωνία με την προϋπόθεση επιλεξιμότητας της δαπάνης του πίνακα της παρ. 9.1.1 της παρούσας.</p> <p>v. Κατά περίπτωση κατηγορίας ενίσχυσης και αίτησης χρηματοδότησης πιστοποιητικά περιβαλλοντικής διαχείρισης ή εξοικονόμησης ενέργειας και νερού.</p>
4	Εξασφάλιση της διανομής του ιαματικού φυσικού πόρου	<p>Συμφωνητικό, σε ισχύ, που έχει συναφθεί μεταξύ του Φορέα Διαχείρισης του ιαματικού φυσικού πόρου και του τρίτου Φορέα που έχει αναλάβει τη διανομή του ιαματικού φυσικού πόρου, προς όφελος του Δικαιούχου (σε συμφωνία με την υπ' αριθ. 12961/2019 Υπουργική Απόφαση, ΦΕΚ 2898/Β/5-7-2019). Το Συμφωνητικό απαιτείται να περιβληθεί τον συμβολαιογραφικό τύπο και να έχει χρονική διάρκεια τουλάχιστον έως και 2 έτη μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.</p>
5	Παγιοποίηση τεχνικών μελετών	Επικαιροποιημένο απόσπασμα Μητρώου Παγίων

6	Όλες οι δαπάνες	Φωτογραφική τεκμηρίωση
---	-----------------	------------------------

2.3. Δικαιολογητικά τελευταίου αιτήματος πληρωμής

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Άδεια ή έγκριση λειτουργίας	Τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από την νομοθεσία δικαιολογητικά και επιπλέον επικαιροποιημένο απόσπασμα Μητρώου Παγίων.
2	Ειδικό Σήμα Λειτουργίας/ Γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας	Τα κατά περίπτωση προβλεπόμενα από την νομοθεσία δικαιολογητικά και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του Παραρτήματος IV_1 της παρούσας
3	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ)	Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί κατά το πρώτο αίτημα καταβολής)

2.4. Δικαιολογητικά οικονομικού αντικειμένου

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αποδεικτικά πληρωμής	Δικαιολογητικά του Παραρτήματος XII της παρούσας
2	Καταβολή της ενίσχυσης	<p>Πριν την καταβολή της ενίσχυσης ο Δικαιούχος ενημερώνεται από τον Φορέα Υλοποίησης, ώστε να προσκομίσει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φορολογική ενημερότητα για είσπραξη χρημάτων και • Ασφαλιστική ενημερότητα (αφορά τις ΝΠΙΔ και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις)
3	Κατάθεση επιχορήγησης	Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της επιχορήγησης
4	Φερεγγυότητα φορέα	Ενιαίο πιστοποιητικό δικαστικής φερεγγυότητας

Ειδικότερα, τα δικαιολογητικά οικονομικού αντικειμένου για τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού είναι:

- Σύμβαση έργου ή προμήθειας / υπηρεσιών
- Πιστοποιημένο λογαριασμό, υπογεγραμμένο από τον επιβλέποντα μηχανικό του έργου, τον ανάδοχο και τον προϊστάμενο της αρμόδιας Διεύθυνσης ή Πρωτόκολλα / βεβαιώσεις παραλαβής συνοδευόμενα από σχετικά παραστατικά (επί πιστώσει ή εξοφλημένα, σύμφωνα με την σχετική σύμβαση με τον ανάδοχο)
- Βεβαίωση από τον προϊστάμενο της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δικαιούχου για τη συμμόρφωση των έργων με τις προδιαγραφές της Πρόσκλησης όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

2.5. Δικαιολογητικά Ενότητας 11

α/α	Τίτλος δικαιολογητικού	Περιγραφή
1	Αίτηση προκαταβολής	<ul style="list-style-type: none"> i. Πρωτότυπη εγγυητική επιστολή για την είσπραξη της προκαταβολής ii. Στοιχεία τραπεζικού λογαριασμού πίστωσης της προκαταβολής
2	Αίτημα χρήσης καταπιστευματικού λογαριασμού	Όπως περιγράφεται στο θεσμικό πλαίσιο
3	Εκχώρηση του ποσού της επιχορήγησης	Σύμβαση με χρηματοπιστωτικό ίδρυμα μέλος του συστήματος ΔΙΑΣ

Σε κάθε στάδιο ελέγχου / αξιολόγησης ο αντίστοιχος ελεγκτής / αξιολογητής δύναται να ζητήσει πρόσθετα δικαιολογητικά και στοιχεία με σκοπό να διευκολυνθεί η διαδικασία ελέγχου / αξιολόγησης.

Παράρτημα V. Ορισμοί

Προβληματική Επιχείρηση & ΜΜΕ

Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 – Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός

«**Προβληματική επιχείρηση**»: Η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου.

Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο

- Εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για ταχρή της εταιρείας πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών.

Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο Παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ

- Εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της

- Εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης

- Εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:

- ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και

- ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για

αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων)

Ορισμός ΜΜΕ

Άρθρο 1 Επιχείρηση

Επιχείρηση θεωρείται κάθε οντότητα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2

Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζονται τις κατηγορίες επιχειρήσεων

1. Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
2. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
3. Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3

Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης). Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (επιχειρηματικοί άγγελοι), εφόσον το σύνολο της επένδυσης των εν λόγω επιχειρηματικών αγγέλων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1 250 000 ευρώ

β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού

γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης

αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ.

ευρώ και με λιγότερους από 5 000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

α) μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης

β) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης

γ) μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει

συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας

δ) μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης. Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές. Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

4. Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

5. Μια επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθοριστεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4

Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.
3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5

Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες

δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολουμένων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6

Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολουμένων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολουμένων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή —εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης. Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών. Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.
3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης. Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.
4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

Παράρτημα VI. Έντυπο Δήλωσης Μεγέθους Επιχείρησης

(Αφορά τα νομικά πρόσωπα Ιδιωτικού δικαίου και Ιδιωτικές Επιχειρήσεις)

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΔΗΛΩΣΗΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ

Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

Αριθ. μητρώου ή ΦΠΑ ⁽²⁶⁾: .....

Όνοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών ⁽²⁷⁾: .....

Τύπος της επιχείρησης

Σημειώστε με ένα σταυρό την περίπτωση ή τις περιπτώσεις στις οποίες υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση:

- Ανεξάρτητη Επιχείρηση

Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία που αναγράφονται παρακάτω προκύπτουν από τους λογαριασμούς της επιχείρησης και μόνον. Να συμπληρωθεί μόνο η δήλωση χωρίς παραρτήματα.

- Συνεργαζόμενη Επιχείρηση

Να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί το παράρτημα (και το τυχόν συμπληρωματικά δελτία). Στη συνέχεια να συμπληρωθεί η δήλωση και Συνδεδεμένη επιχείρηση το αποτέλεσμα των υπολογισμών να μεταφερθεί στον πίνακα που παρατίθεται παρακάτω.

Στοιχεία για τον προσδιορισμό της κατηγορίας επιχείρησης

Τα στοιχεία υπολογίζονται σύμφωνα με το άρθρο 6 του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ τελικό σχετικά με τον ορισμό των ΜΜΕ.

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾:

Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
---------------------------	----------------------	-------------------------

Προσοχή: Σε σχέση με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση, υπάρχει μεταβολή των στοιχείων η οποία ενδέχεται να επιφέρει αλλαγή της κατηγορίας της αιτούσας επιχείρησης (πολύ μικρή, μικρή, μεσαία ή μεγάλη επιχείρηση);

Όχι

Ναι

[σ' αυτή την περίπτωση, να συμπληρωθεί και να επισυναφθεί δήλωση σχετικά με την προηγούμενη διαχειριστική χρήση ⁽²⁸⁾]

²⁶ Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

²⁷ Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

*Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

**σε χιλιάδες ευρώ

²⁸ Ορισμός, άρθρο 4 παράγραφος 2, του παραρτήματος της σύστασης της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ.

Υπογραφή

Όνομα και ιδιότητα του προσυπογράφοντος, που είναι εξουσιοδοτημένος να εκπροσωπεί την επιχείρηση:

.....

Δηλώνω υπεύθυνα ότι τα στοιχεία της παρούσης δήλωσης καθώς και των ενδεχόμενων παρατημάτων της είναι ακριβή.

..... (τόπος), ... (ημερομηνία)

Υπογραφή:

(ΥΠΟ)ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΗΛΩΣΗΣ

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΗ Ή ΣΥΝΔΕΔΕΜΕΝΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επισυναπτόμενα παραρτήματα

- Παράρτημα Α εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνεργαζόμενη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία
- Παράρτημα Β εάν η επιχείρηση έχει τουλάχιστον μία συνδεδεμένη επιχείρηση (και ενδεχόμενα συμπληρωματικά δελτία)

Υπολογισμός των στοιχείων για συνεργαζόμενη ή συνδεδεμένη επιχείρηση ⁽²⁹⁾ (βλέπε επεξηγηματικό σημείωμα)

Περίοδος αναφοράς ⁽²⁾ :			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1. Στοιχεία (*) της αιτούσας επιχείρησης ή των ενοποιημένων λογαριασμών (μεταφορά από τον πίνακα Β(1) του παραρτήματος Β (**))			
2. Κατ' αναλογία συγκεντρωτικά στοιχεία (*) όλων των (ενδεχομένων) συνεργαζόμενων επιχειρήσεων (μεταφορά από τον πίνακα Α του παραρτήματος Α)			
3. Άθροισμα στοιχείων (*) όλων των (ενδεχομένων) συνδεδεμένων επιχειρήσεων που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης στη γραμμή [μεταφορά από τον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β]			
Σύνολο			

* Όλα τα στοιχεία πρέπει να αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και να υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από αξιόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

** σε χιλιάδες ευρώ

*** Τα στοιχεία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των εργαζομένων, υπολογίζονται με βάση τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της επιχείρησης, ή –εφόσον υπάρχουν– τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται η επιχείρηση βάσει ενοποίησης

²⁹ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφοι 2 και 3.

Τα αποτελέσματα της γραμμής «Σύνολο» πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα της δήλωσης σχετικά με τα «Στοιχεία για τον καθορισμό της κατηγορίας της επιχείρησης».

(ΥΠΟ)ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση

Για κάθε επιχείρηση για την οποία συμπληρώνεται «δελτίο εταιρικής σχέσης» [ένα δελτίο για κάθε επιχείρηση συνεργαζόμενη με την αιτούσα επιχείρηση και για τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις των ενδεχόμενων συνδεδεμένων επιχειρήσεων, των οποίων τα στοιχεία δεν περιλαμβάνονται ακόμη στους ενοποιημένους λογαριασμούς ⁽³⁰⁾], τα στοιχεία του σχετικού «πίνακα εταιρικής σχέσης» πρέπει να μεταφέρονται στον ακόλουθο συγκεφαλαιωτικό πίνακα:

Πίνακας Α

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (επωνυμία/ακριβή στοιχεία)	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
Σύνολο			

**σε χιλιάδες ευρώ

(εφόσον χρειάζεται, να προστεθούν σελίδες ή να μεγαλώσει ο πίνακας)

Σημείωση: Τα στοιχεία αυτά είναι το αποτέλεσμα υπολογισμού κατ' αναλογία που πραγματοποιείται στο «δελτίο εταιρικής σχέσης» που συμπληρώνεται για κάθε άμεσα ή έμμεσα συνεργαζόμενη επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 2 (σχετικά με τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΕΤΑΙΡΙΚΗΣ ΣΧΕΣΗΣ

1. Ακριβή στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας: .....

³⁰ Ακόμη και εάν τα στοιχεία σχετικά με μία επιχείρηση περιλαμβάνονται στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε ποσοστό χαμηλότερο από εκείνο που ορίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 2, πρέπει παρόλα αυτά να εφαρμόζεται το ποσοστό που ορίζεται στο εν λόγω άρθρο (ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 2)

Αριθμός μητρώου ή ΦΠΑ ⁽³¹⁾: .....
 Ονοματεπώνυμο και τίτλος του ή των κύριων διευθυντικών στελεχών ⁽³²⁾: .....

2. Ακαθάριστα στοιχεία της εν λόγω συνεργαζόμενης επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς:			
	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Ακαθάριστα στοιχεία			

**σε χιλιάδες ευρώ

Σημείωση: Αυτά τα ακαθάριστα στοιχεία προκύπτουν από τους λογαριασμούς και άλλα στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, στα οποία προστίθεται το 100% των στοιχείων των συνδεδεμένων με αυτήν επιχειρήσεων, εκτός εάν τα δεδομένα των συνδεδεμένων επιχειρήσεων περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης στα λογιστικά στοιχεία της συνεργαζόμενης επιχείρησης ⁽³³⁾. Εάν χρειάζεται, πρέπει να προστίθενται τα δελτία σύνδεσης για τις επιχειρήσεις που δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης.

1. Υπολογισμός κατ' αναλογία

α) Ακριβής αναφορά του ποσοστού συμμετοχής ⁽³⁴⁾ που κατέχει η επιχείρηση που συμπληρώνει τη δήλωση (ή από τη συνδεδεμένη επιχείρηση μέσω της οποίας δημιουργείται η σχέση με τη συνεργαζόμενη επιχείρηση), στη συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου:

.....
 .....

Αναφορά και του ποσοστού συμμετοχής ⁽³⁵⁾ που κατέχει η συνεργαζόμενη επιχείρηση που αποτελεί το αντικείμενο του παρόντος δελτίου στην επιχείρηση που καταρτίζει η δήλωση (ή στη συνδεδεμένη επιχείρηση):

.....
 .....

³¹ Να προσδιοριστεί από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις ανάγκες τους.

³² Πρόεδρος («Chief executive»), Γενικός Διευθυντής ή αντίστοιχη θέση.

³⁴ Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 3 εδάφιο 1.

³⁴ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

³⁵ Όσον αφορά τη συμμετοχή στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο ποσοστό. Στο ποσοστό αυτό πρέπει να προστεθεί το ποσοστό συμμετοχής στην ίδια επιχείρηση που ανήκει σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2 εδάφιο 1).

β) Πρέπει να επιλεγεί το υψηλότερο ποσοστό από τα δύο προηγούμενα ποσοστά και να συμπεριληφθείστα ακαθάριστα στοιχεία που αναφέρονται στο προηγούμενο πλαίσιο. Τα αποτελέσματα του κατ' αναλογία υπολογισμού θα μεταφέρονται στον παρακάτω πίνακα:

«Πίνακας εταιρικής σχέσης»

Ποσοστό: ...	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (**)	Σύνολο ισολογισμού (**)
Αποτελέσματα κατ' αναλογία			

**σε χιλιάδες ευρώ

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Α του (υπο)παραρτήματος Α.

(ΥΠΟ)ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β

Συνδεδεμένες επιχειρήσεις**A. Προσδιορισμός της περίπτωσης στην οποία υπάγεται η αιτούσα επιχείρηση**

Περίπτωση 1: Η αιτούσα επιχείρηση καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους ενοποιημένους λογαριασμούς άλλης συνδεδεμένης επιχείρησης [πίνακας Β(1)].

Περίπτωση 2: Η αιτούσα επιχείρηση ή μία ή περισσότερες επιχειρήσεις δεν καταρτίζουν ενοποιημένους λογαριασμούς ή δεν περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης [πίνακας Β(2)].

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (Ορισμός, άρθρο 6 παράγραφος 2 εδάφιο 2).

B. Μέθοδοι υπολογισμού ανάλογα με την περίπτωση

Περίπτωση 1: Ως βάση υπολογισμού χρησιμοποιούνται οι ενοποιημένοι λογαριασμοί. Να συμπληρωθεί ο παρακάτω πίνακας Β(1)

Πίνακας Β (1)

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ) (*)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

(*) Όταν στους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν φαίνεται ο αριθμός εργαζομένων, ο αριθμός τους υπολογίζεται με την άθροιση του αριθμού εργαζομένων όλων των επιχειρήσεων με τις οποίες συνδέεται η αιτούσα επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 1 του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

Προσδιορισμός των επιχειρήσεων που περιλαμβάνονται βάσει ενοποίησης

Συνεργαζόμενη επιχείρηση (ακριβή στοιχεία)	Διεύθυνση της εταιρικής έδρας	ΑΦΜ	Νόμιμος Εκπρόσωπος
A.			
B.			
Γ.			
Δ.			
Ε.			

Σημαντική σημείωση: Οι συνεργαζόμενες επιχειρήσεις μιας παρόμοιας συνδεδεμένης επιχείρησης, που δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης, πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

Περίπτωση 2: Για κάθε συνδεδεμένη επιχείρηση (συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων μέσω άλλων συνδεδεμένων επιχειρήσεων), πρέπει να συμπληρώνεται ένα «δελτίο σύνδεσης» και να γίνεται απλή άθροιση των λογαριασμών όλων των συνδεδεμένων επιχειρήσεων συμπληρώνοντας τον πίνακα Β(2) παρακάτω.

Πίνακας Β (2)

Επιχείρηση αριθ.:	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (χιλιάδες ευρώ)
1. (*)			
2. (*)			
3. (*)			
4. (*)			
5. (*)			
Σύνολο			

(*) να προστίθεται ένα «δελτίο σύνδεσης» ανά επιχείρηση.

Τα στοιχεία της γραμμής «Σύνολο» του παραπάνω πίνακα πρέπει να μεταφέρονται στη γραμμή 3 (σχετικά με τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις) του πίνακα του παραρτήματος της δήλωσης.

ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΔΕΣΗΣ

(μόνο για τη συνδεδεμένη επιχείρηση που δεν περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στον πίνακα Β)

1. Ακριβή στοιχεία της επιχείρησης

Επωνυμία ή εταιρική επωνυμία: .....

Διεύθυνση της εταιρικής έδρας : .....

ΑΦΜ: .....

Ονοματεπώνυμο Νομίμου Εκπροσώπου: .....

2. Στοιχεία της εν λόγω επιχείρησης

Περίοδος αναφοράς: .....

	Αριθμός εργαζομένων (ΕΜΕ)	Κύκλος εργασιών (σε χιλιάδες ευρώ)	Σύνολο ισολογισμού (σε χιλιάδες ευρώ)
Σύνολο			

Τα στοιχεία αυτά πρέπει να μεταφέρονται στον πίνακα Β(2) του παραρτήματος Β.

Σημαντική σημείωση: Τα στοιχεία των επιχειρήσεων που είναι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς τους και άλλα στοιχεία, ή, εφόσον υπάρχουν, από τους ενοποιημένους λογαριασμούς. Στα στοιχεία αυτά συγκεντρώνονται κατ' αναλογία τα στοιχεία των ενδεχόμενων συνεργαζόμενων επιχειρήσεων με τις εν λόγω συνδεδεμένες επιχειρήσεις, που βρίσκονται ακριβώς ανάντη ή κατόντη της αιτούσας επιχείρησης, εφόσον δεν περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης (1).

Παρόμοιες συνεργαζόμενες επιχειρήσεις πρέπει να αντιμετωπίζονται ως άμεσοι εταίροι της αιτούσας επιχείρησης. Τα στοιχεία τους και ένα «δελτίο εταιρικής σχέσης» πρέπει συνεπώς να προστίθενται στο παράρτημα Α.

ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΤΥΠΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΠΟΥ ΣΥΝΕΚΤΙΜΩΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΠΟΣΩΝ

Ι. ΤΥΠΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Ο ορισμός των ΜΜΕ³⁶ κάνει διάκριση μεταξύ τριών τύπων επιχειρήσεων ανάλογα με τον τύπο των σχέσεων που διατηρούν με άλλες επιχειρήσεις σε επίπεδο συμμετοχής στο κεφάλαιο, στα δικαιώματα ψήφου ή δικαιώματος άσκησης κυριαρχικής επιρροής³⁷.

Τύπος 1: ανεξάρτητη επιχείρηση

Αποτελεί τη συνηθέστερη περίπτωση. Πρόκειται απλά για όλες τις επιχειρήσεις που δεν υπάγονται στους άλλους δύο τύπους επιχειρήσεων, δηλαδή στις συνεργαζόμενες ή στις συνδεδεμένες.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι ανεξάρτητη εάν:

- δεν έχει συμμετοχή 25 % ή περισσότερο σε άλλη επιχείρηση,
- το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της δεν ανήκει σε μία άλλη επιχείρηση ή σε δημόσιο οργανισμό ή από κοινού σε πολλές συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή σε δημόσιους οργανισμούς, πλην ορισμένων εξαιρέσεων³⁸,
- δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ούτε περιλαμβάνεται στους λογαριασμούς επιχείρησης που καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς και συνεπώς δεν είναι συνδεδεμένη επιχείρηση³⁹.

Τύπος 2: συνεργαζόμενη επιχείρηση

Ο τύπος αυτός αντιπροσωπεύει την περίπτωση επιχειρήσεων που διατηρούν σημαντικές χρηματοοικονομικές εταιρικές σχέσεις, χωρίς όμως η μία να ασκεί σημαντικό άμεσο ή έμμεσο έλεγχο στην άλλη. Είναι συνεργαζόμενες οι επιχειρήσεις που δεν είναι ανεξάρτητες αλλά ούτε και συνδεδεμένες μεταξύ τους.

³⁶ Στη συνέχεια του κειμένου, ο όρος «ορισμός» αναφέρεται στο παράρτημα της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής που αφορά τον ορισμό των ΜΜΕ.

³⁷ Ορισμός, άρθρο 3.

³⁸ Μία επιχείρηση μπορεί ωστόσο να εξακολουθήσει να είναι ανεξάρτητη εάν το κατώτατο όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, στην περίπτωση των παρακάτω κατηγοριών επενδυτών (εφόσον αυτοί δεν είναι συνδεδεμένοι με την αιτούσα επιχείρηση):

α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που δραστηριοποιούνται συστηματικά σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου («άγγελοι επιχειρήσεων») και που επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις, εφόσον οι συνολικές επενδύσεις των εν λόγω επιχειρήσεων στην ίδια επιχείρηση δεν υπερβαίνουν το ποσό των 1 250 000 ευρώ,

β) πανεπιστήμια ή ιδιωτικά ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,

γ) θεσμικοί επενδυτές συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης (Ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 2, εδάφιο 2).

δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και λιγότερο από 5000 κατοίκους.

³⁹ — Εάν η εταιρική έδρα της επιχείρησης βρίσκεται σε κράτος μέλος που προβλέπει απαλλαγή από την υποχρέωση κατάρτισης παρομοίων λογαριασμών κατά την έννοια της έβδομης οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, η επιχείρηση οφείλει ωστόσο να διευκρινίζει ότι δεν πληροί κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

—Υπάρχουν ορισμένες πολύ σπάνιες περιπτώσεις όπου μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ως συνδεδεμένη με μία άλλη μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού (ορισμός, άρθρο 3 παράγραφος 3).

—Από την άλλη πλευρά, υπάρχει η σχετικά σπάνια περίπτωση μία επιχείρηση να καταρτίζει με δική της πρωτοβουλία ενοποιημένους λογαριασμούς χωρίς να της επιβάλλεται παρόμοια υποχρέωση από την προαναφερόμενη έβδομη οδηγία. Στην περίπτωση αυτή, η επιχείρηση δεν είναι υποχρεωτικά συνδεδεμένη και μπορεί να θεωρηθεί ότι είναι μόνο συνεργαζόμενη.

Για να προσδιοριστεί εάν μία επιχείρηση είναι συνδεδεμένη ή όχι, πρέπει να εξακριβώνεται σε κάθε μία από τις παραπάνω περιπτώσεις εάν η επιχείρηση πληροί ή όχι κάποιον από τους ορούς που καθορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού, ενδεχομένως μέσω ενός φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού.

Η αιτούσα επιχείρηση είναι συνεργαζόμενη με μία άλλη εάν:

- κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % σε αυτήν, ή η άλλη επιχείρηση κατέχει ποσοστό συμμετοχής ή δικαιωμάτων ψήφου μεγαλύτερο ή ίσο του 25 % στην αιτούσα επιχείρηση και
- οι επιχειρήσεις δεν είναι συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια που περιγράφεται παρακάτω, πράγμα που σημαίνει, μεταξύ άλλων, ότι τα δικαιώματα ψήφου της μιας στην άλλη δεν υπερβαίνουν το 50 % και
- η αιτούσα επιχείρηση δεν καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους να περιλαμβάνεται η άλλη επιχείρηση βάσει ενοποίησης ούτε περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς αυτής της άλλης επιχείρησης ή μίας επιχείρησης που είναι συνδεδεμένη με την τελευταία αυτή³⁹.

Τύπος 3: συνδεδεμένη επιχείρηση

Αυτός ο τύπος αντιστοιχεί στην οικονομική κατάσταση επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε έναν όμιλο, μέσω του άμεσου ή έμμεσου ελέγχου της πλειοψηφίας των δικαιωμάτων ψήφου (ακόμη και μέσω συμφωνιών ή σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω φυσικών προσώπων που είναι μέτοχοι), ή μέσω της ικανότητας άσκησης κυριαρχικής επιρροής σε μία επιχείρηση. Πρόκειται λοιπόν για πιο σπάνιες περιπτώσεις που διακρίνονται κατά κανόνα σαφέστατα από τους δύο προαναφερόμενους τύπους.

Προκειμένου να μην συναντήσουν οι επιχειρήσεις δυσκολίες ερμηνείας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή όρισε αυτόν τον τύπο επιχειρήσεων συμπεριλαμβάνοντας, εφόσον αυτές ανταποκρίνονται στο αντικείμενο του ορισμού, τους όρους που προβλέπονται στο πρώτο άρθρο της οδηγίας 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1983, σχετικά με τους ενοποιημένους λογαριασμούς⁴⁰, η οποία εφαρμόζεται εδώ και αρκετά χρόνια.

Συνεπώς, μία επιχείρηση γνωρίζει κατά κανόνα αμέσως εάν είναι συνδεδεμένη, εφόσον υποχρεούται κατά την έννοια της εν λόγω οδηγίας να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς ή περιλαμβάνεται βάσει ενοποίησης στους λογαριασμούς μιας επιχείρησης που υποχρεούται να καταρτίζει παρόμοιους ενοποιημένους λογαριασμούς.

Οι δύο μοναδικές και σπάνιες περιπτώσεις κατά τις οποίες μία επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί συνδεδεμένη ενώ δεν υποχρεούται να καταρτίζει ενοποιημένους λογαριασμούς περιγράφονται στις δύο πρώτες παραγράφους της υποσημείωσης 5 στο τέλος το παρόντος επεξηγηματικού σημειώματος. Στην περίπτωση αυτή η επιχείρηση πρέπει να διευκρινίζει εάν πληροί κάποιον από τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 3 παράγραφος 3 του ορισμού.

II. Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΕΤΗΣΙΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ⁴¹

Ο αριθμός των εργαζομένων μιας επιχείρησης αντιστοιχεί στον αριθμό των ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ).

Ποιοι λαμβάνονται υπόψη στον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων;

- Οι μισθωτοί της εξεταζόμενης επιχείρησης,
- τα πρόσωπα που εργάζονται για αυτή την επιχείρηση, που έχουν σχέση εξάρτησης με αυτή και εξομοιούνται προς μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- οι μέτοχοι που απασχολούνται συστηματικά στην επιχείρηση και έχουν οικονομικά οφέλη από αυτή.

Οι ασκούμενοι ή οι φοιτητές που βρίσκονται σε επαγγελματική εκπαίδευση στο πλαίσιο σύμβασης άσκησης ή επαγγελματικής εκπαίδευσης δεν υπολογίζονται στον αριθμό των εργαζομένων.

⁴⁰Εβδομη οδηγία 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου βασισμένη στο άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχείο ζ) της συνθήκης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς (ΕΕ L 193 της 18.7.1983, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2001/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 283 της 27.10.2001, σ. 28).

⁴¹Ορισμός, άρθρο 5.

Πώς υπολογίζεται ο αριθμός των εργαζομένων;

Μία ΕΜΕ αντιστοιχεί σε ένα πρόσωπο που έχει εργαστεί στην επιχείρηση ή για λογαριασμό της επιχείρησης με πλήρη απασχόληση καθ' όλη τη διάρκεια του εξεταζόμενου έτους. Ο αριθμός εκφράζεται σε ΕΜΕ.

Η εργασία προσώπων που δεν έχουν εργαστεί καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, ή που έχουν εργαστεί με καθεστώς μερικής απασχόλησης, ανεξαρτήτως διάρκειας, ή η εποχιακή εργασία, υπολογίζονται σε κλάσματα ΕΜΕ.

Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή γονικών αδειών δεν υπολογίζεται.

Παράρτημα VII. Υπεύθυνη Δήλωση Δικαιούχου

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ ¹	Υπουργείο Τουρισμού								
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:					
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης ² :									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχ. (Email):					

Περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα:

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις, που προβλέπονται από τις διατάξεις της πρόσκλησης για το Υποέργο...: ..... του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρίας «.....» δηλώνω ότι:

α) Τα αναγραφόμενα στην ηλεκτρονική αίτηση υποβολής καθώς και όλα τα υποβαλλόμενα δικαιολογητικά και αρχεία που περιλαμβάνονται στον ηλεκτρονικό φάκελο της πρότασης είναι, ακριβή και αληθή. Σε περίπτωση αντιφατικών υποβαλλόμενων στοιχείων θα λαμβάνονται υπόψη αυτά που έχουν δηλωθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα.

β) Έχω λάβει γνώση του περιεχομένου της προκήρυξης και των παραρτημάτων αυτής καθώς και των υποχρεώσεων που απορρέουν σε περίπτωση υπαγωγής του Επενδυτικού Σχεδίου στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος.

γ) Ο φορέας της επένδυσης διαθέτει κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης φορολογική και ασφαλιστική ενημερότητα και δύναται να εκδώσει πιστοποιητικό περί μη πτώχευσης και μη υποβολής αίτησης για πτώχευση καθώς και πιστοποιητικό περί μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση και μη υποβολής αίτησης για θέση σε αναγκαστική διαχείριση.

δ) Ο φορέας της επένδυσης δεν έχει ενταχθεί και δεν προτίθεται να υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης σε άλλο καθεστώς ενισχύσεων για το ίδιο Επενδυτικό Σχέδιο ή τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες με αυτές που προτείνονται προς ενίσχυση στο παρόν. Σε αντίθετη περίπτωση συμπληρώνεται ο Πίνακας 1, σύμφωνα με το υπόδειγμα που ακολουθεί.

Πίνακας 1: Πίνακας αιτούμενων επιχορηγήσεων που βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης βάσει καθεστώτος de minimis για οποιαδήποτε δαπάνη ή οποιοδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες

ΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ που βρίσκονται σε στάδιο αξιολόγησης ή ένταξης βάσει καθεστώτος de minimis για οποιαδήποτε δαπάνη ή οποιοδήποτε άλλου καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες. Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει επιχειρηματικό σχέδιο (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις).				
Πρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση στο οποίο/α η επιχείρηση έχει υποβάλει επιχειρηματικό σχέδιο και Φορέας χορήγησης ενίσχυσης	Ημ/νία Υποβολής επιχειρηματικού σχεδίου	Ποσό αιτούμενης δημόσιας χρηματοδότησης	Επωνυμία Δικαιούχου της Ενίσχυσης.	Α.Φ.Μ. Δικαιούχου της Ενίσχυσης.

ε) Ο Φορέας της επένδυσης δεν έχει λάβει καμία ενίσχυση, αλλά και δεν έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης καμίας ενίσχυσης. Σε αντίθετη περίπτωση συμπληρώνεται ο Πίνακας 2, σύμφωνα με το υπόδειγμα που ακολουθεί.

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη η Αρχή ή η Υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
 (2) Αναγράφεται ολογράφως.

Πίνακας 2: Πίνακας Επιχορηγήσεων βάσει οποιουδήποτε καθεστώτος για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΠΟΙΕΣ Η ΑΙΤΟΥΣΑ ΕΧΕΙ ΑΠΟΚΤΗΣΕΙ ΕΝΝΟΜΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΛΗΨΗΣ , ΒΑΣΕΙ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ <u>ΓΙΑ ΤΙΣ</u> <u>ΙΔΙΕΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ</u>							
Αφορά στην επιχείρηση που υποβάλλει αίτηση χρηματοδότησης (αιτούσα) καθώς και σε αυτές με την οποία η αιτούσα λειτουργεί ως ενιαία επιχείρηση (στην έννοια περιλαμβάνονται οι συνδεδεμένες με την αιτούσα επιχειρήσεις).							
Πρόγραμμα/ Μέτρο/ Δράση από το οποίο η επιχείρηση έχει αποκτήσει έννομο δικαίωμα λήψης της ενίσχυσης (από 1/1/2019 και μετά) και Φορέας χορήγησης ενίσχυσης.	Αριθμός και ημερομηνία Υπουργικής Απόφασης Ένταξης/υπαγωγής ή ημερομηνία λήψης του έννομου δικαιώματος	Ίδιες δαπάνες που απετέλεσαν αντικείμενο ενίσχυσης δυνάμει άλλου καθεστώτος	Ποσό δημόσιας χρηματοδότησης που αναγράφεται στην Απόφαση Ένταξης/υπαγωγής.	Ποσό Δημόσιας Χρηματοδότησης που έχει καταβληθεί πραγματικά στην επιχείρηση.	Ημ/νία καταβολής τελευταίας χρηματοδότησης.	Επωνυμία Δικαιούχου της Ενίσχυσης.	Α.Φ.Μ. Δικαιούχου της Ενίσχυσης.

στ) Το υποβαλλόμενο Επενδυτικό Σχέδιο στο σύνολό του ή εν μέρει δεν έχει υπαχθεί και δεν θα υποβληθεί προς υπαγωγή στο ίδιο ή άλλο καθεστώς ενίσχυσης.

ζ) Δεν έχει πραγματοποιηθεί έναρξη του Επενδυτικού Σχεδίου πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης όπως η έναρξη ορίζεται στο στοιχείο 23) του άρθρου 2 του ΓΑΚ.

η) Ο Φορέας δεν έχει λάβει οποιαδήποτε κρατική ενίσχυση σε βάρος της οποίας έχει κινηθεί ή εκκρεμεί διαδικασία ανάκτησης ενισχύσεων κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με την οποία οι ενισχύσεις αυτές έχουν κηρυχθεί παράνομες και ασυμβίβαστες προς την εσωτερική αγορά.

θ) Ο Φορέας του Επενδυτικού Σχεδίου:

- δεν είναι προβληματική επιχείρηση, όπως αυτή ορίζεται στο στοιχείο 18 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2024 ως ισχύει και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το Παράρτημα IV_1 της παρούσας πρόσκλησης,
- κάνει χρήση ή πρόκειται να κάνει χρήση αναγνωρισμένου ιαματικού φυσικού πόρου, βάσει της ΥΑ/ΚΥΑ αναγνώρισης .....
- έχει χορηγηθεί το υπ' αρ..... ΕΣΛ ή έχει υποβληθεί η υπ' αρ. ....Γνωστοποίηση έναρξης λειτουργίας εγκαταστάσεων ιαματικού τουρισμού (να συμπληρωθεί όπου απαιτείται).
- το τουριστικό κατάλυμα, εφόσον υφίσταται, έχει γνωστοποιήσει τη λειτουργία του κατά την ισχύουσα νομοθεσία (αρ.....- να συμπληρωθεί όπου απαιτείται).
- θα προβεί σε αντικατάσταση επίπλων μόνον εφόσον αυτή σχετίζεται άμεσα με την επέκταση της δυναμικότητας της υπάρχουσας εγκατάστασης και σε συμφωνία με τους όρους και προϋποθέσεις επιλεξιμότητας δαπανών της Πρόσκλησης (εφόσον εφαρμόζεται).
- δεν έχει λάβει ενίσχυση στο πλαίσιο εθνικού ή ενωσιακού προγράμματος βάσει Κανονισμών για ενισχύσεις ήσσονος σημασίας της ΕΕ ή του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει ή άλλων Κανονισμών Απαλλαγής της ΕΕ ή Αποφάσεων της ΕΕ για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο ή ότι, σε περίπτωση που έχει λάβει ενίσχυση βάσει των ανωτέρω για επιλέξιμες δαπάνες που συμπεριλαμβάνονται στο προτεινόμενο για χρηματοδότηση έργο, δεν θα υπάρξει υπέρβαση των εντάσεων ή ποσών ενίσχυσης που προβλέπονται στα κατά περίπτωση άρθρα του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 ως ισχύει, ύστερα από τη χορήγηση ενίσχυσης στο πλαίσιο της παρούσας Πρόσκλησης.
- δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση - όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 61α του τροποποιημένου ΓΑΚ με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2017 (άρθρο 6, παρ.3. β της παρούσας προκήρυξης) - στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, κατά τη διετία πριν την υποβολή της αίτησης χρηματοδότησης και δεν θα το πράξει εντός περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση,
- δεν έχει ανατεθεί στον Φορέα η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,
- δεν έχει ανατεθεί στον Φορέα από το κράτος αποκλειστικά η προσφορά υπηρεσιών
- δεν επιχορηγείται η λειτουργία του Φορέα με δημόσιους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων,
- έχει λάβει σαφή γνώση ότι το Επενδυτικό Σχέδιο που υποβάλλει είναι εναρμονισμένο και υπακούει στους περιορισμούς σχετικά με την σώρευση ενισχύσεων.

ι) Ο Φορέας του Επενδυτικού Σχεδίου είναι ΜΜΕ (πολύ μικρή / μικρή / μεσαία επιχείρηση) σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Παράρτημα Ι του ΓΑΚ ή μεγάλη επιχείρηση εάν δεν πληροί τα κριτήρια του Παραρτήματος Ι του ΓΑΚ, όπως αυτή προσδιορίζεται με βάση την εταιρική του σύνθεση κατά το χρόνο έναρξης εργασιών του Επενδυτικού Σχεδίου και ότι υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά παρούσας πρόσκλησης

ια) Δεν υφίσταται σχέση μεταξύ του Φορέα της επένδυσης και του πωλητή και τα πάγια στοιχεία ενεργητικού που αποκτώνται από επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει δεν έχουν στο παρελθόν ενισχυθεί μέσω αναπτυξιακών νόμων ή άλλων καθεστώτων ενισχύσεων (μόνο στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο Επενδυτικό Σχέδιο εμπεριέχει την αγορά παγίων στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται

άμεσα με επιχειρηματική εγκατάσταση που έχει κλείσει)

ιβ) Τα άυλα στοιχεία ενεργητικού ή αγορά των οποίων ενισχύεται από το Επενδυτικό Σχέδιο (i) θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση, (ii) θα περιλαμβάνονται στα αποσβεστέα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση, (iii) αγοράζονται από πωλητή μεταξύ του οποίου και του Φορέα της επένδυσης δεν υφίσταται καμία σχέση εξάρτησης και (iv) θα περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης στην οποία χορηγείται η ενίσχυση και να παραμένουν συνδεδεμένα με το έργο για το οποίο χορηγείται η ενίσχυση επί τουλάχιστον πέντε έτη ή τρία έτη στην περίπτωση των ΜΜΕ (μόνο στην περίπτωση που το υποβαλλόμενο Επενδυτικό Σχέδιο εμπεριέχει δαπάνες σε άυλα στοιχεία ενεργητικού)

ιγ) Το υποβαλλόμενο Επενδυτικό Σχέδιο διασφαλίζει τις απαραίτητες συνθήκες ώστε να μη δημιουργούνται διακρίσεις σε βάρος των ευπαθών ομάδων, ιδίως ως προς την προσβασιμότητα σε υποδομές, υπηρεσίες και αγαθά

ιδ) Αποδέχομαι οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων στοιχείων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές, καθώς και τη διασταύρωση αυτών με τα στοιχεία που παρέχονται από τα πληροφοριακά συστήματα δημοσίων υπηρεσιών και ασφαλιστικών οργανισμών (ΠΣΚΕ, ΟΠΣ, ΤΑΧΙΣ κ.λπ.)

ιε) Το σύνολο των ενεργειών για την υλοποίηση των εργασιών, όπως αυτές περιγράφονται στην οικονομοτεχνική μελέτη θα γίνουν με νόμιμο τρόπο, κατόπιν εκδόσεως των σχετικών αδειών ή της σχετικής απόφασης απαλλαγής όπου δεν απαιτείται.

κ) Δεν συντρέχουν οι λόγοι αποκλεισμού του σημείου 7, της παραγράφου 10.2. της παρούσας πρόσκλησης

λ) Έχει κατατεθεί η Μελέτη Περιβαλλοντολογικών Επιπτώσεων στην αρμόδια υπηρεσία με αρ. πρωτ. :...../ημερ....., βάσει της διάταξης ιβ της παρ. 3.4 του άρθρου 2 της Υπουργικής Απόφασης υπ' αρ. 2704/2018(603/Β'/2018) και θα καταθέσω την Απόφαση Έγκρισης Περιβαλλοντολογικών Όρων εντός της πενταετούς προθεσμίας αρχόμενης από την ως άνω κατάσταση, ήτοι έως την ...../...../.....

Ημερομηνία: .././202.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(Άρθρο 8 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 9 παρ. 4 Ν. 1599/1986)							
ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:		TK:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):				Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):		-	

Σώρευση, Άρθρο 14/ ΓΑΚ 651/2014 « Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις»

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾ που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας «», δηλώνω ότι:

Η ημερομηνία έναρξης του υποβαλλόμενου Επενδυτικού Σχεδίου θα είναι μεταγενέστερη των τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης οποιασδήποτε άλλης ενισχυόμενης αρχικής επένδυσης του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου, περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων) στην ίδια περιφέρεια (NUTS 3) του Κανονισμού (ΕΚ) 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 154) ανεξαρτήτως καθεστώτος ενίσχυσης. Σε διαφορετική περίπτωση γνωρίζω ότι τα επενδυτικά σχέδια θεωρούνται ως ένα ενιαίο σχέδιο και σε περίπτωση που αυτό αποτελεί μεγάλο επενδυτικό έργο, αθροιστικά το επιλέξιμο κόστος του δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα, ήτοι τα πενήντα εκατομμύρια ευρώ (50.000.000 €), άλλως θα γίνει εφαρμογή του άρθρου 2/σημείο 20 του ΓΑΚ651/2014.

Για το λόγο αυτό παραθέτω τα κάτωθι στοιχεία των υπολοίπων επενδυτικών σχεδίων που εμπíπτουν στον ανωτέρω περιορισμό της τριετίας:

Ενδεικτικά αναφέρονται για κάθε Επενδυτικό Σχέδιο:

- Περιοχή υλοποίησης κατά NUTS 3 :
- Επωνυμία και ΑΦΜ επιχείρησης :
- Αρ. φακέλου Επενδυτικού Σχεδίου:
- Αρ. πρωτ. και ημ/νία Αίτησης Υπαγωγής:
- Αρ. πρωτ. και ημ/νία Απόφασης Υπαγωγής / Ένταξης σε Καθεστώς:
- Ημερομηνία έναρξης εργασιών:-
- Αρ. πρωτ. και ημ/νία Απόφασης Ολοκλήρωσης:
- Συνολικό επιλέξιμο κόστος Επενδυτικού Σχεδίου και συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά Επενδυτικό Σχέδιο

(βάσει είτε της υποβληθείσας αίτησης υπαγωγής, είτε της τελευταίας τροποποιημένης απόφασης υπαγωγής είτε της δημοσιευμένης απόφασης ολοκλήρωσης (παρατίθενται τα στοιχεία ανάλογα με το στάδιο στο οποίο βρίσκεται το Επενδυτικό Σχέδιο).

Υποβάλλω τα ανωτέρω στοιχεία για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί ή για τα οποία έχουν υποβληθεί αιτήσεις υπαγωγής, για λογαριασμό του φορέα του Επενδυτικού Σχεδίου, καθώς και των συνεργαζόμενων ή/και συνδεδεμένων με αυτόν επιχειρήσεων, ανεξαρτήτως καθεστώτος ενίσχυσης.

Ημερομηνία: .././202.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη η Αρχή ή η Υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(Άρθρο 8 Ν. 1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 9 παρ. 4 Ν. 1599/1986)									
ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :									
Ο – Η Όνομα:		Επώνυμο:							
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:									
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:									
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :									
Τόπος Γέννησης:									
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:					
Τόπος Κατοικίας:		Οδός:		Αριθ:		ΤΚ:			
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):		-		Δ/νση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείου (Email):		-			

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις ⁽³⁾ που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας «», δηλώνω ότι⁴:

Επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις για την επίτευξη υψηλότερου συντελεστή ενεργειακής απόδοσης, Άρθρο 38α/ ΓΑΚ 651/2014

Διασφαλίζεται με κάθε πρόσφορο τεχνικό μέσο ότι η κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης προορίζεται για χρήση από τους χρήστες του κτιρίου και η εγκατάσταση συναφών υποδομών, όπως η υποδομή αγωγών καλωδίωσης, βρίσκονται σε χώρους στάθμευσης είτε εντός του κτηρίου, είτε σε παρακείμενο χώρο.

Ημερομηνία: ../../202.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη η Αρχή ή η Υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

Παράρτημα VIII. Υπόδειγμα Δήλωσης συμμόρφωσης με την αρχή της «μη

πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ (άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείοάλλων υπηρεσιών

ΠΡΟΣ ¹							
Ο - Η Όνομα:				Επώνυμο:			
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ² :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:				Τηλ:			
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ.				
			Ταχ. (Email):				

Δηλώνω υπεύθυνα ότι, το προτεινόμενο Επενδυτικό Σχέδιο συμμορφώνεται με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία και συγκεκριμένα με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH), όπως παρουσιάζεται στην ακόλουθη λίστα ελέγχου:

Παρακαλείσθε να αναφέρετε ποιοι από τους ακόλουθους περιβαλλοντικούς στόχους απαιτούν ουσιαστική DNSH αξιολόγηση του Υποέργου:	Ναι	Όχι	Αιτιολόγηση εάν έχει επιλεγθεί το «Όχι»
Μετριασμός της κλιματικής αλλαγής			
Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή			
Βιώσιμη χρήση και προστασία του νερού και των θαλάσσιων πόρων			

¹ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

² Αναγράφεται ολογράφως

Κυκλική οικονομία, συμπεριλαμβανομένης της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και της ανακύκλωσης			
Πρόληψη και έλεγχος της ρύπανσης στον αέρα, στο νερό ή στο έδαφος			
Προστασία και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας και των οικοσυστημάτων			

Υπόδειγμα τεκμηρίωσης εφαρμογής της αρχής της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Αιτιολόγηση συμμόρφωσης με την αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (DNSH)

Αποτελέσματα ελέγχου στο πλαίσιο συμμόρφωσης του Επενδυτικού Σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα η συμμόρφωση του Επενδυτικού Σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία.

Αποτελέσματα ελέγχου ότι το Επενδυτικό Σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. ΙΙ της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 4522) / 13.12.2021. Για τη διενέργεια του ελέγχου απαιτείται η ύπαρξη και το περιεχόμενο έκθεσης συμβούλου/μηχανικού από την οποία προκύπτει σαφώς και αιτιολογημένα ότι το Επενδυτικό Σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. ΙΙ της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθμ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 4522) / 13.12.2021.

Υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού

Μη υποβολή Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού (συνεπάγεται με απόρριψη σχετικά με τη συμμόρφωση με την αρχή μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης)

Σε περίπτωση υποβολής Έκθεσης Ελέγχου συμβούλου/μηχανικού ελέγχεται:

α) Η σαφής και αιτιολογημένη συμμόρφωση του Επενδυτικού Σχεδίου με τη σχετική ενωσιακή και εθνική περιβαλλοντική νομοθεσία	☐ Ναι ☐ Όχι
β) Η σαφής και αιτιολογημένη αποτύπωση ότι το Επενδυτικό Σχέδιο δεν εμπίπτει στις αποκλειόμενες δραστηριότητες των υποπεριπτώσεων α), β), γ) και δ) της περ. ΙΙ της παρ. 9 του άρθρου 6 της Υπουργικής Απόφασης αριθ. 159337 ΕΞ 2021 (ΦΕΚ Β' 4522) / 15.12.2021.	☐ Ναι ☐ Όχι

Γ.1) Η ύπαρξη μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (sustainability proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του Επενδυτικού Σχεδίου, εφόσον απαιτείται⁴².

Ναι Όχι

Κατ' εφαρμογή της Ανακοίνωσης 2021/C 280/01 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και υπό τους όρους της παρ. 1.3 της ανωτέρω Ανακοίνωσης ελέγχεται η ύπαρξη και το περιεχόμενο μελέτης ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing) της επενδυτικής δραστηριότητας του Επενδυτικού Σχεδίου, η οποία εκπονείται από συμβούλους / μηχανικούς σύμφωνα με την κλιματική διάσταση και την περιβαλλοντική διάσταση, όπως ορίζονται στην υπ' αρ. 2021/C 280/01 Ανακοίνωση της Επιτροπής.

Γ.2) Στη μελέτη ελέγχου βιωσιμότητας (Sustainability Proofing), **περιλαμβάνεται απαραίτητα περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας με τα ακόλουθα στοιχεία:**

Ναι Όχι

- αποτελέσματα του ελέγχου
  - τις επιπτώσεις που προσδιορίστηκαν (αρνητικές ή θετικές)
  - τα βασικά μέτρα μετριασμού των επιπτώσεων που θα εφαρμοστούν
  - ειδικά για έργα τα οποία απαιτούν Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, τους υπολειπόμενους κινδύνους μετά την εφαρμογή όλων των μέτρων μετριασμού των επιπτώσεων. Πρέπει να επεξηγούνται οι λόγοι για τους οποίους οι εν λόγω υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι μετριασμένες επιπτώσεις είναι αποδεκτοί/αποδεκτές για να προχωρήσει περαιτέρω η χρηματοδότηση του Επενδυτικού Σχεδίου και συνάδουν με τους στόχους του InvestEU.
- Κατά περίπτωση, θα πρέπει να καλύπτεται επίσης η χρηματική αποτίμηση και η συνεκτίμηση των αρνητικών και θετικών επιπτώσεων (συμπεριλαμβανομένων των εξωτερικών παραγόντων στην οικονομική αποτίμηση).

Γ.3) κατάλογοι σημείων ελέγχου προς χρήση από τους εταίρους υλοποίησης για τον έλεγχο βιωσιμότητας, σύμφωνα με το Παράρτημα 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), μόνο για την κλιματική και την περιβαλλοντική διάσταση.

Ναι Όχι

Πληροφορίες που ανά περίπτωση απαιτείται να συμπεριληφθούν στην περίληψη του ελέγχου βιωσιμότητας:

⁴² Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής 2021/C 280/01 (Παρ. 1.3), δεν απαιτείται έλεγχος βιωσιμότητας στις ακόλουθες περιπτώσεις: i) Επενδυτικά έργα των οποίων το συνολικό επενδυτικό κόστος δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ. (μη συμπ. ΦΠΑ), ii) Όσον αφορά την επιχειρηματική χρηματοδότηση γενικού σκοπού/τις άμεσες επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, η συνολική χρηματοδότηση που παρέχει ο εταίρος υλοποίησης στον τελικό αποδέκτη, δεν υπερβαίνει το ποσό των € 10 εκατ.

α) Προσδιορισμός της επενδυτικής δραστηριότητας: γενικές πληροφορίες σχετικά με την επενδυτική δραστηριότητα (τομέας και πεδίο επιλεξιμότητας, είδος χρηματοδότησης, ποσό, συνολικό κόστος, τελικός αποδέκτης, τοποθεσία κ.λπ.)

β) Οδηγία ΕΠΕ: επενδυτική δραστηριότητα που υπόκειται σε ΕΠΕ (που απαιτεί έλεγχο περιβαλλοντικής βιωσιμότητας ανεξάρτητα από το συνολικό κόστος της)

γ) Σύνοψη περιγραφή της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: το μέρος αυτό θα συμπεριλαμβάνεται στο έντυπο αίτησης εγγύησης και θα περιλαμβάνει τις βασικές πτυχές βιωσιμότητας της επενδυτικής δραστηριότητας:

— συμμόρφωση και συνέπεια της πράξης με την ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ και τις πολιτικές της ΕΕ στον οικείο τομέα/τομείς, καθώς και με άλλες συναφείς διεθνείς συμβάσεις και το εθνικό δίκαιο ή τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εφόσον υπάρχουν)

— αποτελέσματα της διαδικασίας ελέγχου βιωσιμότητας: i) συνοπτική περιγραφή των κλιματικών/περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τόσο των θετικών όσο και των αρνητικών ii) προτεινόμενα μέτρα μετριασμού ή αντιστάθμισης και το κόστος τους (εφόσον διατίθεται) iii) υπολειπόμενοι κίνδυνοι (εάν υπάρχουν) και iv) πτυχές της χρηματικής αποτίμησης (κατά περίπτωση) κ.λπ.

— ειδικές ρυθμίσεις, κατά περίπτωση: π.χ. ειδικές συμβατικές διατάξεις σχετικά με αναβλητικές αιρέσεις και ρήτρες, ειδικές ρυθμίσεις παρακολούθησης κ.λπ. προσδιορισμός των έργων υποδομής για τα οποία ο εταίρος υλοποίησης προσδιόρισε μόνο περιορισμένα μέτρα μετριασμού και κατά πόσον για τα μέτρα αυτά έχουν διατυπωθεί συστάσεις και έχουν υλοποιηθεί.

δ) Κλιματική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την κλιματική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα υπό το πρίσμα του κλίματος, για παράδειγμα αν η αναθεωρημένη οδηγία ΕΠΕ (2014) εφαρμόζεται στην επενδυτική δραστηριότητα και αν εξετάστηκαν δεόντως οι κλιματικές παράμετροι στο πλαίσιο της έκθεσης ΕΠΕ

— προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή: συνοπτική περιγραφή και αποτελέσματα της εκτίμησης κλιματικής τρωτότητας, περιγραφές των κινδύνων που εντοπίστηκαν και της εκτίμησης κλιματικού κινδύνου, των μέτρων προσαρμογής που έχουν τεθεί σε εφαρμογή και του κόστους τους, των υπολειπόμενων κινδύνων (εάν υπάρχουν) και του τρόπου με τον οποίο θα αντιμετωπιστούν κατά τη διάρκεια της φάσης υλοποίησης και λειτουργίας της επενδυτικής δραστηριότητας

— μετριασμός της κλιματικής αλλαγής: βάση για τη διενέργεια εκτίμησης αποτυπώματος άνθρακα, σε περίπτωση που το αποτύπωμα άνθρακα υπολογίστηκε από τον εταίρο υλοποίησης ή άλλο μέρος (Φορέα υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας ή ανεξάρτητο εμπειρογνώμονα), μεθοδολογία που χρησιμοποιήθηκε, βάση για τη διενέργεια (ή μη) της χρηματικής αποτίμησης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και τον προσδιορισμό των επιλογών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, το σκιώδες κόστος CO² που χρησιμοποιήθηκε και η υποκείμενη μεθοδολογία (σε περίπτωση που διαφέρει από τη

συνιστώμενη), αναφέρετε την αναμενόμενη διάρκεια ζωής της υποδομής και περιγράψτε τη συμβατότητα της επενδυτικής δραστηριότητας με τους όρους κλιματικής ουδετερότητας

— προαιρετικά μέτρα που συμφώνησε να λάβει ο τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των κλιματικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας (προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή στο κατώτατο όριο, χρήση βελτιωμένων τεχνολογιών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κ.λπ., 13.7.2021 ΕΛ Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης C 280/77)

ε) Περιβαλλοντική διάσταση — στο παρόν τμήμα θα παρέχονται λεπτομερέστερες πληροφορίες σχετικά με την περιβαλλοντική διάσταση, ανάλογα με την περίπτωση και τη συνάφεια με την επενδυτική δραστηριότητα:

— συμμόρφωση με το κανονιστικό και νομικό πλαίσιο που ισχύει για την επενδυτική δραστηριότητα, την οδηγία ΕΠΕ (διαθέσιμες ΕΠΕ ή αποφάσεις ελέγχου), άλλες σχετικές οδηγίες, κατάσταση χορήγησης των αναγκαίων αδειών και εγκρίσεων, τυχόν ζητήματα συμμόρφωσης (εάν υπάρχουν)

— αν οι πληροφορίες που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση του ελέγχου βιωσιμότητας έχουν ληφθεί από επίσημες εκθέσεις που απαιτούνται από τη νομοθεσία και/ή αν ο εταίρος υλοποίησης ζήτησε πρόσθετες μελέτες

— σύντομη περιγραφή των επιπτώσεων που προσδιορίστηκαν για οποιοδήποτε από τα περιβαλλοντικά στοιχεία που αναφέρονται λεπτομερώς στο παρόν έγγραφο καθοδήγησης, αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, σωρευτικές επιπτώσεις, προτεινόμενα μέτρα μετριασμού και αντιστάθμισης και το κόστος τους, ποσοτικός προσδιορισμός και χρηματική αποτίμηση των υπολειπόμενων κινδύνων, όπως περιλαμβάνονται στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας, κατά περίπτωση

— αιτιολόγηση των λόγων για τους οποίους θεωρούνται αποδεκτοί οι υπολειπόμενοι κίνδυνοι ή οι προσδιορισμένες/ μετριασμένες επιπτώσεις και περιγραφή τυχόν μέτρων μετριασμού που έχουν προσδιοριστεί και εφαρμοστεί (πέραν εκείνων που απαιτούνται λόγω της συμμόρφωσης προς τις κείμενες διατάξεις)

— προαιρετικά μέτρα βάσει του καταλόγου σημείων ελέγχου του θετικού θεματολογίου του παραρτήματος 3 του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τον έλεγχο βιωσιμότητας του InvestEU (2021/C 280/01), τα οποία έλαβε ο φορέας υλοποίησης της επενδυτικής δραστηριότητας/τελικός αποδέκτης για τη βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της επενδυτικής δραστηριότητας - και το κόστος τους - καθώς και επιβεβαίωση της ένταξής τους στην οικονομική αποτίμηση της επενδυτικής δραστηριότητας.

Ημερομηνία: .././202.

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος

Παράρτημα ΙΧ. Υπόδειγμα Διαχειριστικής Ικανότητας
ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 1 – ΣΥΣΤΑΣΗ, ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ

1Α. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΣΤΑΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ				
Συστατική πράξη (Αναγράφεται ο τίτλος της συστατικής πράξης και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, όταν δεν υπάρχει ΦΕΚ)				
Οργανισμός Εσωτερικής Υπηρεσίας / Κανονισμός Φορέα (Αναγράφεται ο τίτλος του κειμένου και το ΦΕΚ, αν υφίσταται ή επισυνάπτεται το ισχύον εγκεκριμένο κείμενο σε PDF, αν δεν υπάρχει ΦΕΚ)				
1Β. ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ				
1. Τεχνική Υπηρεσία (υποχρεωτική μόνο για τεχνικά έργα και μελέτες)				
Όνομασία υπηρεσίας/ων	Όνοματεπώνυμο προϋσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϋσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
2. Οικονομική Υπηρεσία				
Όνομασία υπηρεσίας/ων	Όνοματεπώνυμο προϋσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϋσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ

3. Υπηρεσία που υλοποιεί το έργο (αν είναι διαφορετική από τις προηγούμενες), π.χ. Δ/ση προμηθειών, Δ/ση πληροφορικής κλπ				
Όνομασία υπηρεσίας/ων	Όνοματεπώνυμο προϊσταμένου	Αρ. απόφασης ορισμού προϊσταμένου	Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
4. Νομική Υπηρεσία (αν υπάρχει - προαιρετική)				
Όνομασία υπηρεσίας/ων	Όνοματεπώνυμο προϊσταμένου		Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ
5. Άλλη εμπλεκόμενη Υπηρεσία (αν υπάρχει - προαιρετική)				
Όνομασία υπηρεσίας/ων	Όνοματεπώνυμο προϊσταμένου		Αρ. στελεχών ΠΕ, ΤΕ	Αρ. στελεχών ΔΕ, ΥΕ

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: 95ΒΦ465ΧΘΟ-ΝΝΚ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 2

Αποφαινόμενα όργανα για τεχνικά έργα και μελέτες		
Όνομασία οργάνου που αποφαινεται ή γνωμοδοτεί	Αρχή/υπηρεσία/όργανο	Νομοθεσία ορισμού
Προϊσταμένη Αρχή / Εποπτεύουσα Αρχή		
Διευθύνουσα Υπηρεσία / Επιβλέπουσα υπηρεσία		
Τεχνικό Συμβούλιο		
Αρμόδιο όργανο για εξέταση Αιτήσεων Θεραπείας		

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 3

Αποφαινόμενα όργανα για αναθέσεις προμηθειών και υπηρεσιών		
Όνομασία οργάνου που αποφασίζει	Αρχή/υπηρεσία/όργανο	Νομοθεσία ορισμού
Για την έγκριση της διενέργειας της προμήθειας/υπηρεσίας		
Για την έγκριση των τεχνικών προδιαγραφών και όρων της προκήρυξης.		
Για την συγκρότηση των επιτροπών		
Για την υπογραφή της σύμβασης		

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 4

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΡΟΥΜΕΝΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ	
Κωδικός διαδικασίας	Όνομα διαδικασίας
π.χ. Δ.02.01	π.χ. Προετοιμασία/Διενέργεια διαγωνισμού - Αξιολόγηση προσφορών

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 5

1. ΥΠΑΡΞΗ ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ISO 9001 ή ΕΛΟΤ 1429 ΣΕ ΙΣΧΥ		
Αριθμός πιστοποιητικού και επισύναψη σε PDF του πιστοποιητικού και της πλέον πρόσφατης επιθεώρησης	Οργανισμός που το εξέδωσε και αριθμός/φορέας διαπίστευσής του (επισυνάπτεται σε PDF η διαπίστευση του πιστοποιητικού οργανισμού)	Πεδίο πιστοποίησης

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 6

Στοιχεία Συγχρηματοδοτούμενης Πράξης

Τίτλος πράξης							
Υποέργο 1							
Υποέργο 2							
Υποέργο ...							
Οργανωτικό σχήμα ομάδας έργου							
A/A	Στέλεχος ¹	Ειδικότητα	Υπηρεσιακή μονάδα	Σχέση εργασίας (περιλαμβάνει και στελέχη με συμβάσεις μίσθωσης έργου)	Ρόλος / Αρμοδιότητα	Υποέργο/α στο/α οποίο/α συμμετέχει	Προβλεπόμενη απασχόληση σε ανθρωπομήνες για τη συνολική διάρκεια της πράξης ²
1							
2							
3							
4							
Συνολικοί ανθρωπομήνες απασχόλησης της Ομάδας Έργου							0

¹ Για τον υπεύθυνο πράξης και τους επιβλέποντες απαιτείται ονοματεπώνυμο. Για όλους τους άλλους αρκεί η καταγραφή "στέλεχος 1", "στέλεχος 2", κλπ.

² Για κάθε στέλεχος υπολογίζεται ως πρόβλεψη ο προγραμματισμένος χρόνος απασχόλησης στην υλοποίηση της πράξης σε πλήρεις ή ισοδύναμους μήνες.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 6Α

Στοιχεία Τεχνικού Υποέργου

Τίτλος και αρίθμηση κύριου υποέργου (τεχνικό έργο ή μελέτη)					
Προϋπολογισμός υποέργου σε € (χωρίς ΦΠΑ)					
Προβλεπόμενη διάρκεια εκτέλεσης (σύμβασης) σε μήνες					
Οργανωτικό σχήμα επίβλεψης τεχνικού υποέργου					
A/A	Ονοματεπώνυμο	Ρόλος / Αρμοδιότητα	Υπηρεσιακή μονάδα	Ειδικότητα	Προβλεπόμενο μέσο ποσοστό απασχόλησης καθ' όλη την προβλεπόμενη διάρκεια της σύμβασης υποέργου
1		Κύριος επιβλέπων υποέργου			
2		Προϊστάμενος τεχνικής υπηρεσίας			
3		Μέλος επιτροπής παραλαβής αφανών εργασιών			
4		Μέλος επιτροπής παραλαβής αφανών εργασιών			

5		Συνεπιβλέπων/βοηθός επιβλέποντα			
6		.....			
Συνολικοί ανθρωπομήνες απασχόλησης της Ομάδας Έργου				0	0

Λοιπά έργα που επιβλέπονται (προβλέπεται να επιβλεφθούν) από τον κύριο επιβλέποντα στη διάρκεια εκτέλεσης του υποέργου					
1	Τίτλος τεχνικού υποέργου 2:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
2	Τίτλος τεχνικού υποέργου 3:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
3	Τίτλος τεχνικού υποέργου 4:			Προϋπολογισμός σε € (χωρίς ΦΠΑ)	
	Ποσοστό χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης:			MIS Πράξης (αν υφίσταται)	
Γίνεται αποδεκτή η οργάνωση της επίβλεψης;					**

** Υπολογίζεται αυτόματα από το σύστημα αν :

- 1 το ποσοστό του χρόνου ταυτόχρονης απασχόλησης για λοιπά έργα αθροιζόμενο με το αντίστοιχο για το εν λόγω τεχνικό υποέργο δεν υπερβαίνει το 1,0
- 2 Ο κύριος επιβλέπων δεν επιβλέπει ταυτόχρονα πάνω από 2 υποέργα άνω των κοινοτικών ορίων ή 3 συνολικά

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 7 – ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ⁴³**ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΟΥ**

A/A	Πρόσθετη ειδικότητα /ρόλος	Τεκμηρίωση/διάγνωση ανάγκης	Προβλεπόμενο ποσοστό χρόνου απασχόλησης στη διάρκεια εκτέλεσης της πράξης/υποέργου	Προτεινόμενος τρόπος κάλυψης ανάγκης
1				
2				
3				

⁴³ Συμπληρώνεται ο παρακάτω πίνακας εφόσον απαιτείται η συνδρομή εξωτερικής συνεργασίας.

Γίνεται αποδεκτή η προτεινόμενη ενίσχυση της ομάδας έργου από τη ΔΑ/ΕΦΔ; (ΝΑΙ/ΟΧΙ)				

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 8 - ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΡΓΩΝ⁴⁴

Τίτλος Πράξης	
Κωδικός ΟΠΣ	
Προγραμματική Περίοδος	
Εγκεκριμένος Π/Υ Έργου	
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ή άλλο Χρηματοδοτικό Μέσο	
Κωδ. εναρίθμου ΣΑ στο ΠΔΕ	

⁴⁴ Συμπληρώνεται ο κάτωθι πίνακας για κάθε Έργο που κρίνεται συναφές με το αντικείμενο του προτεινόμενου έργου ή / και αποδεικνύει εμπειρία στην υλοποίηση συγχρηματοδοτούμενων έργων ή / και έργων σχετικού Π/Υ

Υλοποίηση με Προγραμματική Σύμβαση για λογαριασμό άλλου (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	
Κύριος έργου (στην περίπτωση υλοποίησης για λογαριασμό άλλου Φορέα)	
Διάρκεια (σε μήνες)	
Υπεύθυνος Έργου (Πράξης)	

Σύντομη Περιγραφή Περιεχομένου	
Ποσοστό δημοσιονομικών διορθώσεων σε σχέση με τον τελικό προϋπολογισμό της πράξης	
Η πράξη απεντάχθηκε με ευθύνη του Δικαιούχου (επειδή δεν ολοκληρώθηκε/κινδύνευε να μην ολοκληρωθεί έγκαιρα μέχρι την ολοκλήρωση του προγράμματος) (ΝΑΙ/ΟΧΙ)	

Για κάθε πρόσθετο συναφές έργο, που έχει υλοποιηθεί/υλοποιείται από τον Φορέα, συμπληρώνεται νέος πίνακας.

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 9 - ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΙΔΙΩΝ ΠΟΡΩΝ

ΚΑΛΥΨΗ ΙΔΙΑΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΠΟ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟ (όταν απαιτείται)

Έτος	Μη Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη	Μη Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη που καλύπτεται από ΠΔΕ	Ίδια συμμετοχή		Πηγή Κάλυψης Ιδιωτικής Συμμετοχής/Μη επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης που καλύπτεται από τον Δικαιούχο
			Μη Επιλέξιμη Δημόσια Δαπάνη που καλύπτεται από τον Δικαιούχο	Ιδιωτική Συμμετοχή	
ΧΧ					
ΧΧ + 1					
ΧΧ + 2					

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: 95ΒΦ465ΧΘΟ-ΝΝΚ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Τεκμηρίωση Κάλυψης Ιδιωτικής Συμμετοχής/Μη επιλέξιμης Δημόσιας Δαπάνης που καλύπτεται από τον Δικαιούχο				

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ 10 - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΦΟΡΕΑ

Έτος	XX-2	XX-1	XX
Ετήσιος Π/Υ Δικαιούχου (σε €) για επενδύσεις, όπως εκτελέστηκε ή εκτελείται			
Πηγές Χρηματοδότησης (για μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς και οργανισμούς που διέπονται από το Ιδιωτικό Δίκαιο)			
Έτος (XX -1)	Πηγή Χρηματοδότησης	Ποσοστό	
1	<i>Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλοι Διεθνείς Οργανισμοί</i>		
2	<i>Κρατικοί Πόροι</i>		
3	<i>Ιδιωτικός Τομέας</i>		
4	<i>Συνεισφορές Μελών</i>		
5	<i>Άλλο: (προσδιορίστε).....</i>		
	Σύνολο	100%	

¹ Δεν αφορά φορείς της κεντρικής διοίκησης.

Παράρτημα Χ. Υπόδειγμα Δήλωσης Μητρώου Πραγματικών Δικαιούχων

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ
(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ¹ :							
Ο – Η Όνομα:			Επώνυμο:				
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ² :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:	Οδός:			Αριθ.:		ΤΚ:	
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλεκτρ. Ταχυδρομείο υ (Email):				

¹ Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

² Αναγράφεται ολογράφως

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις³, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ.6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, δηλώνω ότι⁴:

Με την ιδιότητά μου, ως νόμιμος εκπρόσωπος της εταιρείας ή υπεύθυνος κανονιστικής συμμόρφωσης της εταιρείας, δηλώνω υπεύθυνα ότι σύμφωνα με την παρ. 17 του άρθρου 3 του ν.4557/2018 όπως ισχύει, τα κατωτέρω πρόσωπα δύνανται να θεωρούνται ως πραγματικοί Δικαιούχοι της εν λόγω εταιρείας, κατά την έννοια των παρ. 17 και 18 του άρθρου 3 του Ν.4557/2018:

Όνομα 1, επώνυμο 1, Ημερ. γέννησης, Α.Φ.Μ., ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος

ΠΔΌνομα 2, επώνυμο 2, Ημερ. γέννησης, Α.Φ.Μ., ιδιότητα ΠΔ, έκταση δικαιώματος

ΠΔ

[Η ανωτέρω διατύπωση είναι ενδεικτική και προσαρμόζεται αναλόγως των πραγματικών στοιχείων εκάστου αναδόχου.]

Ημερομηνία: ... /... /20.....

Ο – Η

Δηλ.....

(Υπογραφή)

- (1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη η Αρχή ή η Υπηρεσία του Δημόσιου Τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.
- (2) Αναγράφεται ολογράφως.
- (3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8 τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών.
- (4) Σε περίπτωση ανεπάρκειας χώρου η δήλωση συνεχίζεται στην πίσω όψη της και υπογράφεται από τον δηλούντα ή την δηλούσα.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

**Παράρτημα XI: Υπεύθυνη Δήλωση Λογιστή περί ΜΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
(Αφορά αιτήσεις υποβληθείσες βάσει Καν. ΕΕ 651/2014)**

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

(άρθρο 8 Ν.1599/1986)

Η ακρίβεια των στοιχείων που υποβάλλονται με αυτή τη δήλωση μπορεί να ελεγχθεί με βάση το αρχείο άλλων υπηρεσιών (άρθρο 8 παρ. 4 Ν. 1599/1986)

ΠΡΟΣ ⁽¹⁾ :							
Ο – Η Όνομα:			Επώνυμο:				
Όνομα και Επώνυμο Πατέρα:							
Όνομα και Επώνυμο Μητέρας:							
Ημερομηνία γέννησης ⁽²⁾ :							
Τόπος Γέννησης:							
Αριθμός Δελτίου Ταυτότητας:			Τηλ:				
Τόπος Κατοικίας:			Οδός:			Αριθ:	ΤΚ:
Αρ. Τηλεομοιοτύπου (Fax):			Δ/ση Ηλ.. Ταχυδρομείου(Email):				
<p>Με ατομική μου ευθύνη και γνωρίζοντας τις κυρώσεις⁽³⁾, που προβλέπονται από τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 22 του Ν. 1599/1986, ως λογιστής της επιχείρησης και ο έχων την ευθύνη της συμπλήρωσης και υποβολής των φορολογικών στοιχείων της επιχείρησης ..... με Α.Φ.Μ. .... δηλώνω ότι:</p> <p>Η επιχείρηση δεν είναι προβληματική σύμφωνα με το Παράρτημα VI - Ορισμός της Προβληματικής Επιχείρησης της παρούσας Πρόσκλησης και σύμφωνα με τον ΚΑΝ. (ΕΕ) αριθ. 651/2014 άρθρο 1, παρ.4 (γ), όπως ισχύει, και υποβάλλει τα ανά περίπτωση απαιτούμενα δικαιολογητικά σύμφωνα με το Παράρτημα IV_1 της παρούσας πρόσκλησης,</p>							

Ημερομηνία: .../.../....

-Ο-

Λογιστής της Επιχείρησης

(υπογραφή ή ψηφιακή υπογραφή ή από gov.gr)

(1) Αναγράφεται από τον ενδιαφερόμενο πολίτη ή Αρχή ή η Υπηρεσία του δημόσιου τομέα, που απευθύνεται η αίτηση.

(2) Αναγράφεται ολογράφως.

(3) «Όποιος εν γνώσει του δηλώνει ψευδή γεγονότα ή αρνείται ή αποκρύπτει τα αληθινά με έγγραφη υπεύθυνη δήλωση του άρθρου 8

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών. Εάν ο υπαίτιος αυτών των πράξεων σκόπευε να προσπορίσει στον εαυτόν του ή σε άλλον περιουσιακό όφελος βλάπτοντας τρίτον ή σκόπευε να βλάψει άλλον, τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι 10 ετών

Παράρτημα ΧΙΙ. Εξόφληση δαπανών Επενδυτικού Σχεδίου

Α) για Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ΕΤΑΔ Α.Ε., ΤΑΙΠΕΔ Α.Ε. και Επιχειρήσεις

Για τις εξοφλήσεις των δαπανών που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της Επενδυτικού Σχεδίου, θα λαμβάνονται κάθε φορά υπόψη τα οριζόμενα στις εκάστοτε ισχύουσες νομοθετικές και κανονιστικές πράξεις που ρυθμίζουν το πλαίσιο πραγματοποίησης συναλλαγών επί φορολογητέων πράξεων και θέσπισης τυχόν περιορισμών σε αυτές.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες θα αποτελούν επενδυτικές δαπάνες σε συνάφεια με τα άρθρα 22 & 23 του Κ.Φ.Ε. (Ν. 4172/2013, ΠΟΛ. 1216/1.10.2014 και ΠΟΛ.1079/6.4.2015) και η εξόφλησή της να γίνεται – ώστε εξασφαλίζεται επαρκής διαδρομή ελέγχου – με τους ακόλουθους αποδεκτούς τρόπους:

Α. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (χωρίς Φ.Π.Α.), μπορεί να εξοφλείται και δίχως τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δηλαδή με μετρητά.

Β. Κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (χωρίς Φ.Π.Α.), η τμηματική ή ολική εξόφληση της, να γίνει με χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής. Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

α. Η κατάθεση σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή, είτε με μετρητά είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών (έμβασμα, ηλεκτρονικό ή μη).

β. Η χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών της επιχείρησης που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας της κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).

γ. Η έκδοση επιταγής της επιχείρησης ή η έκδοση τραπεζικής επιταγής από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.

δ. Η χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής (έως του ορίου που επιτρέπεται από τα ΕΛΤΑ). Επισημαίνεται ότι η επιβάρυνση για την έκδοση της ταχυδρομικής επιταγής δεν αποτελεί επιλέξιμη δαπάνη.

ε. Η καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του για την αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν δαπάνη για την οποία πρόκειται να εκδοθεί

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

παραστατικό καθαρής αξίας άνω των 500 ευρώ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Αποδεκτοί τρόποι εξόφλησης και απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής, είναι:

1. Έκδοση επιταγής από τον εταιρικό λογαριασμό του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) προς τον προμηθευτή, που έχει εξοφληθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. τα σχετικά με την εκδοθείσα τραπεζική επιταγή έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης ή βεβαίωση της τράπεζας ότι έχει εξοφληθεί η επιταγή (αριθμός επιταγής-ημερομηνία-ποσό-αποδέκτης)
- ii. φωτοαντίγραφο του σώματος της επιταγής και 1.3 αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

2. Κατάθεση μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν.3862/2010 (ήτοι Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών), από τον λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχο). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. το αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στον λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως Δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών προς τον λήπτη της Ενίσχυσης (δικαιούχο) και ο καταθέτης – επενδυτής και
- ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

3. Μεταφορά από τον εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή τον ταυτοποιημένο επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών σε εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών Δικαιούχου και προμηθευτή
- ii. τα σχετικά έντυπα κίνησης των επαγγελματικών τραπεζικών λογαριασμών ή των επαγγελματικών λογαριασμών πληρωμών (extrait) της επιχορηγούμενης επιχείρησης και
- iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

4. Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από τον λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) της τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του Δικαιούχου. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. αντίγραφο του σώματος της αντίστοιχης επιταγής,
- ii. σε περίπτωση έκδοσης της επιταγής με χρέωση του εταιρικού τραπεζικού λογαριασμού του Δικαιούχου της ενίσχυσης, το έντυπο κίνησης του τραπεζικού λογαριασμού (extrait) του λήπτη της ενίσχυσης και
- iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

5. Ηλεκτρονική συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτούνται:

- i. έντυπο κίνησης του εταιρικού λογαριασμού (extrait) που τηρείται σε Τράπεζα ή σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου),
- ii. αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο Δικαιούχος της ενίσχυσης και
- iii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

6. Εξόφληση μέσω κάρτας πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του Δικαιούχου της ενίσχυσης (εταιρικής σε περίπτωση Νομικού Προσώπου), είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του Δικαιούχου της ενίσχυσης, δηλαδή του επιχειρηματία μόνο στην περίπτωση των ατομικών επιχειρήσεων και οπωσδήποτε εταιρική σε περίπτωση που ο Δικαιούχος της ενίσχυσης είναι εταιρεία. Σε κάθε περίπτωση θα υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή θα αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτούνται:

- i. αντίγραφο κίνησης κάρτας ή λογαριασμού πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών που αποτυπώνει της κινήσεις της κάρτας και στο οποίο να εμφανίζεται μία δόση ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή και
- ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50).

7. Έκδοση ταχυδρομικής επιταγής –ταχυπληρωμής με κατάθεση μετρητών του λήπτη της ενίσχυσης (Δικαιούχου) στα ΕΛ.ΤΑ. για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται:

- i. αποδεικτικά έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του Δικαιούχου και του προμηθευτή και
- ii. αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50). Διευκρινίζεται ότι η υποχρέωση προσκόμισης του ως άνω δικαιολογητικού με τίτλο «αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50)» ισχύει μόνο για της Δικαιούχους που τηρούν Διπλογραφικό λογιστικό σύστημα (πρώην βιβλία Γ' κατηγορίας).

Στις περιπτώσεις όπου από τα ως άνω περιγραφόμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις εξοφλήσεις με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής, δεν προκύπτουν εμφανώς τα στοιχεία των αντισυμβαλλομένων ή για εξοφλήσεις δαπανών ειδικού τύπου δύναται να ζητείται επιπλέον απόδειξη είσπραξης ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής.

Σε περίπτωση εξόφλησης παραστατικού μέσω μετρητών (καθαρής αξίας έως και 500€) τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για τις συναλλαγές αυτές είναι (εκτός του τιμολογίου αγοράς αγαθών ή παροχής υπηρεσιών): απόδειξη είσπραξης του προμηθευτή ή έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας π.χ. βεβαίωση προμηθευτή περί εξόφλησης της συναλλαγής ή σχετική αναγραφή στο εν λόγω τιμολόγιο/παραστατικό ότι εξοφλήθηκε τοις μετρητοίς και με σφραγίδα του προμηθευτή εφόσον το τιμολόγιο/παραστατικό είναι χειρόγραφο.

Το σύνολο των ως άνω συναλλαγών θα συνοδεύεται από της κατά περίπτωση και σύμφωνα με την τηρούμενη κατηγορία λογιστικών βιβλίων της επιχείρησης (Απλογραφικά ή Διπλογραφικά), λογιστικές καταχωρήσεις βάσει

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων (Ν. 4308/2014). Στην περίπτωση τήρησης απλογραφικών λογιστικών βιβλίων (χειρόγραφο ή μηχανογραφική τήρηση) θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών/στοιχείων του επιχειρηματικού σχεδίου (π.χ. τιμολογίων, τιμολογίων παροχής υπηρεσιών, κλπ.) στο βιβλίο εσόδων/εξόδων της επιχείρησης.

Στην περίπτωση τήρησης διπλογραφικών λογιστικών βιβλίων θα προσκομιστούν αντίγραφα των λογιστικών καταχωρήσεων των παραστατικών τιμολόγησης και εξόφλησης των δαπανών της επένδυσης, της τηρούνται σε ξεχωριστή λογιστική μερίδα. Γενικές επισημάνσεις: Σε κάθε περίπτωση ο Φορέας Υλοποίησης έχει το δικαίωμα να ζητήσει την προσκόμιση οποιουδήποτε συμπληρωματικού εγγράφου ή λογιστικού στοιχείου κρίνει σκόπιμο, προκειμένου να εξασφαλίσει τη νομιμότητα και κανονικότητα των υποβληθεισών δαπανών και την ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου.

Το σύνολο των πιστοποιημένων δαπανών θα έχει πλήρως εξοφληθεί πριν από την ολοκλήρωση/οριστικοποίηση της εκάστοτε τελικής έκθεσης επαλήθευσης/ πιστοποίησης της επένδυσης.

Οι δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου είναι επιλέξιμες εφόσον συμμορφώνονται τις απαιτήσεις της εφαρμοστέας φορολογικής και εργατικής νομοθεσίας.

Ο Δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την επένδυση στην οποία θα καταχωρίζονται της οι σχετικές δαπάνες του επιχειρηματικού σχεδίου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών της επιχορηγούμενης επένδυσης.

Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται τμηματική έκδοση ή και πληρωμή τιμολογίου με σκοπό την μετάπτωση σε μικρότερη κατηγορία, για την εξόφληση των δαπανών αυτών με μετρητά).

Οι εταιρείες-προμηθευτές της επιχείρησης για τις δαπάνες του προγράμματος θα τηρούν εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό. Σε περίπτωση καταθέσεων σε προσωπικό λογαριασμό και όχι εταιρικό (εξαιρούνται οι προμηθευτές που είναι ατομικές επιχειρήσεις) δεν θα πιστοποιούνται οι εν λόγω δαπάνες.

Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση του προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταιρών /μετόχων της επιχείρησης.

Δεν θα γίνεται δεκτή εξόφληση δαπανών με τη χρήση επιταγών τρίτων.

Δεν είναι επιλέξιμοι οι χρεωστικοί τόκοι, οι προμήθειες χρηματοπιστωτικών συναλλαγών, τα έξοδα συναλλάγματος και οι χρεωστικές συναλλαγματικές διαφορές καθώς και τα λοιπά καθαρά χρηματοοικονομικά έξοδα του Δικαιούχου. Οι δαπάνες για πρόστιμα, προσαυξήσεις, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών δεν είναι επιλέξιμες.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες των κατηγοριών εξοπλισμού και τεχνικών μελετών τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) θα καταχωρηθούν στο μητρώο παγίων της επιχείρησης σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Ο Δικαιούχος μπορεί να λαμβάνει και να εκδίδει ηλεκτρονικά τιμολόγια. Ηλεκτρονικό τιμολόγιο είναι οποιοδήποτε τιμολόγιο περιέχει της πληροφορίες που απαιτούνται από τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα (Ν. 4308/2014) και το οποίο έχει εκδοθεί και ληφθεί σε ηλεκτρονική μορφή. Για της σκοπούς πιστοποίησης των δαπανών της επένδυσης, τα ηλεκτρονικά τιμολόγια, σε κάθε περίπτωση θα εκτυπώνονται.

Στην περίπτωση που έχει δοθεί προκαταβολή για την προμήθεια δαπάνης η οποία δεν έχει παραληφθεί, είναι δυνατή η καταβολή της αναλογούσας ενίσχυσης εφόσον το σχετικό αίτημα περιληφθεί (οριστικοποιηθεί) στα πρώτα 3 αιτήματα πληρωμής, υπό τον όρο ότι ο δαπάνη θα έχει εγκατασταθεί και λειτουργήσει στο αμέσως επόμενο αίτημα πληρωμής και όχι μεταγενέστερα του τελικού αιτήματος πληρωμής (ολοκλήρωση της επένδυσης).

Η ενίσχυση καταβάλλεται με την προσκόμιση α) των δικαιολογητικών καταβολής και εξόφλησης της προκαταβολής σύμφωνα με τα οριζόμενα πιο πάνω για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης και β) του προτιμολογίου ή του proforma invoice (απόκτηση από το εξωτερικό) ή του συμφωνητικού που υποβλήθηκε στην εφορία (για έργα πολιτικού μηχανικού). Σε διαφορετική περίπτωση ο Φορέας Υλοποίησης θα προβαίνει σε δημοσιονομική διόρθωση και σε ανάκτηση του αναλογούντος ποσού.

Β) για Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού

Τα προβλεπόμενα σύμφωνα με τις διαδικασίες

- ο ν. 4270/2014 (Α' 143), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»,
- ο ν. 4412/2016 (Α' 147), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)»,
- ο ν. 4914/2022 (Α' 61), όπως τροποποιήθηκε και ισχύει υπό τον τίτλο «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και άλλες διατάξεις».

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Παράρτημα XIII. Πίνακας Κυρώσεων

ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΗ ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ ΚΑΙ / Η ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ		
ΟΡΟΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΗΣ	ΜΗ ΤΗΡΗΣΗ ΟΡΟΥ / ΟΡΩΝ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ ΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ
1) Τήρηση χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης	Στην περίπτωση μη τήρησης το χρονοδιαγράμματος υλοποίησης της επένδυσης, και παράδου προθεσμίας κατά την οποία ο Δικαιούχος δεν έχει ενημερώσει τους φορείς παρακολούθησης της επένδυσης για την πορεία της και δεν έχει αιτηθεί παράταση δεόντως αιτιολογημένη, η επένδυση θεωρείται ότι εγκαταλείφθηκε, η απόφαση ένταξης ανακαλείται και οι τυχόν καταβληθείσες ενισχύσεις αναζητούνται.	
2) Διακοπή λειτουργίας της επιχείρησης / Διακοπή ενισχυόμενης δραστηριότητας		Σε περίπτωση που η επιχείρηση διακόψει οριστικά τη λειτουργία της ή τη δραστηριότητα για την οποία έχει ενισχυθεί, ο Φορέας Υλοποίησης οφείλει να προβεί άμεσα στην ανάκτηση της καταβληθείσας δημόσιας δαπάνης αναλογικά για τα έτη διακοπής της ενισχυθείσας δραστηριότητας.
3) Μεταβίβαση περιουσιακών στοιχείων που ενισχύθηκαν	Μεταβίβαση παγίων που ενισχύθηκαν στο πλαίσιο του Υποέργου χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους από άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε μη πιστοποίηση της επένδυσης και ανάκτηση των τυχόν καταβληθεισών ενισχύσεων.	Μεταβίβαση παγίων μετά την ολοκλήρωση της επένδυσης, χωρίς την άμεση αντικατάστασή τους με άλλα αντίστοιχα με τα ενισχυόμενα, και σχετική ενημέρωση των αρμοδίων υπηρεσιών, οδηγεί σε ανάκτηση της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε για την απόκτηση των παγίων αυτών με την προϋπόθεση ότι η επιχείρηση δεν έχει διακόψει τη δραστηριότητα για την οποία ενισχύθηκε. Σε αντίθετη περίπτωση η

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

		καταβληθείσα δημόσια δαπάνη ανακτάται στο σύνολό της.
4) Πώληση παγίων που αντικαταστάθηκαν μέσω της αίτησης χρηματοδότησης, ως παραγωγικός εξοπλισμός αξίας.	Στην περίπτωση αυτή ανακτάται η δημόσια δαπάνη που καταβλήθηκε για την αντικατάστασή τους.	
5) Διαπίστωση μη νόμιμης λειτουργίας της επένδυσης (λειτουργία χωρίς αδειοδοτήσεις, νοθεία παραγόμενων προϊόντων)		Σε περίπτωση διαπίστωσης από τον Φορέα Υλοποίησης ή τα εξουσιοδοτημένα από αυτόν όργανα, μη νόμιμης λειτουργίας της Επιχείρησης, ενημερώνεται η αρμόδια υπηρεσία και επιβάλλεται κύρωση ύψους 1% της δημόσιας δαπάνης
6) Μεταφορά παραγωγικής δραστηριότητας εκτός Ένωσης όπου απαγορεύεται		Πλήρης ανάκτηση ενίσχυσης
7) Εξόφληση τιμολογίου με τρόπο μη αποδεκτό από το εθνικό θεσμικό πλαίσιο		Ανακτάται η δημόσια δαπάνη που αντιστοιχεί στο συγκεκριμένο τιμολόγιο στο σύνολό της

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Παράρτημα ΧΙV Λίστα Κρατικών Ενισχύσεων

CHECK LIST – ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ/ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΠΡΟΣ ΕΞΕΤΑΣΗ	ΝΑΙ/ΟΧΙ	ΣΥΝΤΟΜΗ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΗ
Ι. Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ, ΔΗΛΑΔΗ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΠΡΟΣΦΕΡΟΝΤΑΣ ΑΓΑΘΑ Η΄/ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΜΙΑ ΑΓΟΡΑ;		ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΚΑΤΑΦΑΤΙΚΗ, ΜΕΤΑΒΕΙΤΕ ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ ΣΤΟ ΜΕΡΟΣ ΙΙ. ΕΑΝ Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΕΙΝΑΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ, ΚΑΛΕΙΣΤΕ ΝΑ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Η δραστηριότητα του Δικαιούχου συνδέεται με την άσκηση δημόσιας εξουσίας, δηλ.; ▪ στρατός ▪ αστυνομία ▪ ασφάλεια και έλεγχος αεροπλοΐας ▪ ασφάλεια και έλεγχος θαλάσσιας κυκλοφορίας ▪ επιτήρηση προς αποφυγή ρύπανσης ▪ οργάνωση και μέτρα επιβολής των ποινών φυλάκισης ▪ άλλο (παρακαλώ περιγράψτε αναλυτικά) 		
Η δραστηριότητα του Δικαιούχου είναι στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια		

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν η κοινωνική ασφάλιση είναι υποχρεωτική ▪ εάν το σύστημα εκπληρώνει αποστολή αποκλειστικά κοινωνικό χαρακτήρα ▪ εάν το σύστημα είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ▪ εάν το σύστημα βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης ή στην αρχή της κεφαλαιοποίησης (εάν οι παροχές είναι ανεξάρτητες ή εξαρτώνται από τις εισφορές του ασφαλισμένου) ▪ εάν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης εποπτεύεται από το κράτος 		
<p>Η δραστηριότητα του Δικαιούχου είναι στον τομέα της ιατροφαρμακευτικής ή νοσοκομειακής περίθαλψης? Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν ο Δικαιούχος αποτελεί μέρος του εθνικού συστήματος υγείας ▪ εάν βασίζεται στην αρχή της αλληλεγγύης σε αντίθεση με την αρχή ανάληψης επιχειρηματικού κινδύνου ▪ εάν ο Δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από ιδιωτικούς πόρους (πχ. ασθενείς) ▪ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται χωρίς επιβάρυνση με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο Δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους 		
<p>Η δραστηριότητα του Δικαιούχου είναι στον τομέα της εκπαίδευσης; Για να απαντηθεί η ερώτηση αυτή θα πρέπει να εξεταστούν τα κάτωθι κριτήρια :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν ο Δικαιούχος επιδιώκει την εκπλήρωση δημόσιας αποστολής/παροχή δημόσιας εκπαίδευσης ▪ εάν ο Δικαιούχος οργανώνεται στο πλαίσιο του εθνικού εκπαιδευτικού 		

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>συστήματος</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ εάν οι υπηρεσίες παρέχονται με βάση την καθολική κάλυψη ή ο εάν ο Δικαιούχος διαθέτει την δυνατότητα να αρνηθεί την παροχή τους ▪ εάν ο Δικαιούχος χρηματοδοτείται κυρίως από το κράτος ή από μαθητές & τους γονείς τους ▪ εάν ο Δικαιούχος εποπτεύεται από το κράτος 		
---	--	--

II. ΕΑΝ Ο ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ ΑΣΚΕΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ, ΕΛΕΓΞΕΤΕ ΑΝ ΠΛΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΩΡΕΥΤΙΚΑ ΟΙ ΚΑΤΩΘΙ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ. ΕΑΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΠΕΝΤΕ ΤΜΗΜΑΤΑ, ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΣΤΕ:

<p>1. ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ ΑΜΕΣΗ Η΄ ΕΜΜΕΣΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΚΡΑΤΙΚΩΝ ΠÓΡΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ;</p>		
<p>Πρόκειται για επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, άμεση επένδυση στο κεφάλαιο επιχείρησης ή όφελος σε είδος που χορηγείται από το Δημόσιο;</p>		
<p>Το μέτρο αφορά παραίτηση από είσπραξη κρατικών πόρων οποιουδήποτε είδους;</p>		
<p>Σε περίπτωση που εμπλέκεται κάποιος ενδιάμεσος/ ιδιωτικός φορέας, η απόφαση για την μεταφορά κρατικών πόρων μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ;</p>		
<p>Υφίσταται επιρροή από την μεριά του κράτους στη μεταφορά κρατικών πόρων;</p>		

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Συμμετέχει το κράτος στην ανακατανομή πόρων μεταξύ ιδιωτικών φορέων;		
2. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΣΥΝΙΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ; (δηλ. κάποιο οικονομικό όφελος που η επιχείρηση δεν θα αποκτούσε υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς)		
Τηρείται η αρχή του ιδιώτη επενδυτή/πωλητή;		
Το μέτρο αποτελεί αντιστάθμισμα για την παροχή ΥΓΟΣ;		

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

I. ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟ ; <i>(Ειδικά εάν αφορά φορολογικά μέτρα ή απαλλαγή από εισφορές κοινωνικής ασφάλισης)</i>		
Το μέτρο αφορά συγκεκριμένες επιχειρήσεις μόνο; Ποιοι είναι οι γενικά εφαρμοστέοι κανόνες (γενικό σύστημα αναφοράς);		
Το μέτρο συνιστά εξαίρεση (απαλλαγή) ή παρέκκλιση από τους γενικά εφαρμοστέους κανόνες;		
Το μέτρο αφορά επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή της Ελληνική επικράτειας;		
II. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΕΙΝΑΙ ΙΚΑΝΟ ΝΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΜΕΤΑΞΥ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ;		
Το μέτρο ενισχύει την θέση της Δικαιούχου εταιρείας σε σύγκριση με άλλες εταιρείες που ανταγωνίζονται στην ενδοεθνική αγορά;		
Οι δραστηριότητες του Δικαιούχου είναι καθαρά τοπικού χαρακτήρα;		
III. ΤΟ ΜΕΤΡΟ ΝΟΘΕΥΕΙ Ή ΑΠΕΙΛΕΙ ΝΑ ΝΟΘΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ;		
Δραστηριοποιείται ο Δικαιούχος σε μια αγορά ανοικτή στον ανταγωνισμό;		
Εάν η αγορά δεν είναι ανοικτή στον ανταγωνισμό, ασκεί ο Δικαιούχος άλλες οικονομικές δραστηριότητες σε τομέα που είναι ανοιχτός στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος;		
Εάν ο Δικαιούχος δραστηριοποιείται σε αγορές ανοικτές στον ανταγωνισμό ή/και σε άλλο κράτος μέλος, τηρεί ξεχωριστούς λογαριασμούς για κάθε δραστηριότητα ;		

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

CHECK LIST – ΥΠΑΡΞΗ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ – ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΟΙ ΟΡΟΙ

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2017/1084 και 2023/4278) — έγγραφο εργασίας

Περιφερειακές ενισχύσεις

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΚΑΚ (12 όροι/άρθρα 1-12) και στη συνέχεια οι όροι που αφορούν τις περιφερειακές ενισχύσεις.

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
Άρθρο 1	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων και καθεστώτων ενισχύσεων με υψηλό προϋπολογισμό (παράγραφος 2)	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>Δεν εφαρμόζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> σε καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων (εξαιρουμένου του άρθρου 15) με μέσο ετήσιο προϋπολογισμό κρατικών ενισχύσεων που υπερβαίνει τα 150 εκατ. ευρώ, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους (ο κανονισμός μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστώτα ενισχύσεων, αφού εξεταστεί το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος) σε οποιοσδήποτε μεταβολές των καθεστώτων που αναφέρονται ανωτέρω, πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων βάσει του εν λόγω κανονισμού ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων. 	
<p>Άρθρο 1 (παράγραφος 3) & Άρθρο 13 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων</p>	
<p>Άρθρο 1 παράγραφος 3: Δεν εφαρμόζεται σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> στην Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων* με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, στη μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς

- στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)

* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.

Άρθρο 13: Οι περιφερειακές ενισχύσεις **δεν** εφαρμόζονται ειδικότερα:

α) στον τομέα του χάλυβα, στον τομέα του άνθρακα, στον ναυπηγικό τομέα, στον τομέα των συνθετικών ινών,

β) στις ενισχύσεις στον τομέα των μεταφορών καθώς και στη συναφή υποδομή, ούτε στις ενισχύσεις για παραγωγή, διανομή και υποδομές ενέργειας, εκτός από τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας

γ) στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας (τα καθεστώτα που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες, υποδομές ευρυζωνικών δικτύων ή μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων **δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας**)

δ) στις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στον τομέα ΙΑ «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» της NACE αναθ. 2 ή σε επιχειρήσεις που ασκούν ενδοομιλικές δραστηριότητες και των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στις τάξεις 70.10 «Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων» ή 70.22 «Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης» της NACE

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

αναθ. 2.	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4)	
<p>Δεν εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν από το ίδιο κράτος - μέλος, υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.</p>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4)	
<p>Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις (εξαίρεση: τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω καθεστώτα δεν επιφυλάσσουν ευνοϊκότερη μεταχείριση στις προβληματικές επιχειρήσεις απ' ό,τι σε άλλες επιχειρήσεις).</p>	
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5)	
<p>Δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:</p> <p>α) την υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του Δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση</p> <p>β) την υποχρέωση του Δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>γ) τον περιορισμό της δυνατότητας των Δικαιούχων να κάνουν χρήση των αποτελεσμάτων της έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας σε άλλα κράτη μέλη.</p>	
<p>Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων</p> <p>Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις: το «προσαρμοσμένο ποσό της ενίσχυσης», που υπολογίζεται σύμφωνα με τον μηχανισμό που διευκρινίζεται στο άρθρο 2 σημείο 20, προκειμένου για επένδυση με επιλέξιμες δαπάνες ύψους 100 εκατ. ευρώ • Περιφερειακές ενισχύσεις αστικής ανάπτυξης: τα 20 εκατ. ευρώ, όπως ορίζεται στο άρθρο 16 παράγραφος 3. <p>Τα όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων	
<p>Εφαρμόζεται μόνο στις διαφανείς ενισχύσεις ως τέτοιες λογίζονται:</p> <p>α) οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου</p> <p>β) τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης)</p> <p>γ) οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής)</p> <p>ή</p> <p>όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΚΑΚ)</p> <p>δ) τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου)</p> <p>ε) ενισχύσεις για περιφερειακή αστική ανάπτυξη (εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 16)</p> <p>στ) οι επιστρεπτές προκαταβολές, εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή.</p> <p>ζ) ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς.</p>	
<p>Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου</p>	
<p>Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο δικαιούχος έχει υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: <ol style="list-style-type: none"> α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου δ) κατάλογο των δαπανών του έργου ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο • Ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότι ο Δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: <ol style="list-style-type: none"> α) στην περίπτωση των περιφερειακών επενδυτικών ενισχύσεων: υλοποίηση ενός έργου το οποίο δεν θα είχε υλοποιηθεί στη συγκεκριμένη περιοχή ή δεν θα ήταν επαρκώς αποδοτικό για τον δικαιούχο, εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση β) σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, ότι υπάρχει: <ul style="list-style-type: none"> - ουσιώδης αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<ul style="list-style-type: none"> - ή ουσιώδης αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο Δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης, - ή ουσιώδης αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας. <p>→ Εξαιρέσεις</p> <ul style="list-style-type: none"> • Όσον αφορά τα φορολογικά πλεονεκτήματα, ο χαρακτήρας κινήτρου θεωρείται ότι πληρούται εφόσον: <ul style="list-style-type: none"> α) με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους και β) το μέτρο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ προτού αρχίσουν οι εργασίες για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα, με εξαίρεση την περίπτωση διάδοχων φορολογικών καθεστώτων, εφόσον η δραστηριότητα είχε ήδη καλυφθεί από τα προηγούμενα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων. • Όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας και τις περιφερειακές ενισχύσεις για την αστική ανάπτυξη ο χαρακτήρας κινήτρου θεωρείται ότι πληρούται εφόσον τηρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 15 και 16. 	
<p>Άρθρο 7 — Επιλέξιμες δαπάνες</p>	
<p>Για τον υπολογισμό της έντασης της ενίσχυσης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αριθμητικά στοιχεία πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων • Εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης • Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<ul style="list-style-type: none"> • Εάν οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, εκφράζονται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσει εύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, η μέγιστη ένταση ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες. • Εάν οι περιφερειακές ενισχύσεις χορηγούνται υπό μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, δεν επιτρέπεται η αύξηση της μέγιστης έντασης ενίσχυσης που καθορίζεται σε χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. <p>Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους που καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης. 	
<p>Άρθρο 8 — Σώρευση</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1) • Εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιοσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισίμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α) • Δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιοσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3, στοιχείο β) • Οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΚΑΚ δεν σωρεύονται με οποιοσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΚΑΚ (παράγραφος 5). • Κατά παρέκκλιση των παραγράφων των ανωτέρω, για τον καθορισμό της τήρησης των ανώτατων ορίων που ισχύουν για τις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, όπως ορίζεται στο άρθρο 15 παράγραφος 4, λαμβάνονται υπόψη μόνον οι περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας σε εξόχως απόκεντρες περιοχές που υλοποιούνται δυνάμει του παρόντος κανονισμού. 	
Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιεύονται σε εμπειριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): <ul style="list-style-type: none"> α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο

γ) οι πληροφορίες για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 500 000 ευρώ (βλ. παράρτημα ΙΙΙ).

Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η αρμόδια διαχειριστική αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εναλλακτικά, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίσουν ότι καθένα από αυτά θα παρέχει τις πληροφορίες που αφορούν τα μέτρα ενίσχυσης εντός της επικράτειάς του στον αντίστοιχο δικτυακό τόπο.

- Για τα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων και για τα καθεστώτα που υπάγονται στα άρθρα 16 και 21 (εξαιρουμένων των ΜΜΕ που δεν έχουν πραγματοποιήσει καμία εμπορική πώληση σε οποιαδήποτε αγορά), οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου θεωρείται ότι πληρούνται, εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις εξής κλίμακες (σε εκατ. ευρώ) (παράγραφος 2):
  - 0,5-1
  - 1-2
  - 2-5
  - 5-10
  - 10-30 και
  - 30 και άνω.
- Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που	
<p>αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης (παράγραφος 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (δηλ. 1/7/2016) (παράγραφος 6). 	
Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων	
<p>Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.</p>	

Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2 (νέος ορισμός της προβληματικής επιχείρησης)

Παρακολούθηση: άρθρο 12

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Β. Ειδικοί όροι όσον αφορά τις περιφερειακές ενισχύσεις

ΑΡΘΡΟ 14 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
<ul style="list-style-type: none"> • Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1) • Ενισχύσεις που χορηγούνται σε ενισχυόμενες περιοχές (παράγραφος 2) • Αρχικές επενδύσεις σε περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο, α) ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου, β) κάθε μορφή ενίσχυσης για αρχικές επενδύσεις από ΜΜΕ σε περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση σε νέα οικονομική δραστηριότητα (παράγραφος 3) • Επιλέξιμες δαπάνες (παράγραφος 4) <ul style="list-style-type: none"> - Ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού - μισθολογικό κόστος (ως αποτέλεσμα αρχικής επένδυσης) υπολογιζόμενο σε περίοδο δύο ετών - συνδυασμός των ανωτέρω δαπανών, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το ένα ή το άλλο ποσό, ανάλογα με το ποιο είναι μεγαλύτερο • Διατήρηση της επένδυσης στην περιοχή για τουλάχιστον 5 έτη, τουλάχιστον 3 έτη για τις ΜΜΕ (αυτό δεν εμποδίζει την αντικατάσταση μονάδας ή εξοπλισμού που έχουν καταστεί παρωχημένα ή έχουν υποστεί βλάβες, εφόσον η οικονομική δραστηριότητα διατηρείται στην περιοχή) (παράγραφος 5) <p>Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια, εκτός αν αποκτώνται από ΜΜΕ ή αν πρόκειται για την απόκτηση επιχειρηματικής εγκατάστασης (παράγραφος 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για δαπάνες χρηματοδοτικής μίσθωσης ενσώματων στοιχείων ενεργητικού 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

(παράγραφος 6)

- γήπεδα και κτήρια η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον πέντε έτη (μεγάλες επιχειρήσεις) ή τρία έτη (ΜΜΕ) μετά την ολοκλήρωση του έργου
  - μονάδες παραγωγής ή μηχανήματα, μορφή χρηματοδοτικής μίσθωσης, υποχρέωση αγοράς των στοιχείων ενεργητικού από τον Δικαιούχο κατά τη λήξη της μίσθωσης
  - απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της αρχικής επένδυσης ή αρχικής επένδυσης που αφορά νέα οικονομική δραστηριότητα: μόνον οι δαπάνες για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή, εφόσον η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Εάν έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για στοιχεία ενεργητικού πριν από την αγορά τους: το εν λόγω κόστος αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες. Μέλος της οικογένειας ή υπάλληλος του αρχικού ιδιοκτήτη που αναλαμβάνει μια μικρή επιχείρηση: δεν ισχύει ο όρος για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η απόκτηση μετοχών δεν συνιστά αρχική επένδυση.
- **Θεμελιώδης** αλλαγή στην παραγωγική διαδικασία (για μεγάλες επιχειρήσεις):
    - οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού κατά τη διάρκεια των τριών προηγούμενων οικονομικών ετών (παράγραφος 7)
    - διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης: οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία (ένα έτος πριν από την έναρξη των εργασιών) των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται (παράγραφος 7)
- **Οι δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού** είναι επιλέξιμες εάν τα εν λόγω στοιχεία (παράγραφος 8):
    - χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

- είναι αποσβεστέα
  - αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή
  - περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού του δικαιούχου• παραμένουν συνδεδεμένα με το ενισχυόμενο έργο επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ)
  - μεγάλες επιχειρήσεις: ανώτατο ποσοστό 50% των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση
- Επιλέξιμες δαπάνες με βάση το εκτιμώμενο μισθολογικό κόστος** (παράγραφος 9)
- επενδύσεις: καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων σε σχέση με τους προηγούμενους 12 μήνες (έχουν ήδη αφαιρεθεί οι χαμένες θέσεις εργασίας)
  - η πλήρωση κάθε θέσης εργασίας πραγματοποιείται εντός τριών ετών από την περάτωση των εργασιών
  - κάθε θέση εργασίας που δημιουργείται διατηρείται στην περιοχή για τουλάχιστον πέντε έτη μετά την πρώτη πλήρωση της θέσης (τρία έτη για τις ΜΜΕ)
- Ανάπτυξη ευρυζωνικών δικτύων** (παράγραφος 10)
- μόνο σε περιοχές όπου δεν υπάρχει δίκτυο της ίδιας κατηγορίας ούτε είναι πιθανό να αναπτυχθεί με εμπορικούς όρους εντός τριών ετών από την απόφαση για τη χορήγηση της ενίσχυσης
  - φορέας εκμετάλλευσης του δικτύου: παρέχει υπηρεσίες ενεργητικής και παθητικής χονδρικής πρόσβασης, με δίκαιους όρους, άνευ διακρίσεων, συμπεριλαμβανομένης της υλικής αποδεσμοποίησης στην περίπτωση δικτύων πρόσβασης νέας γενιάς
  - οι ενισχύσεις χορηγούνται βάσει ανταγωνιστικής διαδικασίας επιλογής
- Ερευνητικές υποδομές:** διαφανής και χωρίς διακρίσεις πρόσβαση στις υποδομές (παράγραφος 11)

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

•**Ένταση ενίσχυσης:** δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Σε περίπτωση συνδυασμού των δαπανών για στοιχεία ενεργητικού και του μισθολογικού κόστους (παράγραφος 4 στοιχείο γ)), η ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσό που προκύπτει από την εφαρμογή της εν λόγω έντασης με βάση τις επενδυτικές δαπάνες ή το μισθολογικό κόστος. Μεγάλα επενδυτικά έργα: το ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το ποσό της ενίσχυσης που υπολογίζεται σύμφωνα με το άρθρο 2 σημείο 20 (παράγραφος 12)

•**Ενιαίο επενδυτικό έργο:** Αρχική επένδυση σε άλλη ενισχυόμενη επένδυση —ίδιος δικαιούχος (σε επίπεδο ομίλου)— εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών στην ίδια περιφέρεια NUTS3: θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Σε περίπτωση μεγάλου επενδυτικού έργου, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα (παράγραφος 13).

•**Η συμμετοχή του δικαιούχου ανέρχεται τουλάχιστον** στο 25% των επιλέξιμων δαπανών. Για τις επενδύσεις των ΜΜΕ στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, η ένταση ενίσχυσης μπορεί να υπερβαίνει το 75%. Ο Δικαιούχος θα πρέπει να καλύψει το υπόλοιπο ποσό (παράγραφος 14).

•**Αρχικές επενδύσεις που συνδέονται με έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας** (κανονισμός 1299/2013): η ένταση ενίσχυσης της περιοχής στην οποία πραγματοποιείται η αρχική επένδυση ισχύει για όλους τους Δικαιούχους. Εάν η αρχική επένδυση υλοποιείται σε δύο ή περισσότερες ενισχυόμενες περιοχές, ως μέγιστη ένταση ενίσχυσης ορίζεται εκείνη που εφαρμόζεται στην ενισχυόμενη περιοχή με τις υψηλότερες επιλέξιμες δαπάνες. Στις περιοχές που εμπίπτουν στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ), η διάταξη αυτή εφαρμόζεται σε μεγάλες επιχειρήσεις μόνον αν η αρχική επένδυση αφορά νέα οικονομική δραστηριότητα (παράγραφος 15).

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Επιβεβαίωση μη μετεγκατάστασης: Ο Δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση της επιχειρηματικής εγκατάστασης στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση (παράγραφος 16).

Στον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, δεν χορηγούνται ενισχύσεις σε επιχειρήσεις που έχουν διαπράξει μία ή περισσότερες από τις παραβάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) και στο άρθρο 10 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 508/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για τις πράξεις του άρθρου 11 του εν λόγω κανονισμού (παράγραφος 17).

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία (κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τους κανονισμούς 2017/1084, 2020/972, 2021/452, 2021/1237 και 2023/4278) — ένγραφο εργασίας

Ενισχύσεις προς ΜΜΕ

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΚΑΚ (12 όροι/άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι όροι που αφορούν στις ενισχύσεις προς ΜΜΕ.

Α. Γενικοί όροι εφαρμογής.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΈΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (σελίδα/σχετικό απόσπασμα)
Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2)	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Δεν εφαρμόζεται:

- σε καθεστώτα προς ΜΜΕ με μέσο **ετήσιο προϋπολογισμό κρατικών ενισχύσεων που υπερβαίνει τα 150 εκατ. ευρώ**, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους (ο κανονισμός μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστώτα ενισχύσεων, αφού εξεταστεί το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος)
- σε οποιοσδήποτε μεταβολές των καθεστώτων που αναφέρονται ανωτέρω, πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων βάσει του εν λόγω κανονισμού ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης
- στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με **εξαγωγές**
- στις ενισχύσεις που **εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων** αντί των εισαγομένων.

Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3)**Δεν** εφαρμόζεται σε:

- στην Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (εντός πεδίου εφαρμογής του Καν. 1379/2013 με εξαίρεση:
  - ενισχύσεις προς πολύ μικρές επιχειρήσεις με τη μορφή δημόσιων παρεμβάσεων που αφορούν την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας που αναφέρονται στο άρθρο 19γ,
  - ενισχύσεις σε ΜΜΕ υπό μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων που αφορούν την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρική ενέργεια για τον μετριασμό των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας που αναφέρεται στο άρθρο 19δ.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

- στη Πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων* με εξαίρεση τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ με εξαίρεση:
  - ενισχύσεις προς πολύ μικρές επιχειρήσεις με τη μορφή δημόσιων παρεμβάσεων όσον αφορά την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 19γ και
  - ενισχύσεις προς ΜΜΕ με τη μορφή προσωρινών δημόσιων παρεμβάσεων που αφορούν την προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου ή θερμότητας που παράγεται από φυσικό αέριο ή ηλεκτρισμό για την άμβλυση των επιπτώσεων των αυξήσεων των τιμών μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, όπως αναφέρεται στο άρθρο 19δ,
- στη Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
- Στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου)

* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη-μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις.

Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4)

Δεν εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν από το ίδιο κ-μ, υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.</p>	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4) Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις</p> <p>Εξαίρεση: καθεστώς ενισχύσεων του άρθρου 19 β) [ενισχύσεις προς επιχειρήσεις (ΜΜΕ) που συμμετέχουν σε έργα ΤΑΠΤΚ] Ο Κανονισμός εφαρμόζεται, κατά παρέκκλιση, σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές στις 31 Δεκεμβρίου 2019 αλλά κατέστησαν προβληματικές επιχειρήσεις κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2021.</p>	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5) Δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:</p> <p>α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση</p> <p>β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες</p>	
<p>Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα ακόλουθα όρια:

- **Επενδυτικές ενισχύσεις προς ΜΜΕ: 8,2 εκατ. ευρώ** ανά επιχείρηση και ανά επενδυτικό έργο
- **Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ: 2,2 εκατ. ευρώ** ανά επιχείρηση και ανά έργο
- **Συμμετοχή ΜΜΕ σε εμπορικές εκθέσεις: 2,2 εκατ. ευρώ** ανά επιχείρηση, ανά έτος
- **Κάλυψη των δαπανών** για συμμετοχή σε σχέδια Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας των ΜΜΕ:
για τις ενισχύσεις **βάσει του άρθρου 20: 2,2 εκατ. ευρώ** ανά επιχείρηση και ανά έργο
για τις ενισχύσεις **βάσει του άρθρου 20α:** τα ποσά που προβλέπονται στο άρθρο 20α παράγραφος 2 ανά επιχείρηση και ανά έργο.

Τα όρια **δεν** επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης.

ΣΥΝΕΛΙΟ

Άρθρο 5 — Διαφάνεια των Ενισχύσεων	
<p>Απαλλάσσονται μόνο οι διαφανείς ενισχύσεις ως τέτοιες λογίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> • οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου • τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) • οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΚΑΚ) • τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου) • οι επιστρεπτές προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην Επιτροπή). • ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς. 	

ΣΥΝΕΛΙΟ

Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου

Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου:

- Ο Δικαιούχος έχει υποβάλει **αίτηση χρηματοδότησης στο κράτος μέλος, πριν από την έναρξη των εργασιών** για το έργο ή τη δραστηριότητα, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:
  - α) την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης
  - β) περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης
  - γ) τον τόπο εκτέλεσης του έργου
  - δ) κατάλογο των δαπανών του έργου
  - ε) είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο

→ **Εξαιρέσεις**

- **Όσον αφορά τα φορολογικά πλεονεκτήματα**, ο χαρακτήρας κινήτρου θεωρείται ότι πληρούται εφόσον:
  - α) με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους και
  - β) το μέτρο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ προτού αρχίσουν οι εργασίες για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα, με εξαίρεση την περίπτωση διάδοχων φορολογικών καθεστώτων, εφόσον η δραστηριότητα είχε ήδη καλυφθεί από τα προηγούμενα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 7 — Επιλέξιμες δαπάνες	
<ul style="list-style-type: none"> • Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων Φ.Π.Α. επί των επιλέξιμων δαπανών ο οποίος επιστρέφεται βάσει εθνικής νομοθεσίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της έντασης ενίσχυσης και του επιλέξιμου κόστους. • εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης • οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις καθώς και οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης με βάση τα προεξοφλητικά επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο εκείνο (ομοίως για τις επιλέξιμες δαπάνες και με τα επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης) • στις περιπτώσεις όπου η ενίσχυση χορηγείται μέσω φορολογικών πλεονεκτημάτων, η αναγωγή της αξίας των δόσεων της ενίσχυσης γίνεται με βάση τα προεξοφλητικά επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο υλοποίησης των φορολογικών πλεονεκτημάτων • εάν οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, εκφράζονται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσει εύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης μπορούν να αυξηθούν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες. • Εάν οι περιφερειακές ενισχύσεις χορηγούνται υπό μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών, δεν επιτρέπεται η αύξηση της μέγιστης έντασης ενίσχυσης που καθορίζεται σε χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση.

Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα.

- Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης.

Στην περίπτωση αυτή, ισχύουν οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που προβλέπονται στους σχετικούς κανόνες που διέπουν το Ταμείο της Ένωσης. Επιπλέον, για έργα που υλοποιούνται σύμφωνα με τα σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα ποσά των επιλέξιμων δαπανών μπορούν επίσης να υπολογιστούν σύμφωνα με απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή στον κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060.

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 8 — Σώρευση	
<ul style="list-style-type: none"> • Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1) • εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους-μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2) • οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)) • δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)) • οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΚΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο ΙΙΙ του ΓΚΑΚ (παράγραφος 5).	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιεύονται στην διαδικτυακή πλατφόρμα της ΕΕ _Transparency Award Module -TAM ή σε εμπειριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): <ul style="list-style-type: none"> α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο γ) οι πληροφορίες για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ (βλ. παράρτημα ΙΙΙ). <p>Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η αρμόδια διαχειριστική αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εναλλακτικά, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίσουν ότι καθένα από αυτά θα παρέχει τις πληροφορίες που αφορούν τα μέτρα ενίσχυσης εντός της επικράτειάς του στον αντίστοιχο δικτυακό τόπο.</p> • Για τα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων και για τα καθεστώτα που υπάγονται στα άρθρα 16, 21^α και 22, οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου θεωρείται ότι πληρούνται, εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις εξής κλίμακες (σε εκατ. ευρώ) (παράγραφος 2): <ul style="list-style-type: none"> - 0,01-0,1 (μόνο για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια καθώς και την πρωτογενή γεωργική παραγωγή) - 0,1-0,5 - 0,5-1 - 1-2 - 2-5 - 5-10 - 10-30 και - 30 και άνω. • Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν λειτουργίες αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.</p> <p>Για ενισχύσεις υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εάν δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση για ετήσια δήλωση, η 31η Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση θα θεωρείται ως ημερομηνία χορήγησης για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου (παράγραφος 4).</p> <p>Τα κράτη-μέλη συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του (παράγραφος 5).</p>	
<p>Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων</p>	
<p>Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα ΙΙ, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.</p>	

Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2/ΓΑΚ651/2014 (προσοχή στον νέο ορισμό της προβληματικής επιχείρησης)

Παρακολούθηση: άρθρο 12/ΓΑΚ651/2014

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10/ΓΑΚ651/2014

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Β. Ειδικό όροι για τις ενισχύσεις για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜΜΕ

ΑΡΘΡΟ 18 ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΕ ΜΜΕ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (σελίδα/σχετικό απόσπασμα)
<ul style="list-style-type: none"> • Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1) • Η ένταση ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 50% των επιλέξιμων δαπανών (παράγραφος 2) • Επιλέξιμες δαπάνες: συμβουλευτικές υπηρεσίες που παρέχονται από εξωτερικούς συμβούλους (παράγραφος 3) • Οι εν λόγω υπηρεσίες δεν αποτελούν συνεχείς ή περιοδικές δραστηριότητες ούτε σχετίζονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες (π.χ. τακτικές υπηρεσίες παροχής φορολογικών και νομικών συμβουλών ή διαφημιστικές υπηρεσίες) (παράγραφος 4) 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

**Γενικός κανονισμός απαλλαγής κατά κατηγορία
(κανονισμός 651/2014 όπως τροποποιήθηκε με τον
κανονισμό 2017/1084 και 2023/4278) — έγγραφο
εργασίας**

Ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος *

Πρώτα θα πρέπει να ελέγχονται οι γενικοί όροι εφαρμογής του ΓΚΑΚ (12 όροι/άρθρα 1-12) ΚΑΙ στη συνέχεια οι όροι που αφορούν τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος.

* Το τμήμα 7 του παρόντος κανονισμού δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικής ενίσχυσης για την παραγωγή πυρηνικής ενέργειας

**Α. Γενικοί όροι
εφαρμογής.**

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΤΟΤΗΤΑΣ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων δραστηριοτήτων (παράγραφος 2)</p> <p><u>Δεν</u> εφαρμόζεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> σε καθεστώτα ενισχύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος (εξαιρουμένου του άρθρου 44) με μέσο ετήσιο προϋπολογισμό κρατικών ενισχύσεων που υπερβαίνει τα 150 εκατ. ευρώ, μετά την παρέλευση εξαμήνου από την έναρξη ισχύος τους (ο εν λόγω κανονισμός μπορεί να συνεχίσει να εφαρμόζεται για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα σε οποιοδήποτε από αυτά τα καθεστώτα ενισχύσεων, αφού εξεταστεί το σχετικό σχέδιο αξιολόγησης, το οποίο κοινοποιείται από το κράτος μέλος στην Επιτροπή, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του καθεστώτος) σε οποιοδήποτε μεταβολές των καθεστώτων που αναφέρονται ανωτέρω, πλην των τροποποιήσεων που δεν είναι ικανές να επηρεάσουν τη συμβατότητα του καθεστώτος ενισχύσεων βάσει του εν λόγω κανονισμού ή δεν είναι ικανές να επηρεάσουν σημαντικά το περιεχόμενο του εγκεκριμένου σχεδίου αξιολόγησης στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων. 	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός ορισμένων τομέων (παράγραφος 3)</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<ul style="list-style-type: none"> • Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια* (όπως στον κανονισμό 1379/2013) με εξαίρεση ότι από την 1η Ιουλίου 2023, δίνεται ενίσχυση με τη μορφή μειώσεων στους περιβαλλοντικούς φόρους σύμφωνα με το άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο στ) και 15 παράγραφος 3 της οδηγίας 2003/96/ΕΚ του Συμβουλίου. • Μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων* αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς • Ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων (απόφαση 2010/787 του Συμβουλίου) <p><i>* Αν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται επίσης σε τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού, ο κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς αυτούς, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις</i></p>	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των επιχειρήσεων τις οποίες αφορά ο κανόνας Deggendorf (παράγραφος 4)</p>	
<p>Δεν εφαρμόζεται στα καθεστώτα ενισχύσεων που δεν αποκλείουν ρητά την καταβολή μεμονωμένων/ad hoc ενισχύσεων οι οποίες χορηγήθηκαν από το ίδιο κ-μ, υπέρ επιχείρησης κατά της οποίας εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη.</p>	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των προβληματικών επιχειρήσεων (παράγραφος 4)</p>	
<p>Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις - με εξαίρεση τις ενισχύσεις σε ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς σύμφωνα με το άρθρο 39. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται, κατά παρέκκλιση, σε επιχειρήσεις που δεν ήταν προβληματικές στις 31 Δεκεμβρίου 2019 αλλά κατέστησαν προβληματικές επιχειρήσεις κατά την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2020 έως 31 Δεκεμβρίου 2021.</p>	
<p>Άρθρο 1 — Αποκλεισμός των μέτρων ενισχύσεων που παραβιάζουν το δίκαιο της Ένωσης (παράγραφος 5)</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Δεν εφαρμόζεται στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαίου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:

α) την υποχρέωση του Δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του Δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση

β) την υποχρέωση του Δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 4 — Όρια κοινοποίησης μεμονωμένων ενισχύσεων	
<p>Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που υπερβαίνουν τα ακόλουθα όρια:</p> <ul style="list-style-type: none"> για επενδυτικές ενισχύσεις για τις συνδυασμένες βελτιώσεις της ενεργειακής και περιβαλλοντικής απόδοσης των κτηρίων που αναφέρονται στο άρθρο 38α παράγραφος 7: ποσό 30 εκατ. ευρώ ανά επιχείρηση ανά έργο. <p>Τα όρια δεν επιτρέπεται να καταστρατηγούνται με τον τεχνητό διαχωρισμό των καθεστώτων ενισχύσεων ή των έργων ενίσχυσης. (παράγραφος 2)</p>	
Άρθρο 5 — Διαφάνεια των ενισχύσεων	
<p>Εφαρμόζεται στις διαφανείς ενισχύσεις ως τέτοιες λογίζονται:</p> <ul style="list-style-type: none"> οι επιχορηγήσεις και επιδοτήσεις επιτοκίου τα δάνεια (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί βάσει του επιτοκίου αναφοράς που ίσχυε στην αγορά τη στιγμή της χορήγησης) οι εγγυήσεις (όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει υπολογιστεί με βάση τις προμήθειες ασφαλούς λιμένα που καθορίζονται σε ανακοίνωση της Επιτροπής ή όταν το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης έχει γίνει δεκτό πριν από την εφαρμογή του μέτρου, με βάση την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις εγγυήσεις, και εφόσον η εγκεκριμένη μεθοδολογία υπολογισμού αναφέρει ρητά το είδος της εγγύησης και το είδος των υποκείμενων πράξεων στο πλαίσιο της εφαρμογής του ΓΚΑΚ) <ul style="list-style-type: none"> - τα φορολογικά πλεονεκτήματα (όταν προβλέπεται ανώτατο όριο με το οποίο διασφαλίζεται ότι δεν γίνεται υπέρβαση του ορίου) - οι ενισχύσεις για έργα ενεργειακής απόδοσης, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 39 - οι ενισχύσεις με τη μορφή πριμοδοτήσεων επιπλέον της τιμής της αγοράς, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 42 - οι επιστρεπτές προκαταβολές (εφόσον το συνολικό ονομαστικό ποσό της επιστρεπτέας προκαταβολής δεν υπερβαίνει τα ισχύοντα όρια βάσει του κανονισμού ή εφόσον, πριν από την εφαρμογή του μέτρου, η μεθοδολογία για τον υπολογισμό του ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης της επιστρεπτέας προκαταβολής έγινε δεκτή μετά την κοινοποίησή της στην 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>Επιτροπή).</p> <ul style="list-style-type: none"> - ενισχύσεις υπό μορφή πώλησης ή μίσθωσης ενσώματων στοιχείων του ενεργητικού κάτω της τιμής της αγοράς εάν η αξία καθορίζεται είτε με αξιολόγηση ανεξάρτητου εμπειρογνώμονα πριν από τη συναλλαγή είτε με παραπομπή σε δημοσιοποιημένο, τακτικά επικαιροποιημένο και γενικά αποδεκτό δείκτη αναφοράς. 	
--	--

Άρθρο 6 — Χαρακτήρας κινήτρου	
<p>Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ο Δικαιούχος έχει υποβάλει αίτηση χρηματοδότησης στο κράτος-μέλος, πριν από την έναρξη του έργου ή των εργασιών, που περιλαμβάνει τουλάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: <ul style="list-style-type: none"> - την ονομασία και το μέγεθος της επιχείρησης - περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των ημερομηνιών έναρξης και λήξης - τον τόπο εκτέλεσης του έργου - κατάλογο των δαπανών του έργου - είδος ενίσχυσης (επιχορήγηση, δάνειο, εγγύηση, επιστρεπτέα προκαταβολή, εισφορά κεφαλαίου ή άλλο) και ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που απαιτείται για το έργο • Ad hoc ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις πέραν των ανωτέρω, το κράτος μέλος έχει ελέγξει, πριν χορηγήσει την ενίσχυση, ότι ο Δικαιούχος προσκόμισε έγγραφα που αποδεικνύουν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα: <ul style="list-style-type: none"> - ουσιώδη αύξηση του αντικειμένου του έργου/της δραστηριότητας ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης ή - ουσιώδη αύξηση του συνολικού ποσού που δαπανά ο Δικαιούχος για το έργο/τη δραστηριότητα ως αποτέλεσμα της ενίσχυσης ή - ουσιώδη αύξηση της ταχύτητας ολοκλήρωσης του συγκεκριμένου έργου/δραστηριότητας. <p>☒Εξαιρέσεις:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Φορολογικά πλεονεκτήματα εάν: <ul style="list-style-type: none"> - με το μέτρο παρέχεται δικαίωμα για ενισχύσεις βάσει αντικειμενικών κριτηρίων και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από την πλευρά του κράτους μέλους και - το μέτρο εγκρίθηκε και τέθηκε σε ισχύ προτού αρχίσουν οι εργασίες για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα, με εξαίρεση την περίπτωση διάδοχων φορολογικών καθεστώτων, εφόσον η δραστηριότητα είχε ήδη καλυφθεί από τα 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>προηγούμενα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ενισχύσεις με τη μορφή μειώσεων περιβαλλοντικών φόρων δυνάμει της οδηγίας 2003/96/ΕΚ, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 44 του ΓΚΑΚ. • ενισχύσεις για την αποκατάσταση περιβαλλοντικών ζημιών και την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, όταν το κόστος εξυγίανση αποκατάστασης υπερβαίνει την αύξηση της αξίας της γης ή της ιδιοκτησίας και πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 45 • ενισχύσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή και τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 45. • ενισχύσεις για την προώθηση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας σύμφωνα με τα άρθρα 41, 42 και 43 όταν η ενίσχυση χορηγείται αυτόματα σύμφωνα με αντικειμενικά και αμερόληπτα κριτήρια και χωρίς περαιτέρω άσκηση διακριτικής ευχέρειας από το κράτος μέλος και το μέτρο έχει εγκριθεί και τεθεί σε ισχύ πριν από την έναρξη των εργασιών για το ενισχυόμενο έργο ή δραστηριότητα 	
--	--

Άρθρο 7 — Επιλέξιμες δαπάνες	
<ul style="list-style-type: none"> • Για τον υπολογισμό της έντασης των ενισχύσεων και των επιλέξιμων δαπανών, τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται υπολογίζονται πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων. Ο Φ.Π.Α. επί των επιλέξιμων δαπανών ο οποίος επιστρέφεται βάσει εθνικής νομοθεσίας, δεν λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της έντασης ενίσχυσης και του επιλέξιμου κόστους. • εφόσον η ενίσχυση χορηγείται με μορφή άλλη εκτός από επιχορήγηση, το ποσό της ενίσχυσης είναι το ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης της ενίσχυσης • οι ενισχύσεις που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις ανάγονται στην αξία τους 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης με βάση τα προεξοφλητικά επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο εκείνο (ομοίως για τις επιλέξιμες δαπάνες και με τα επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης)</p>	
<ul style="list-style-type: none"> • εάν οι ενισχύσεις χορηγούνται με τη μορφή επιστρεπτέων προκαταβολών οι οποίες, ελλείψει αποδεκτής μεθόδου για τον υπολογισμό του αντίστοιχου ακαθάριστου ισοδύναμου επιχορήγησης, εκφράζονται ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών και το μέτρο προβλέπει ότι σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης του έργου, όπως προσδιορίζεται βάσει εύλογων και συνετών υποθέσεων, οι προκαταβολές θα επιστρέφονται με επιτόκιο τουλάχιστον ίσο προς το προεξοφλητικό επιτόκιο που ίσχυε κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης, οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης μπορούν να αυξηθούν κατά 10 εκατοστιαίες μονάδες. • Επιλέξιμες δαπάνες και τεκμηρίωση. • Οι επιλέξιμες δαπάνες τεκμηριώνονται με σαφή, συγκεκριμένα και επικαιροποιημένα έγγραφα. • Το ποσό των επιλέξιμων δαπανών μπορεί να υπολογίζεται σύμφωνα με τις απλουστευμένες επιλογές κόστους υπό την προϋπόθεση ότι η πράξη χρηματοδοτείται τουλάχιστον εν μέρει μέσω ταμείου της Ένωσης που επιτρέπει τη χρήση αυτών των απλουστευμένων επιλογών κόστους και ότι η κατηγορία δαπανών είναι επιλέξιμη σύμφωνα με τη σχετική διάταξη εξαίρεσης. <p>Στην περίπτωση αυτή, ισχύουν οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που προβλέπονται στους σχετικούς κανόνες που διέπουν το ταμείο της Ένωσης. Επιπλέον, για έργα που υλοποιούνται σύμφωνα με τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας όπως εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, τα ποσά των επιλέξιμων δαπανών μπορούν επίσης να υπολογιστούν σύμφωνα με απλουστευμένες επιλογές κόστους, υπό την προϋπόθεση ότι χρησιμοποιούνται οι απλουστευμένες επιλογές κόστους που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 ή στον</p>	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

κανονισμό (ΕΕ) 2021/1060.	
---------------------------	--

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 8 — Σώρευση	
<ul style="list-style-type: none"> • Για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης (παράγραφος 1) • εάν ενωσιακή χρηματοδότηση (που δεν τελεί υπό τον έλεγχο του κράτους μέλους) συνδυάζεται με κρατική ενίσχυση, για να εξακριβωθεί κατά πόσον τηρούνται τα όρια κοινοποίησης και οι μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης ή τα μέγιστα ποσά ενίσχυσης, λαμβάνονται υπόψη μόνο οι κρατικές ενισχύσεις, με την προϋπόθεση ότι το συνολικό ποσό της δημόσιας χρηματοδότησης που χορηγείται για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες δεν υπερβαίνει το πλέον ευνοϊκό ποσοστό χρηματοδότησης που καθορίζουν οι ισχύοντες κανόνες της ενωσιακής νομοθεσίας (παράγραφος 2) • οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορίσιμες δαπάνες (παράγραφος 3 στοιχείο α)) • δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή (παράγραφος 3 στοιχείο β)) • οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του ΓΚΑΚ δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του ΓΚΑΚ (παράγραφος 5). 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Άρθρο 9 — Δημοσίευση και πληροφορίες	
<ul style="list-style-type: none"> • Δημοσιεύονται στην διαδικτυακή πλατφόρμα της ΕΕ Transparency Award Module -ΤΑΜ ή σε εμπεριστατωμένο δικτυακό τόπο για τις κρατικές ενισχύσεις, σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο, τα εξής (παράγραφος 1): <ul style="list-style-type: none"> α) οι συνοπτικές πληροφορίες (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση σε αυτές β) το πλήρες κείμενο κάθε μέτρου ενίσχυσης (βλ. άρθρο 11) ή σύνδεσμος που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο γ) οι πληροφορίες για κάθε χορήγηση μεμονωμένης ενίσχυσης που υπερβαίνει τα 100 000 ευρώ (βλ. παράρτημα ΙΙΙ). <p>Όσον αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται για έργα ευρωπαϊκής εδαφικής συνεργασίας, οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο αναρτώνται στον δικτυακό τόπο του κράτους μέλους στο οποίο έχει την έδρα της η αρμόδια διαχειριστική αρχή, όπως ορίζεται στο άρθρο 21 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1299/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου. Εναλλακτικά, τα συμμετέχοντα κράτη μέλη μπορούν επίσης να αποφασίσουν ότι καθένα από αυτά θα παρέχει τις πληροφορίες που αφορούν τα μέτρα ενίσχυσης εντός της επικράτειάς του στον αντίστοιχο δικτυακό τόπο.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Για τα καθεστώτα υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων και για τα καθεστώτα που υπάγονται στα άρθρα 16, 21^α και 22, οι όροι που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) του παρόντος άρθρου θεωρείται ότι πληρούνται, εάν τα κράτη μέλη δημοσιεύουν τις απαιτούμενες πληροφορίες για τα ποσά των μεμονωμένων ενισχύσεων στις εξής κλίμακες (σε εκατ. ευρώ) (παράγραφος 2): <ul style="list-style-type: none"> - 0,01-0,1 (μόνο για την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια καθώς και την πρωτογενή γεωργική παραγωγή) - 0,1-0,5 - 0,5-1 - 1-2 - 2-5 - 5-10 - 10-30 και - 30 και άνω. • Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στοιχείο γ) οργανώνονται και είναι προσβάσιμες με τυποποιημένο τρόπο (βλ. παράρτημα ΙΙΙ) και επιτρέπουν λειτουργίες 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

<p>αποτελεσματικής αναζήτησης και λήψης αρχείων. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 δημοσιεύονται εντός 6 μηνών από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης ή, για τις ενισχύσεις με τη μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εντός 1 έτους από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής φορολογικής δήλωσης και παραμένουν διαθέσιμες για τουλάχιστον 10 έτη από την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης. Για ενισχύσεις υπό μορφή φορολογικών πλεονεκτημάτων, εάν δεν υπάρχει επίσημη απαίτηση για ετήσια δήλωση, η 31η Δεκεμβρίου του έτους για το οποίο χορηγήθηκε η ενίσχυση θα θεωρείται ως ημερομηνία χορήγησης για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου (παράγραφος 4).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τα κράτη μέλη συμμορφώνονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου το αργότερο εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του Κανονισμού (παράγραφος 6). 	
<p>Άρθρο 11-Υποβολή εκθέσεων</p>	
<p>Αποστολή περιληπτικής πληροφόρησης στην Επιτροπή σύμφωνα με το τυποποιημένο μορφότυπο που ορίζεται στο παράρτημα II, καθώς και σύνδεσμο που παρέχει πρόσβαση στο πλήρες κείμενο του μέτρου ενίσχυσης, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεών του, εντός 20 εργάσιμων ημερών από την έναρξη ισχύος του μέτρου.</p>	

Για τους ορισμούς των εννοιών: άρθρο 2)/ΓΑΚ651/2014 (προσοχή στον νέο ορισμό της προβληματικής επιχείρησης)

Παρακολούθηση: άρθρο 12)/ΓΑΚ651/2014

Ανάκληση του ευεργετήματος της απαλλαγής κατά κατηγορία: άρθρο 10)/ΓΑΚ651/2014

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

Β. Ειδικό όρο όσον αφορά τις επενδυτικές ενισχύσεις προς επιχειρήσεις για μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτήρια

ΆΡΘΡΟ 38α ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΡΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΣΕ ΚΤΗΡΙΑ	ΕΛΕΓΧΟΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ (σελίδα/σχετικό απόσπασμα)
<ul style="list-style-type: none"> • Συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του παρόντος άρθρου (παράγραφος 1) 	
<ul style="list-style-type: none"> • Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με ενωσιακά πρότυπα που έχουν ήδη εκδοθεί, και έχουν τεθεί σε ισχύ (παρ.2) • Μπορεί να χορηγηθεί ενίσχυση για επενδύσεις που πραγματοποιούνται για τη συμμόρφωση με τα πρότυπα της Ένωσης που έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ. Όταν τα σχετικά πρότυπα της Ένωσης είναι ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η ενίσχυση πρέπει να χορηγείται πριν τα πρότυπα καταστούν υποχρεωτικά για την επιχείρηση. Στην περίπτωση αυτή, το κράτος-μέλος πρέπει να διασφαλίσει ότι οι Δικαιούχοι παρέχουν ακριβές σχέδιο και χρονοδιάγραμμα ανακαίνισης που να αποδεικνύει ότι η ενισχυόμενη ανακαίνιση επαρκεί τουλάχιστον για να διασφαλίσει τη συμμόρφωση με τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης. Όταν τα σχετικά πρότυπα της Ένωσης διαφέρουν από τα ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, η επένδυση πρέπει να υλοποιηθεί και να οριστικοποιηθεί τουλάχιστον 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος του ενωσιακού προτύπου (παρ.3) • Δεν εφαρμόζεται στις ενισχύσεις για συμπαραγωγή και τις ενισχύσεις για τηλεθέρμανση ή/και τηλεψύξη. 	
<ul style="list-style-type: none"> • Επιλέξιμες δαπάνες: είναι το συνολικό επενδυτικό κόστος. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης στο κτήριο δεν είναι επιλέξιμες (παρ.5) • Η ενίσχυση πρέπει να οδηγεί σε βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου που μετριέται σε πρωτογενή ενέργεια τουλάχιστον: (i) 20 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση σε περίπτωση ανακαίνισης υφιστάμενων κτηρίων, ή (ii) 10 % σε σύγκριση με την κατάσταση πριν από την επένδυση στην περίπτωση μέτρων ανακαίνισης που αφορούν την εγκατάσταση ή αντικατάσταση μόνο ενός τύπου δομικών στοιχείων όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 9 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ και τέτοια 	

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

στοχευμένα μέτρα ανακαίνισης δεν αντιπροσωπεύουν περισσότερο από το 30% του μέρους του προϋπολογισμού του μέτρου που αφιερώνεται σε μέτρα ενεργειακής απόδοσης, ή (iii) 10 % σε σύγκριση με το όριο που ορίζεται για τις απαιτήσεις σχεδόν μηδενικής ενέργειας κτηρίων στα εθνικά μέτρα εφαρμογής της οδηγίας 2010/31/ΕΕ στην περίπτωση των νέων κτηρίων. Η αρχική ζήτηση πρωτογενούς ενέργειας και η εκτιμώμενη βελτίωση καθορίζονται με αναφορά σε Πιστοποιητικό Ενεργειακής Απόδοσης όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 12 της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ. (παρ.6)

- Η ενίσχυση που χορηγείται για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του κτηρίου μπορεί να συνδυαστεί με ενίσχυση για οποιοδήποτε ή για όλα τα ακόλουθα μέτρα:

α) την εγκατάσταση ενσωματωμένου επιτόπιου εξοπλισμού που παράγει ηλεκτρική ενέργεια, θέρμανση ή ψύξη από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των φωτοβολταϊκών πλαισίων και των αντλιών θερμότητας

β) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την αποθήκευση της ενέργειας που παράγεται από τις επιτόπιες εγκαταστάσεις ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Ο εξοπλισμός αποθήκευσης απορροφά τουλάχιστον το 75 % της ενέργειάς του από απευθείας συνδεδεμένη εγκατάσταση παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, σε ετήσια βάση.

(γ) τη σύνδεση με ενεργειακά αποδοτικό σύστημα τηλεθέρμανσης ή/και τηλεψύξης και σχετικό εξοπλισμό

(δ) την κατασκευή και εγκατάσταση υποδομής επαναφόρτισης για χρήση από τους χρήστες του κτηρίου, και σχετική υποδομή, όπως αγωγοί, όπου οι εγκαταστάσεις στάθμευσης βρίσκονται είτε εντός του κτηρίου είτε γειτονικά με το κτήριο

(ε) την εγκατάσταση εξοπλισμού για την ψηφιοποίηση του κτηρίου, ιδίως για την αύξηση της έξυπνης ετοιμότητάς του, συμπεριλαμβανομένης της παθητικής εσωτερικής καλωδίωσης ή της δομημένης καλωδίωσης για δίκτυα δεδομένων και του βοηθητικού τμήματος της ευρυζωνικής υποδομής στο ακίνητο στο οποίο ανήκει το κτήριο, αλλά με εξαίρεση την καλωδίωση ή την καλωδίωση για δίκτυα δεδομένων εκτός της ιδιοκτησίας

(στ) επενδύσεις σε πράσινες στέγες και εξοπλισμό για τη συγκράτηση και χρήση του όμβριου νερού.

Σε περίπτωση τέτοιων συνδυασμένων εργασιών, όπως ορίζεται στα στοιχεία α) έως στ), **το συνολικό κόστος**

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

επένδυσης των διαφόρων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού αποτελεί τις επιλέξιμες δαπάνες. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής ή περιβαλλοντικής απόδοσης δεν είναι επιλέξιμες (παρ.7).

- Η ενίσχυση μπορεί να χορηγηθεί είτε στον ή στους ιδιοκτήτες του κτηρίου είτε στον ή στους ενοικιαστές, ανάλογα με το ποιος αναθέτει το μέτρο ενεργειακής απόδοσης (παρ.8).
  - Μπορεί επίσης να χορηγηθεί ενίσχυση για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού θέρμανσης ή ψύξης εντός του κτηρίου (παρ.9).
  - Οι ενισχύσεις για την εγκατάσταση ενεργειακού εξοπλισμού με καύση ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένου του φυσικού αερίου, δεν εξαιρούνται δυνάμει του παρόντος άρθρου από την υποχρέωση κοινοποίησης του άρθρου 108 παράγραφος 3 της συνθήκης (παρ.10)
  - Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 30% των επιλέξιμων δαπανών (παρ.11)
  - Όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 9 της οδηγίας 2010/31/ΕΕ, η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το 25 % (παρ. 12)
  - Όταν οι ενισχύσεις αφορούν επενδύσεις που πραγματοποιούνται σε κτήρια για συμμόρφωση με ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης που πληρούν τα κριτήρια της Ένωσης χορηγούνται λιγότερο από 18 μήνες πριν από την έναρξη ισχύος των ενωσιακών προτύπων, η ένταση της ενίσχυσης δεν πρέπει να υπερβαίνει 15 % των επιλέξιμων δαπανών όταν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση ή αντικατάσταση ενός μόνο τύπου δομικού στοιχείου όπως ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 9 της Οδηγίας 2010/31/ΕΕ και 20 % σε όλες τις άλλες περιπτώσεις (παρ.13).
  - Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες για τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις (παρ. 14).

ΣΧΕΔΙΟ

ΑΔΑ: #Αριθμός ΑΔΑ#

• Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά 15 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις που βρίσκονται σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τους όρους του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης και κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις που βρίσκονται σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τους όρους του άρθρου 107 (3) στοιχείο γ) της Συνθήκης (παρ. 15).	